

วารสาร

สังคมพัฒนศาสตร์



Journal of Social Science Development

P-ISSN: 2774-0412 ที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2563)

E-ISSN: Vol. 3 No.1 (January - June 2020)

🕒 วัตถุประสงค์

วารสารสังคมพัฒนศาสตร์ เป็นวารสารวิชาการของวัดสนธิ์ (นาสน) ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าและนำเสนอองค์ความรู้ทางด้านวิชาการ โดยการเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยใน มหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย และสถาบันภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ โดยเน้นสาขาวิชาเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ ศาสนศึกษา ธุรกิจทั่วไป การจัดการและการบัญชี สังคมศาสตร์ทั่วไป การศึกษา รวมถึงสหวิทยาการ ด้านสังคมศาสตร์และและศาสตร์แห่งการพัฒนา โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลหรือองค์กร ทั้งภายในและภายนอกวัด เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย ประเภทบทความวิจัย และบทความวิชาการ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสังคมพัฒนศาสตร์จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทักษะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทักษะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอกแต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา



วารสารสังคมพัฒนศาสตร์ มีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)*

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม

เจ้าของ

วัดสนธิ์(นาสน)

89 หมู่ 5 ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทร.075-340-043 โทรสาร. 075-340-042 E-mail: suriya.sur@mcu.ac.th

ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต,ศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพวัชรบัณฑิต,ศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพปัญญาสุธี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บรรณาธิการบริหาร

พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี

วัดสนธิ์(นาสน), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ

วัดสนธิ์(นาสน), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

กองบรรณาธิการ

พระครูอรุณสุตาลังการ,รศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระครูสิริธรรมมาภิจิต,ผศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

พระสาโรจน์ ธมมสโร,ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช



ศาสตราจารย์ ดร.ครองชัย หัตถา

นักวิชาการอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ อินทองปาน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ บุญโท

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

รองศาสตราจารย์ พัน ดอกบัว

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา แก้วหล้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนิศร ยืนยง

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระศิลป์ บุญทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร.ประนอม การชนะนนท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ดร.มุกดาวรรณ พลเดช

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

ดร.อุทัย เอกสะพัง

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ดร.สุชาติพงษ์ ทรงทอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

พ.ต.อ.พิพากษ์ เกียรติกมลเศ

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ



ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระมหานุชิต อนนตเมธี (ปราบพาล)

วัดหน้าพระบรมธาตุ

พระไกรสร ปิยสีโล (ต้นทัพไทย)

วัดสนธิ์(นาสน)

พระดิศรณ์ ธีรปถโญ (สิงห์เพียง)

วัดสนธิ์(นาสน)

พระเดโช ปุญญวโร (บุญโยดม)

วัดศาลามีชัย

พระบุรีศรี เตชพล (ศรีสุข)

วัดศาลามีชัย

พระเกียรติศักดิ์ กิตติสกุโก (ข้าเกลี้ยง)

วัดศาลามีชัย

นายธีรวัฒน์ ทองบุญชู

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นายศักดิ์ดา หารเทศ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นายอภินันท์ คำหารพล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นางสาวบุญญาดา จงละเอียด

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นางสาวทิพย์วรรณ จันทรา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ฝ่ายกฎหมาย

นางสาวจรรยาพร เหมรังษี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ออกแบบปก

นายวินัย ธีระพิบูลย์วัฒนา



 **จัดรูปเล่ม**

พระบุญญฤทธิ์ ภาททจारी (ชูราศรี)

วัดสนธิ์(นาสน)

 **โรงพิมพ์**

หจก.กรีนโซน อินเตอร์ 2001

155/2 ถนนปากนคร ตำบลท่าซัก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

Tel. 075-466-031 Fax. 075-446-676

บทบรรณาธิการ



วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 1 ประจำปีพุทธศักราช 2563 เล่มนี้เป็นปีที่ 3 ของการปรับปรุงรูปแบบ และประเด็นหลัก เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI รองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index -TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ ครูอาจารย์ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารสังคมพัฒนศาสตร์ ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์ จักมีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง



พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี

บรรณาธิการ



สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ฉ)
แนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียน บ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	1
THE GUIDELINES FOR SUPERVISION ADMINISTRATION ON NEW NORMAL EDUCATION OF BAN WIANG PHAN SCHOOL UNDER CHIANG RAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3	
สุพัตรา บุตรมี, สุวดี อุปปีนใจ และสมเกียรติ ตุ่นแก้ว	
พฤติกรรมของเยาวชนที่เสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช	16
THE BEHAVIOR OF YOUTH ADDICTION OF KRATOM BOILED WATERA CASE STUDY A GROUP OF YOUTH IN NAKHON SI THAMMARAT	
ศุภกิตติ์ เลขวิจิตร, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, พงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์ และบุญยิ่ง ประทุม	
แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน ของช่างบริการ กรณีศึกษา บริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช	30
SOLUTIONS TO SAFETY ISSUES IN THE WORKPLACE OF A SERVICE TECHNICIAN. A CASE STUDY NAKHON PIYA KONLAKAN CO., LTD. HAOTANON BRANCH NAI MUEANG SUB-DISTRICT MUEANG DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE	
ชนินทร์ ชุมคง, เขมณัฏฐ์ อินทรสุวรรณ, จิตติมา ดำรงวัฒนะ และพงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์	



- การเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร กรณีศึกษา พรเทพ ฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง 43**
THE PIG FARMING FOR ADDING VALUE IN AGRICULTURAL SYSTEM. A CASE STUDY: PORNTHEPFARM MOO 5, NONG-BO SUB-DISTRICT, YANTAKHAO DISTRICT, TRANG PROVINCE THAILAND
ศรัณย์ จิตบุญ, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, เตโช แขน้ำแก้ว และอุดมศักดิ์ เตโชชัย
- แนวทางการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มจักสานไม้ไผ่ หมู่ที่ 5 ชุมชนบ้านท่าช้าง ตำบลช้างซ้าย อำเภอ พระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช 56**
THE GUIDELINES FOR THE CONSERVATION WISDOM OF BAMBOO'S WICKER PRODUCTION IN THE COMMUNITY. A CASE STUDY OF WICKER GROUP OF NO.5, THA CHANG VILLAGE, CHANG SAI SUB-DISTRICT, PHRAPHRUM DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE THAILAND
มริสา พุทโกสิทธิ์, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, อุดมศักดิ์ เตโชชัย และเตโช แขน้ำแก้ว
- คำแนะนำสำหรับผู้เขียน 68**

แนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียน
บ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 3*

THE GUIDELINES FOR SUPERVISION ADMINISTRATION ON
NEW NORMAL EDUCATION OF BAN WIANG PHAN SCHOOL UNDER
CHIANG RAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

สุพัตรา บุตรมี

Supatra Butmi

สุวดี อุปปินใจ

Suwadee Ouppinjai

สมเกียรติ ตุ่นแก้ว

Somkiet Tunkaew

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

E-mail: supatra.but@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และ 2) เพื่อหาแนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แหล่งข้อมูลได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายบริหาร และคณะครูโรงเรียนบ้านเวียงพาน จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ค่า Priority Need Index : PNI วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเนื้อหาสำคัญ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวม ดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ

* Received 2 January 2020; Revised 26 February 2020; Accepted 25 March 2020



0.29 ด้านที่สูงที่สุด คือ การวางแผน รองลงมาคือ ภาวะผู้นำ การควบคุม การจัดการองค์กร และการประเมินผล ตามลำดับ 2) แนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นำเสนอ 5 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดการองค์กร 3) ด้านภาวะการเป็นผู้นำ 4) ด้านการควบคุม และ 5) ด้านการประเมินผลการสอน

คำสำคัญ: การบริหารงานนิเทศ, การจัดการเรียนรู้วิถีใหม่, โรงเรียนบ้านเวียงพาน

Abstract

The objectives of this study were (1) to examine the needs of supervision administration on new normal education of Ban Wiang Phan School under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3; (2) to develop the guidelines for supervision administration on new normal education of Ban Wiang Phan School. The data sources involved 60 participants including administrators, chief of administrator and teachers at Ban Wiang Phan School. The research instruments were questionnaire and interview. The statistics for data analysis were PNI, mean, standard deviation, while content analysis was used for summarizing and formulating tables and reports in narrative format. The results showed that: 1. The needs of supervision administration on new normal education for Ban Wiang Phan School under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3, in overall, revealed PNI at 0.29. The aspect showing the highest PNI was planning, followed by leadership, controlling, organizing, and evaluation respectively. 2. The guidelines for supervision administration of Ban Wiang Phan School under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 were proposed within 5 aspects i.e. (1) Planning (2) Organizing (3) Leadership (4) Controlling and 5) Assessment and Evaluation.

Keywords: supervision administration, new normal education, ban wiang phan school

บทนำ

ปัจจุบันการระบาดของไวรัสโคโรนา พ.ศ. 2562–2563 เป็นการระบาดทั่วโลก โดยมีสาเหตุมาจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เริ่มต้นขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยพบครั้งแรกในนครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การ

ระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทาง สาธารณสุขระหว่างประเทศ ในวันที่ 30 มกราคม 2563 และประกาศให้เป็นโรคระบาดทั่ว ในวันที่ 11 มีนาคม 2563 จากเดิมที่เราคิดว่าเรื่องโรคระบาดอาจเป็นเรื่องไกลตัว เราเห็นการแพร่ระบาดของ โรคซาร์สและพบเจอกับวิกฤตต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง แต่เราไม่เคยคิดว่ามันจะมาถึงตัว จนกระทั่งโควิด-19 มาถึง และก่อให้เกิดผลกระทบไปทั่วโลก วันนี้ทุกคนจึงตระหนักเพิ่มขึ้นว่าวิกฤตที่เกิดขึ้นเป็น เรื่องใกล้ตัวที่ทำให้ชีวิตไม่เหมือนเดิม สังคมจึงต้องเตรียมพร้อมหลายเรื่อง ความไม่เหมือนเดิมหลัง ต้องเผชิญกับวิกฤตโควิด-19 เริ่มต้นจากชีวิตของคนเราที่เปลี่ยนแปลงไป ขณะที่หลายหน่วยงานองค์กรต่างปรับความคิด พฤติกรรม และวิธีการทำงานที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น จากเดิมคนทำงานมักให้ความสำคัญกับ Work Life Balance สร้างสมดุลระหว่างชีวิตงานและชีวิตส่วนตัวเป็นสิ่งสำคัญ (ชัยชนะ มิตรพันธ์, 2563)

เมื่อวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ระลอกแรกเริ่มคลี่คลายลง หลายๆ ภาคส่วนเริ่ม พูดถึง “ความปกติใหม่” หรือ “New Normal” ที่จะตามมา การมาเยือนของวิกฤตโรคระบาดทำให้เกิด คำถามเกี่ยวกับระบบการศึกษาหลากหลายด้าน เป็นต้นว่าเราจะออกแบบ การเรียนรู้ในยุคโควิด-19 ให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร ทักษะและหลักสูตรโลกการศึกษา รูปแบบใหม่หลังจากนี้ควรมีหน้าตาแบบไหน เทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทด้านการเรียนรู้หรือ ทำให้ความเหลื่อมล้ำแย่กว่าเดิม จริงหรือไม่ที่ เราสามารถเปลี่ยนวิกฤตครั้งนี้ให้กลายเป็น โอกาสด้านการศึกษา จากความผิดปกติแบบใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม (New Abnormal) ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา ทำให้สถานศึกษาต้องอยู่ให้รอด ต้องปรับตัว เพราะวิกฤตโควิด-19 เป็นบททดสอบของความจำเป็นครั้งใหญ่ในการบริหารจัดการศึกษา ที่ต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ให้สอดคล้องกับความปกติใหม่ที่เกิดขึ้น (พัชรภรณ์ ดวงชื่น, 2563)

การจัดการศึกษาในหลายประเทศมีการปรับเปลี่ยนปรับตัว ปรับรูปแบบเพื่อการแก้ปัญหาในช่วงสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งมีการเปลี่ยนรูปแบบ และพฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนจำนวนมากทั่วโลก ในประเทศอิตาลี ซึ่งเป็นประเทศที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อย่างหนักตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา จนรัฐบาลมีคำสั่งปิดร้านค้า สถานที่สาธารณะ รวมถึงโรงเรียน International School of Monza ซึ่งเป็นโรงเรียนนานาชาติแห่งหนึ่งในประเทศอิตาลี ได้เริ่มการเรียนการสอนแบบออนไลน์ทันทีที่มีคำสั่งปิดโรงเรียนจากรัฐบาล ด้วยการถ่ายคลิปวิดีโอแนะนำคุณครู ผู้ปกครอง และนักเรียนถึงแนวทางการเรียนการสอนเพื่อป้องกันความวุ่นวายที่อาจเกิดขึ้น หลังจากนั้น 5 สัปดาห์ โรงเรียนประสบความสำเร็จในการสอนแบบออนไลน์ แม้ว่าทั้งคุณครู ผู้ปกครอง และ นักเรียนอาจยังไม่คุ้นเคย แต่ก็สามารถทำได้อย่างไม่มีปัญหา คุณครูและนักเรียนสามารถแชร์ ข้อความผ่านกระดาษโพสต์อิทจำลอง ทำงานเดี่ยว งานกลุ่ม และปรึกษากับคุณครูได้ผ่าน ช่องทางออนไลน์ รวมถึงโรงเรียนตัดสินใจเพิ่มเวลาเรียนให้มากกว่าเดิมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ อีกด้วย สำหรับ



ประเทศไทย ความท้าทายในครั้งนี้อาจไม่ใช่แค่การแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์โควิด-19 เท่านั้น แต่ควรเป็นการ “เปลี่ยนวิกฤตให้เป็น โอกาส” ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ให้ดีกว่าเดิม ดังนั้นมาตรการการเรียนรู้ของไทยจึงไม่ควรปรับแค่กระบวนการเรียนรู้ ในห้องเรียน แต่ต้องปรับใหญ่ทั้งระบบการเรียนรู้ที่ต้อง สอดคล้องกันและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของผู้เรียน (ภูษิมา ภิญญโสสินวัฒน์, 2563)

การนิเทศการจัดการเรียนรู้ เป็นภารกิจหลักที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ ที่กล่าวไว้ว่า การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ให้สำเร็จจะต้องพัฒนา สถานศึกษาทั้งในระบบและการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกัน ได้แก่ การปฏิรูประบบบริหาร การจัดการศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการ ประกันคุณภาพการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557) โดยจะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและควบคู่กันไป ซึ่งกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะนำ กระบวนการบริหารจัดการศึกษาไปสู่ชุมชน ท้องถิ่น ช่วยส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุมาตรฐาน ของหลักสูตรและมาตรฐาน ของชาติที่กำหนดไว้ ซึ่งการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหา ปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการของสถานศึกษาได้ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการ ของสถานศึกษามากที่สุด เพราะเป็นการดำเนินงานโดยบุคลากรของสถานศึกษา ทั้งผู้บริหาร และครูผู้สอนย่อมจะเข้าใจปัญหาและรู้ ข้อมูลภายในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี จึงใช้ กระบวนการนิเทศภายใน เข้าไปแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง (เกรียงศักดิ์ เรืองแสง, 2551)

ผู้บริหารควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการนิเทศการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษาโดยอาศัยนวัตกรรมทางการศึกษาที่จะช่วยให้ ผู้เรียนมีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาเนื่องจากผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้วินิจฉัย สั่งการ ประสานงาน ให้คำปรึกษา หรือสนับสนุน วางแผนให้เกิดการนิเทศภายในตลอดจนการ บริการและการอำนวยความสะดวก เป็นผู้จัดการประเมินผลและให้ขวัญกำลังใจในการนิเทศ (วรสิทธิ์ วรณพงษ์, 2552) การนิเทศการศึกษาเป็นวิธีการหนึ่งที่มุ่งส่งเสริม สนับสนุน และ พัฒนาให้โรงเรียนมีคุณภาพ ในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยการนิเทศซึ่งเป็นวิธีการที่สามารถช่วยเหลือครูและผู้บริหาร ให้เกิดการพัฒนาศูนย์สถานศึกษาและให้ครูสามารถนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในห้องเรียนได้บรรลุตามมาตรฐานของการศึกษาโดยเฉพาะผู้ นิเทศก็ต้องมีความรู้ ประสบการณ์ทักษะต่าง ๆ ในการนิเทศ ต้องการการสนับสนุน ต้องการขวัญและกำลังใจ ต้องการความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ขณะเดียวกันผู้บริหาร

นิเทศก์ต้องการการดูแลเอาใส่ ต้องการขวัญและกำลังใจและการสนับสนุน จากผู้นิเทศและผู้บริหารเช่นกัน (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548)

ในการจัดการเรียนรู้ในยุควิถีใหม่ เป็นความท้าทายในการจัดการเรียนการสอนที่ต้องผสมผสาน ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ สถานศึกษาจะต้องปรับตัวรับมือกับการเรียนออนไลน์ หรือสร้างรูปแบบการเรียนการสอนในลักษณะต่างๆ ที่เหมาะสมและได้คุณภาพ จากเหตุการณ์วิกฤตการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในครั้งนี้ ซึ่งเป็น “โรคใหม่” และได้สร้างระบบ “โลกแห่งการเรียนรู้ใหม่” เป็นการบังคับให้การศึกษาต้องรู้จักปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยและเทคโนโลยีในช่วงเวลาสั้นๆ รวมทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส ปฏิรูปการศึกษาที่มีรูปแบบซับซ้อนมากขึ้น และเป็นตัวเร่งของการพัฒนาสร้างรูปแบบการเรียนรู้อะหลากหลายช่องทางและหลากหลายรูปแบบ เพื่อสร้างระบบการพัฒนาการศึกษา (สมพร ปานดำ, 2563) ในเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาในยุควิถีใหม่ จึงต้องมีปรับเปลี่ยนวิธีการในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ที่ใช้เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องด้านวิชาการให้มีการพัฒนาและส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ร่วมบริหาร เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับคุณครูและนักเรียน จึงย่อมทราบถึงปัญหาต่างๆ ได้ดีกว่าบุคลากรภายนอก เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วการนิเทศภายในโรงเรียนจะสนองตอบความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมที่สุด (กุลกาญจน์ สุวรรณรักษ์, 2558)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ซึ่งต้องการยกระดับผลสัมฤทธิ์การจัดการคุณภาพการศึกษาในสถานการณ์ Covid-19 ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ให้การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นพลังในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษา การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ และเพิ่มประสิทธิภาพ ความสามารถในการเรียนการสอนที่ถูกต้องเหมาะสมของครูผู้สอน หรือได้รับข้อเสนอแนะส่งเสริมที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ มีความสามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายหลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2540 ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นพลเมืองที่ดีของชาติสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3



2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน หัวหน้าฝ่ายบริหาร จำนวน 4 คน และครูจำนวน 52 คน รวมทั้งหมด 60 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยแนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามกรอบแนวคิดด้านกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนโดยได้สังเคราะห์กระบวนการนิเทศแล้วได้ข้อสรุปนำมากำหนดดังนี้

การบริหารงานการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดกระบวนการบริหารงานนิเทศของ Allen (Allen L. A., 1958) และไฟโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (ไฟโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2542)

การวางแผน (Planning)

การจัดการองค์กร (Organizing)

ด้านภาวะการเป็นผู้นำ (L - Leading)

การควบคุม (Controlling)

การประเมินผล (Appraising)

ขอบข่ายการนิเทศวิถีใหม่ ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของวิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2563)

การพัฒนาหลักสูตรวิถีใหม่

การจัดการเรียนรู้วิถีใหม่

การพัฒนาครูวิถีใหม่

การประเมินผลการสอนวิถีใหม่

ขั้นตอนการศึกษา	ประชากร	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	การจัดกระทำข้อมูล/การวิเคราะห์ข้อมูล
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 4 คน หัวหน้าฝ่ายบริหาร จำนวน 4 คน และครูเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งหมด 60 คน	แบบสอบถาม	เก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยแบบสอบถาม	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความต้องการจำเป็น(PNI) นำเสนอรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงราย เขต 3	ผู้ให้ข้อมูลที่เลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด ได้แก่ 1. ผู้อำนวยการ 1 คน 2. รองผู้อำนวยการ 3 คน 3. ครูวิชาการ 1 คน 4. ครูวิชาการช่วงชั้น 4 คน 5.ศึกษานิเทศก์ 1 คน	แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง	เก็บข้อมูลโดยการนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง	วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และ 2) เพื่อหาแนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน



สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แหล่งข้อมูลได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายบริหาร และคณะครูโรงเรียนบ้านเวียงพาน จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ค่า Priority Need Index : PNI วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเนื้อหาสำคัญ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวมดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.29 ด้านที่สูงที่สุด คือ การวางแผน รองลงมาคือ ภาวะผู้นำ การควบคุม การจัดการองค์กร และการประเมินผล ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นำเสนอ 5 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดการองค์กร 3) ด้านภาวะการเป็นผู้นำ 4) ด้านการควบคุม และ 5) ด้านการประเมินผลการสอน

อภิปรายผล

1. ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index: PNI) ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการวางแผน ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 : วิฤตหรือโอกาสการศึกษาไทย พบว่า กระทรวงศึกษาธิการไม่มีการเตรียมการที่ดี ไม่มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ ของการเรียนการสอนออนไลน์ให้คนทุกกลุ่มเข้าใจ นโยบายของกระทรวงฯ กับแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนไม่สอดคล้องกัน และผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงการเรียนออนไลน์ได้อย่างเท่าเทียม เนื่องจากขาดแคลนอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน เสี่ยงสะท้อนจากการสอบถามและสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ มีข้อดี คือ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ได้ใช้เวลาว่างในการทบทวนบทเรียน ซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ทำให้ผู้ปกครอง ใส่ใจดูแลบุตรหลานของตนเองมากขึ้น มีความปลอดภัยจากการติดเชื้อ เนื่องจากไม่ต้องไปรวมกันที่โรงเรียน และมีข้อเสีย คือ กระทรวงศึกษาและสถานศึกษาขาดความพร้อมใน

การเตรียมการเพื่อรองรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เขตพื้นที่การศึกษา ที่เป็นตัวกลางระหว่างกระทรวงฯ และสถานศึกษารับเพียงนโยบายแต่ขาดการปรับให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สถานศึกษาต้องทำรายงานส่งเขตพื้นที่ฯ เป็นการเพิ่มภาระงานให้กับครูและสถานศึกษา ไม่มีการสนับสนุนทรัพยากรที่เหมาะสม เนื้อหาสาระที่สอนออนไลน์บางเรื่องเก่าและล้าสมัย และในเด็กเล็กไม่เหมาะกับวิธีการเรียนการสอนออนไลน์ รวมทั้งมีข้อเสนอแนะให้นำบทเรียนมาออกอากาศซ้ำ (Rerun) เพราะสะดวก ยืดหยุ่น สามารถเรียนซ้ำในเรื่องที่ไม่เข้าใจได้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การวางแผนการนิเทศ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานนิเทศ โดยการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันวิเคราะห์ วางแผนการดำเนินงานโดยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พัฒนา การนิเทศการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

2. แนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศียงราย เขต 3 พบว่า

2.1 ด้านการวางแผน (P - Planing) ควรมีการวางแผน สํารวจ วิเคราะห์ความต้องการในด้านหลักสูตร และระดมสมองในการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตรวิถีใหม่ โดยคำนึงถึงปัญหาในการบริหารงานนิเทศวิถีใหม่ และหาทางแก้ไขให้ดีขึ้น มีการกำหนดขั้นตอนวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการนิเทศวิถีใหม่อย่างเป็นระบบชัดเจน สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ครูและบุคลากร ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครูตามแนวคิดครูวิถีใหม่ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้วิถีใหม่มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ตามบริบทและสถานการณ์ เพื่อนำไปสู่การนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสันติ หัตถ์ ที่ได้วิจัยเรื่องระบบการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (สันติ หัตถ์ และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ, 2563) ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนนิเทศด้านการจัดการเรียนรู้ การกำหนดกลยุทธ์ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ การดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ การกำกับติดตามนิเทศการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ โดยควรมีการประชุมวางแผนเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้นำไปใช้ได้เข้าใจ และยังคงสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ได้กล่าวถึงประเด็นที่ 7 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาและเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัลไว้ว่า ควรออกแบบหรือดำเนินการนโยบายควรอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและการสำรวจความต้องการทั้งจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ทุกหน่วยงานตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงระดับปฏิบัติควรมีแผนสำรองและมาตรการการจัดการเรียนการสอนเพื่อรองรับการแพร่ระบาดของการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในรอบที่ 2 หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้เนื่องมาจาก ในการวางแผนหากได้สำรวจความต้องการเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ทุกคน ร่วมกันในการระดมสมองและใน



การพัฒนาสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้น จะทำให้วางแผนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่เป็นระบบ มีขั้นตอน และตั้งวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนทุกคนมีความตระหนักและเข้าใจวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ทำให้มีบรรยากาศในการทำงานที่ดีบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้อง กับบริบทและทันต่อสถานการณ์ (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2564)

2.2 ด้านการจัดการองค์กร (O - Organizing) ควรกำหนดโครงสร้าง และบทบาทหน้าที่ตามความถนัด สร้างความเข้าใจ ความสามัคคี และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ทำงานในการทำงานร่วมกัน โดยอำนวยความสะดวก จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ครู ส่งเสริมให้ครูและบุคลากร พัฒนาการตนเองให้มีความรู้เพิ่มขึ้น เพื่อให้จัดการเรียนรู้วิถีใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แนวทางการจัดการเรียนการสอนทางไกลและเตรียมพร้อมสำหรับการเปิดภาคเรียน ในระยะที่ 1 ไว้ว่า จัดการการเรียนการสอน ดำเนินการขออนุมัติใช้ช่องรายการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลจาก กสทช. เพื่อจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมขออนุมัติเผยแพร่การเรียนการสอนจากห้องเรียนต้นทางในระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากสถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมฯ ดำเนินการจัดทำสื่อวีดิทัศน์การสอนโดยครูต้นแบบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และรวบรวมสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ในโปรแกรม สำหรับให้บริการเผยแพร่เนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์หรือ OBEC Content Center ชุดโปรแกรมและแพลตฟอร์ม การเรียนรู้ ครอบคลุมวงจรของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น Tutor ดิวพีริ.com e-Book เป็นต้น รวมถึงการเตรียม โครงสร้างพื้นฐานด้านระบบเครือข่าย เพื่อรองรับการให้บริการแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ให้เชื่อมโยงกับระบบ Digital e-Learning กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) และยังคงสอดคล้องกับ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา กล่าวว่า ควรจัดระบบการผลิตครูให้มีคุณภาพและสมรรถนะความเป็นครู ผ่านการจัดตั้งกองทุนหรือแผนงาน เพื่อการผลิตและพัฒนาครูสำหรับครูรุ่นใหม่ และพัฒนาบัณฑิตครูที่มีอยู่ให้ตรงตามความจำเป็นของประเทศ ในระยะแรกเน้นครูปฐมวัยและครูประถมศึกษา สำหรับท้องถิ่นขาดแคลน ทั้งนี้เนื่องมาจาก สถานศึกษาควรกำหนดบทบาทหน้าที่ตามความถนัด และส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้เพิ่มขึ้น สร้างความเข้าใจ ความสามัคคี และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ทำงานในการทำงานร่วมกัน จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ของครู เพื่อให้จัดการเรียนรู้วิถีใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2564)

2.3 ด้านภาวะการเป็นผู้นำ (L - Leading) ควรให้คำปรึกษา แนะนำ และเผยแพร่ความรู้วิชาการ ระหว่างกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ กระตุ้นการคิด ผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเป็นกัลยาณมิตร สร้างแรงจูงใจให้ครูมีขวัญกำลังใจในการทำงาน โดยการยกย่อง เชิดชูเกียรติของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นมืออาชีพ ส่งเสริมความก้าวหน้าของครูให้มีวิทยฐานะที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้กล่าวว่า นักวิเคราะห์การศึกษาของสภาเศรษฐกิจโลก ได้เสนอแนะแนวทางแห่งอนาคตเพื่อเปลี่ยนวิถีให้การศึกษาแก่คนรุ่นใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) สรุปสาระดังนี้ 1. การให้ความรู้ แก่พลเมืองโลกที่เชื่อมโยงถึงกัน เป็นเรื่องสำคัญของโลกในศตวรรษหน้า โดยเชื่อมโยงความแตกต่างก้าวข้ามขอบเขตที่มีแต่เดิม ให้เข้าใจและสร้างความร่วมมือกันได้ 2. นิยามบทบาทใหม่ของครูผู้สอน / นักการศึกษาให้ชัดเจน โดยทบทวนและเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอน / นักการศึกษาที่เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ ครูจำเป็นต้องเปลี่ยนจากการบรรยายให้ความรู้ เป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ 3. สอนทักษะชีวิตสำหรับอนาคต นั่นคือ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การสร้างความฉลาดทางอารมณ์ การทำงานได้หลากหลาย และทักษะในการสร้างเอกภาพของทีม และ 4. ปลดล็อกเทคโนโลยี โดยการแสวงหาสิ่งใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากรูปแบบเดิม ที่ยึดหยุ่นต่อการเข้าถึงความรู้ของผู้เรียนทั่วโลก สร้างกระบวนการเรียนการสอนใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้นิเทศควรมีทักษะในการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาครู สามารถสื่อสารเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ กับความคิดเห็นของครู เพื่อ ช่วยเหลือ หรือให้คำแนะนำ และการพูดส่งเสริมกระตุ้น จูงใจ ให้กำลังใจครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รวมถึงผู้นิเทศต้องเป็นนักฟังที่ดี สามารถพัฒนาการนิเทศโดยใช้ความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ครู ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้นิเทศควรมีทักษะในการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาครู สามารถสื่อสารเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ กับความคิดเห็นของครู เพื่อ ช่วยเหลือ หรือให้คำแนะนำ และการพูดส่งเสริมกระตุ้น จูงใจ ให้กำลังใจครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รวมถึงผู้นิเทศต้องเป็นนักฟังที่ดี สามารถพัฒนาการนิเทศโดยใช้ความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ครู

2.4 ด้านการควบคุม (C - Controlling) ควรสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่ผู้รับการนิเทศ ชมเชยเมื่อผู้ถูกนิเทศกระทำถูก และใช้เทคนิคในการนิเทศที่หลากหลายในการช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ โดยสร้างความเชื่อถือ ศรัทธา ให้แก่ครูและบุคลากร และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่เต็มใจ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การ



เรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 : วิกฤตหรือโอกาสการศึกษาไทย จากการศึกษาบทเรียนจากต่างประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) พบว่า จีน ใช้หลักคิด “นอกกรอบ” ในการแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้า จัดการปัญหาโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้เหมาะสมกับจังหวะและโอกาส วางแนวทางการดำเนินการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยเป็นการประสานความร่วมมือของทุกภาคส่วนเพื่อแก้ปัญหาและหาทางออกร่วมกัน เช่น อังกฤษ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุดผ่านการเชิญบุคคลที่มีชื่อเสียงมาร่วมผลิตสื่อการสอน มีการเผยแพร่บทเรียนทางออนไลน์ตามหลักสูตรการเรียนของเด็กในทุกระดับชั้น เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ รัฐบาลอังกฤษได้มีการสนับสนุนแลปท็อป อุปกรณ์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต 4G โตะเขียนหนังสือให้กับนักเรียนที่ขาดแคลนไม่สามารถเข้าถึงการเรียนออนไลน์ได้ เกาหลีใต้มีแนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ใน 3 รูปแบบ อันได้แก่ 1. การเรียนการสอนแบบ Real Time ผ่านการใช้ Video Conference 2. การเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระ โดยการใช้วิดีโอที่โรงเรียนเป็นผู้ผลิตเองและ 3. การเรียนการสอนโดยอาศัย งานที่ได้รับมอบหมายเป็นฐาน ทั้งนี้ กระทรวงฯ ได้เปิดโอกาสให้โรงเรียน เลือกวิธีการที่เหมาะสมตามบริบทของแต่ละโรงเรียน และญี่ปุ่นยึดหลักการสำคัญ 2 ประการ อันได้แก่ 1. การบริหารจัดการโดยใช้วิธีเข้าเรียนแบบเหลื่อม เวลา Staggered Attendance ตามหลักการ 3 Cs คือ หลีกเลี่ยงพื้นที่ปิด หลีกเลี่ยงพื้นที่แออัด และหลีกเลี่ยง การสื่อสารกันอย่างใกล้ชิด 2. จัดให้มี School Attendance Day ในระยะเวลาที่มีการปิดเรียน โดยมอบหมายให้ผู้ปกครองดูแลนักเรียนตามคำแนะนำของโรงเรียน และยังคงสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ได้กล่าวว่า ควรมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมออนไลน์ที่ให้บริการโดยทั่วไป อาทิ Zoom Google Meet Microsoft Team ในกรณีที่สามารถใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ และให้ความรู้ถึงกระบวนการใช้งาน จัดให้มีการเรียนการสอนออนไลน์ในรูปแบบที่หลากหลาย อันได้แก่ DLTV โปรแกรมออนไลน์ (Zoom Google Meet Microsoft Team) สื่อการเรียนการสอนแบบ Offline การจัดการเรียนการสอนผ่านการสอนสด (LIVE) เป็นต้น ทั้งนี้ เนื่องมาจากการนิเทศจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ควรต้องมีการนิเทศที่หลากหลาย ในการช่วยแก้ไขข้อบกพร่องหรือปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ผู้นิเทศควรสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้รับการนิเทศโดยมีการนิเทศที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เกิดความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศ (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2564)

2.5 ด้านการประเมินผล (A - Appraising) ควรตัดสินประเมินค่าผลการจัดการเรียนรู้ในช่องทางที่หลากหลายตามสภาพจริง ให้ผู้รับการนิเทศสามารถประเมินตนเองได้ และมีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ ซาคริยา ซายเกลี้ยง รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการวิจัยของครู ระดับมัธยมศึกษา รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการวิจัยของครูระดับมัธยมศึกษา (ซาคริยา ซายเกลี้ยง,

2562) ผลการวิจัยพบว่า การวัดผลและประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ เพื่อส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบ มีการช่วยเหลือ สนับสนุนจากศึกษานิเทศก์ ครูได้ทบทวนความรู้การวิจัย แก้ปัญหาในชั้นเรียน และการสร้างผลงานของครู การใช้วิธีการนิเทศแบบผสมผสาน เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ในการนิเทศ ติดตาม และให้ข้อมูลสารสนเทศ และยังสอดคล้องกับ สันติ หัตถ์ และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ ระบบการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (สันติ หัตถ์ และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ, 2563) ผลการวิจัย พบว่า การแก้ไขปรับปรุงและพัฒนา และการรายงานผล การนำการวิจัยไปใช้ในหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้เนื่องมาจากการตัดสินใจประเมินผลควรมีวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ในการนิเทศติดตาม และมีระบบการนิเทศที่สามารถช่วยให้ผู้รับการนิเทศได้รับการกระตุ้นโดยใช้การนิเทศที่สามารถประเมินตนเองได้ และมีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ และยังสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 : วิกฤตหรือโอกาสการศึกษาไทย กรณีศึกษาในต่างประเทศ เรื่องแนวทางจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และมาตรการเตรียมพร้อม สำหรับ “เปิดโรงเรียน” หลังสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งกล่าวถึงการประเมินผลไว้ว่า ควรปรับวิธีการวัดประเมินผลที่มีความยืดหยุ่น อีกทั้งมีการปรับโครงสร้างของการจัดการเรียนการสอนในบางรายวิชาที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใกล้ชิดกัน ให้เลื่อนไปเรียนเทอมหน้าหรือปีหน้า และจัดการเรียนการสอนทันทีในรายวิชาที่สามารถเรียนผ่านออนไลน์ได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการตัดสินใจประเมินผลควรมีวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ในการนิเทศติดตาม และมีระบบการนิเทศที่สามารถช่วยให้ผู้รับการนิเทศได้รับการกระตุ้นโดยใช้การนิเทศที่สามารถประเมินตนเองได้ และมีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาผู้บริหารโรงเรียนนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียน ดังนี้ 1.1 ด้านการวางแผน (Planning) พบว่า มีความต้องการกำหนดขั้นตอนในการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่อย่างเป็นระบบ ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรกำหนดขั้นตอนการนิเทศ และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ โดยสอดคล้องกับบริบทและทันต่อสถานการณ์ 1.2 ด้านการจัดโครงการ (Organizing) พบว่า มีความต้องการสร้างความสามัคคีและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ทำงาน ดังนั้น สถานศึกษาควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ความสามัคคี และ



ความสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้ทำงานในการทำงานร่วมกัน 1.3 ด้านภาวะการเป็นผู้นำ (L - Leading) พบว่า มีความต้องการความสามารถในการเผยแพร่ด้านวิชาการ ดังนั้น ผู้นำการนิเทศจึงต้องเพิ่มทักษะในด้านวิชาการเพื่อสามารถนำมาเผยแพร่ได้ 1.4 ด้านการควบคุม (Controlling) พบว่า มีความต้องการคำชมเชยเมื่อถูกกระทำถูกต้อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้น สถานศึกษาควรกล่าวคำชมเชยเมื่อผู้รับการนิเทศทำถูกต้อง 1.5 ด้านการประเมินผล (Appraising) พบว่า มีความต้องการกระบวนการวัดประเมินผล ครูผู้สอนที่ยืดหยุ่น ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการวัดประเมินผลที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการส่งเสริมสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการพัฒนาการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง 3 ต่อไป ข้อเสนอแนะ 1. ควรมีการศึกษาผลการนำแนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ของโรงเรียนบ้านเวียงพานไปใช้ในการทดลองใช้จริง 2. ควรมีการค้นหาแนวทางการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ในภาพรวมระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานนิเทศการจัดการเรียนรู้ในภาพที่กว้างมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). การเตรียมความพร้อมของกระทรวงศึกษาธิการ ก่อนเปิดภาคเรียน 20 กุมภาพันธ์ 2563. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลกาญจน์ สุวรรณรักษ์. (2558). การนิเทศการสอนในยุค 4.0. เรียกใช้เมื่อ 23 มกราคม 2563 จาก <http://edu.bsru.ac.th/images/196/%204.0%20%20new.pdf>
- เกรียงศักดิ์ เรืองแสง. (2551). การศึกษาระดับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 1(3), 103-112.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2564). แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 23 มกราคม 2564 จาก <http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2021/03/01-แผน-ปฏิรูป-การศึกษ.pdf>
- ชัยชนะ มิตรพันธ์. (2563). ปรับไลฟ์สไตล์ชีวิตใหม่รับ New Normal หลังวิกฤตโควิด-19. เรียกใช้เมื่อ 20 กรกฎาคม 2563 จาก <https://www.etda.or.th/content/new-normal-after-covid-19.html>

- ชาคริยา ชายเกลี้ยง. (2562). รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการวิจัยของครูระดับมัธยมศึกษา. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 6(10), 5344-5361.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- พัชรภรณ์ ดวงชื่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด – 19. วารสารศิลปะการจัดการ, 4(3), 783-795.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2542). การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภูษิมา ภิญโญสินวัฒน์. (2563). จัดการเรียนรู้การสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19 : จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย. เรียกใช้เมื่อ 9 พฤษภาคม 2563 จาก <https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic/>
- วรสิทธิ์ วรรณพงษ์. (2552). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการนิเทศภายใน ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2563). การออกแบบการเรียนรู้ใน New Normal. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมพร ปานดำ. (2563). พลิกวิกฤตสู่โอกาสของอาชีวศึกษาไทยบนความปกติใหม่. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(7), 1-13.
- สันติ หัตถ์ และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2563). การศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(9), 64-78.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). แนวทางการจัดการเรียนการสอนทางไกลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). รายงาน เรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 : วิกฤตหรือโอกาสการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- Allen L. A. (1958). Management and Organi Zation. New York: McGraw-Hill.

พฤติกรรมของเยาวชนที่เสพติดน้ำกระท่อม
กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช*
THE BEHAVIOR OF YOUTH ADDICTION OF KRATOM BOILED WATERA
CASE STUDY A GROUP OF YOUTH IN NAKHON SI THAMMARAT

ศุภกิตต์ เลขวิจิตร

Supakit Lekwijit

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

พงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์

Pongprasit Onchun

บุญยิ่ง ประทุม

Boonying Prathum

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: supakit_lekwijit@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาพฤติกรรมของเยาวชนที่เสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ เพื่อศึกษาสาเหตุของเยาวชนเสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเยาวชนเสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า 1. สาเหตุของเยาวชนเสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า 1) สาเหตุจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยเกิดจากความอยากรู้อยากลอง เห็นเพื่อนดื่มกันจึงดื่มด้วย เพื่อให้เกิดการยอมรับเข้ากลุ่ม ทำให้ติดน้ำกระท่อม ทำให้เสียสุขภาพ เสียการเรียน 2) สาเหตุจากการถูกหลอกลวง โดยรุ่นพี่หรือเพื่อนหลอกให้ดื่มน้ำกระท่อม เนื่องจากน้ำกระท่อมมีส่วนผสมของน้ำอัดลม ทำให้คิดว่าไม่เป็นอันตรายใด 3) สาเหตุจากความเจ็บป่วย โดยผู้ป่วยจะดื่มน้ำกระท่อมเพื่อบรรเทาอาการเจ็บปวดจากโรคที่เป็นอยู่ เนื่องจากกระท่อมมีฤทธิ์ระงับประสาท ระงับอาการปวดได้ ผู้ที่มีภาวะเครียดจะดื่มน้ำกระท่อมเพื่อคลายความเครียด จึงทำให้ผู้ป่วย

* Received 1 April 2020; Revised 15 April 2020; Accepted 2 May 2020

ต้องดื่มน้ำกระท่อมเป็นประจำจนเสพติด 4) สาเหตุอื่น โดยอยู่ใกล้แหล่งขายหรือแหล่งผลิต หรือเป็นผู้ขายหรือผู้ผลิต มีเพื่อนสนิทหรือพี่น้องที่ติดน้ำกระท่อม หรือเกิดจากการเลียนแบบ เป็นต้น 2. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาวชนเสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชน กลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การป้องกันและแก้ไขมีด้วยกัน 4 วิธี คือ 1) การป้องกันตนเอง เลือคบเพื่อนที่ดี หลีกเลี้ยงเพื่อนที่ชอบชักจูงไปดื่มน้ำกระท่อม รู้จักการปฏิเสธ เมื่อถูกชักชวนให้ดื่มน้ำกระท่อมอย่างจริงจัง 2) การป้องกันครอบครัว โดยพ่อแม่ให้ความรัก ความอบอุ่น มีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และตักเตือนลูกไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด 3) การป้องกันชุมชน โดยทุกหน่วยงานเข้ามามีส่วนรับผิดชอบในชุมชน เช่น การจัดการให้ความรู้ การอบรมคนในชุมชน เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบของการดื่มน้ำกระท่อม และจัดสรรงบประมาณในการป้องกันและปราบปรามสิ่งเสพติด และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 4) การป้องกันสังคมโดยการมุ่งเน้นไปที่เด็กและเยาวชน หลีกหนีจากปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เสี่ยงเข้าไปเกี่ยวข้องกับน้ำกระท่อม เช่น การเอาผิดกับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสถานบันเทิงที่ผิดกฎหมาย หอพักที่ไม่ได้จดทะเบียน ร้านเกม อินเทอร์เน็ต แหล่งมั่วสุมต่างๆ และมีดำเนินการขยายพื้นที่ และกิจกรรมทางบวกมากขึ้น รวมถึงการสร้างแกนนำเพื่อให้เป็นพลังขับเคลื่อนในการจัดระเบียบสังคม

คำสำคัญ : พฤติกรรม, เยาวชน, เสพติด, น้ำกระท่อม

Abstract

The Behavior of Youth Addiction of Kratom Boiled Water. A Case Study A Group of Youth in Nakhon Si Thammarat. The objective of this study was to determine the causes of youth Addiction of Kratom Boiled Water. A Case Study A Group of Youth in Nakhon Si Thammarat. And to study the prevention and youth issues Addiction of Kratom Boiled Water. A Case Study A Group of Youth in Nakhon Si Thammarat. The research found that 1. Determine the causes of youth Addiction of Kratom Boiled Water. A Case Study A Group of Youth in Nakhon Si Thammarat. Found 1) The reason for the knowledge is not as a result of curiosity. To see a drink, so drink with the group. This makes the kratom water broken. 2) The reason for being deceptive by a friend model or a fellow tricked to drink kratom because water has a mixture of carbonated water. It makes no idea if it is harmless. 3) Causes of illness The patient is drinking water to relieve the pain from a disease that is due to an anti-colic. People with stress will drink kratom so that the patient must drink the kratom on a regular basis. 4) Other



reasons are near a sales or production source or as a vendor or manufacturer. You have a close friend or a cousin who is trapped in the hut or by impersonation.

2. The prevention and youth issues Addiction of Kratom Boiled Water. A Case Study A Group of Youth in Nakhon Si Thammarat. Prevention and found that there are four ways: 1) self-protection. Choose good friends, Avoid friends who like to drink convince cottage. Known rejection was persuaded to drink seriously huts. 2) Protection of the family. The parents provide love and warmth. Behave as a good model. And warned them not to interfere with the drug. 3) Protection of the Community By all departments took part in community responsibilities, such as managing knowledge. Training in the community In order to know the effects of drinking water huts. And the budget for the prevention and suppression drugs. And operates continuously, 4) social protection. By focusing on children and youth. Avoid the risk factors involved, such as a cottage condone the tourist entertainment area is illegal. Dormitory unregistered game mingling various Internet sources. And has expanded operations and activities, plus much more. Including building a backbone to provide a driving force in the social order.

Keywords: Behavior, Youth, Addiction, Kratom Boiled Water

บทนำ

กระท่อมมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Mitragyna speciosa* (Korth.) Havil. เป็นพืชที่อยู่ในวงศ์เข็มและกาแฟ (Rubiaceae) เป็นไม้ยืนต้น สูงประมาณ 4-16 เมตร เติบโตได้ดีในที่ชุ่มชื้น ความชื้นสูง ดินอุดมสมบูรณ์ และมีแสงแดดปานกลาง กระท่อมจัดเป็นพืชที่มีสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท เป็นพืชพื้นเมืองของประเทศไทยและมาเลเซีย สามารถพบได้ในเขตร้อนและกึ่งร้อนของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และทวีปแอฟริกา สมัยโบราณมีการใช้ใบกระท่อมเพื่อรักษาการติดเชื่อในลำไส้ บรรเทาอาการปวดกล้ามเนื้อ ลดไข้ บรรเทาอาการไอและท้องร่วง โดยใช้ใบสดหรือใบแห้งนำมาเคี้ยว สูบ หรือชงเป็นน้ำชา นอกจากนี้ยังมีการใช้กระท่อมในกลุ่มของผู้ใช้แรงงานเพื่อลดความรู้สึกเมื่อยล้า ทนต่อการทำงานกลางแจ้ง ทนร้อน ทนแดด และสามารถทำงานได้ยาวนานมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการใช้เพื่อลดอาการขาดยาจากสิ่งเสพติดอื่น เช่น ผีนและมอร์ฟิน เป็นต้น เนื่องจากมีผลข้างเคียงน้อยกว่ามอร์ฟินเมื่อใช้ในระยะเวลาที่จำกัด การใช้แทนแอมเฟตามีน (ยาบ้า) เพื่อเพิ่มพลังกำลัง ซึ่งในปัจจุบันพบว่ามีการใช้กระท่อมใน

หลายประเทศทั่วโลกเกินกว่าขอบเขตทางภูมิศาสตร์ที่พบพืชชนิดนี้ (สาวิตรี อัจฉางค์กรชัย และคณะ, 2547)

ในประเทศไทย ใบกระท่อมมีการแพร่ระบาดในหมู่วัยรุ่นและนักเรียน โดยนำน้ำใบกระท่อมไปผสมกับยาแก้ไอ น้ำอัดลม ยาคลายกล้ามเนื้อ กาแฟ และเครื่องดื่มอื่นๆ เพื่อแต่งรส ซึ่งเป็นที่รู้จักในชื่อ 4 คุณ 100 เพื่อให้รู้สึกสนุกสนาน มีเมามา ขาดสติ และหากได้รับในปริมาณที่สูงมาก จะทำให้เกิดภาวะกดประสาทและกดการหายใจจากฤทธิ์ไม่พึงประสงค์ของยาและภาวะเสริมฤทธิ์ของยาหลายชนิดร่วมกัน ซึ่งจะเป็นสาเหตุทำให้เสียชีวิตได้ การใช้ติดต่อกันเป็นระยะเวลานานจะทำให้เกิดอาการติดได้ อาการถอนยาที่พบได้ เช่น จิตหวาดระแวง อารมณ์รุนแรง ปวดกล้ามเนื้อและกระดูก มีอาการกระตุกของแขน ขา ไม่อยากอาหาร ไม่มีสมาธิ และนอนไม่หลับ การใช้ต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานจะทำให้มีสีผิวคล้ำขึ้น (hyperpigmentation) กระเพาะกาง (distended stomach) ผิวแห้ง และริมฝีปากคล้ำ เป็นต้น (สมนึก บุญสุภา, 2562)

สำหรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของน้ำต้มใบกระท่อมในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีการแพร่ระบาดมากขึ้น ผู้เสพถูกจับกุมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเยาวชนในพื้นที่เห็นว่าการเสพน้ำต้มใบกระท่อมมีความผิดน้อย โทษน้อย กว่ายาเสพติดชนิดอื่น ๆ และที่สำคัญเยาวชนเหล่านั้นเห็นว่าการดื่มน้ำต้มใบกระท่อมเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวัน เนื่องจากพืชกระท่อมเป็นพืชที่มีการปลูกกันมากในจังหวัดนครศรีธรรมราช และวัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช นิยมกินพืชกระท่อม ทำให้นิยมปลูกกันมาก จนนำไปสู่ปลูกเพื่อผลิต และเพื่อการจำหน่าย จนปัจจุบันนี้เยาวชนในพื้นที่ดื่มน้ำต้มใบกระท่อมเป็นจำนวนมาก จนทำให้เยาวชนที่ดื่มน้ำใบกระท่อมในปริมาณที่มากจะส่งผลให้ป่วยเป็นโรคสมองตื้อตื้อ มีอาการรุนแรง ซึ่งโรคดังกล่าวเป็นกลุ่มโรคทางจิต และบางรายต้องบำบัดเป็นผู้ป่วยในของโรงพยาบาลต่าง ๆ ซึ่งพบว่าภายในระยะเวลาจะพบผู้ป่วยที่เป็นเยาวชนมารับการรักษาเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่า 2 ราย หรือบางเดือนไม่ต่ำกว่า 4 ราย และจะเพิ่มจำนวนขึ้นมากขึ้นเรื่อย ๆ (วีรวัฒน์ เต็งอำนาจ, 2558)

จากสถานการณ์ปัญหาเสพติดที่ได้เริ่มแพร่ระบาด และกำลังมีความรุนแรงมากขึ้นอย่างน่าวิตก การหวนกลับมาระบาดของหนักของยาเสพติดในปัจจุบัน เป็นผลให้เยาวชนในชุมชนหลงผิดเข้าสู่วงจรของการซื้อขายและเสพยาเสพติดเพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และเห็นว่าทุกภาคส่วนของสังคมควรมีบทบาทในการแก้ปัญหาาร่วมกัน ซึ่งในส่วนของ จังหวัดนครศรีธรรมราช ยังมีปัญหาการแพร่ระบาดยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนที่แก้ไขปัญหายากมาก เพราะมีการมีส่วนร่วมของเยาวชน และยังมีปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดหลายอย่างเช่น สถานบริการ การอพยพของประชาชนต่างถิ่น สภาพสังคมที่เป็นสื่อชักนำให้ใช้ยาเสพติด สภาพแวดล้อมที่มีความกดดันต่อจิตใจ ความกดดันต่อจิตใจจากสภาพแวดล้อม จะเป็นแรงดันให้เยาวชนหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออก รวมอีกทั้ง



สภาพเศรษฐกิจที่ทำให้ผู้ปกครองต้องออกไปทำมาหากินกันมากขึ้นจึงไม่สามารถดูแลบุตรหลานได้ จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ประชาชนรับรู้ถึงปัญหายาเสพติดมากขึ้น และเข้าใจว่ายาเสพติดได้เข้ามาในชุมชนแล้ว (วีรวัฒน์ เต็งอำนวย, 2558)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องพฤติกรรมของเยาวชนที่เสพยาเสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อศึกษาพฤติกรรมของเยาวชนที่เสพยาเสพติดน้ำกระท่อม กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาเหตุของเยาวชนเสพยาเสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 กลุ่มเยาวชนผู้เสพยาเสพติดน้ำกระท่อมที่อาศัยในพื้นที่แห่งหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช คือ กลุ่มผู้ที่เข้ารับการบำบัดการเสพยาเสพติดน้ำต้มใบกระท่อม จำนวน 8 คน

กลุ่ม 2 กลุ่มผู้ป้องกันการเสพยาเสพติดน้ำกระท่อม คือ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจ พระสงฆ์ ครู และอาสาสมัครป้องกันยาเสพติด จำนวน 6 คน

เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เตรียมตัวศึกษาทำความเข้าใจในแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษากำหนดวิธีการและประเด็นที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูลอย่างรอบด้าน ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ในประเด็นตามวัตถุประสงค์ คือ ศึกษาสาเหตุของเยาวชนเสพยาเสพติดน้ำกระท่อม และศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ชัดเจน และมีความถูกต้องตรงตามความเป็นจริงทุกประการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร เป็นการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการเรียนรู้ที่ควบคุมเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง โดยรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ

2. การศึกษาภาคสนาม เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาที่ลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กรอบแนวคิดที่กำหนดไว้เป็นแนวทางในการแสวงหาความจริงที่เกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมของเยาวชนที่เสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

หาข้อเท็จจริงกับข้อมูลที่ได้มา โดยนำข้อมูลที่เป็นความจริงนั้นมาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

สาเหตุของเยาวชนเสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช จากการวิจัยพบว่า สาเหตุของเยาวชนเสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย สาเหตุจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ สาเหตุจากการถูกหลอกหลวง สาเหตุจากความเจ็บป่วย และสาเหตุอื่น ซึ่งผู้วิจัยสามารถอภิปรายแต่ละข้อได้ดังนี้

1. สาเหตุจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ พบว่า เกิดจากความอยากรู้อยากลอง ความคึกคะนอง เห็นแก่ความสนุกสนาน ตื่นเต้น ต้องการเป็นที่ยอมรับจากคนรอบข้าง ซึ่งเยาวชนโดยได้คำนึงถึงผลที่จะตามมา

2. สาเหตุจากการถูกหลอกหลวง พบว่า กลุ่มเยาวชนที่เป็นรุ่นพี่ หรือเพื่อนหลอกให้ดื่มน้ำกระท่อม และผู้ที่ถูกหลอกไม่ทราบว่าเป็นน้ำกระท่อมหรือน้ำผลไม้ดอง หรือน้ำเก๊กฮวย เนื่องจากมีสีที่คล้ายคลึงกันมาก หรือเกิดจากการที่ต้องการที่จะเข้าร่วมกลุ่มผู้ที่ดื่มน้ำกระท่อม จึงทำให้ต้องดื่มน้ำกระท่อมเพื่อให้เป็นที่ยอมรับจากกลุ่มดังกล่าว

3. สาเหตุจากความเจ็บป่วย พบว่า ผู้ป่วยโดยมีอาการปวดอย่างรุนแรง หรือเป็นผู้ป่วยที่มีจิตใจไม่เป็นปกติ ซึ่งผู้ป่วยเหล่านี้จะใช้วิธีการดื่มน้ำกระท่อมเพื่อลดอาการปวด หรือเพื่อคลายความเครียดจากทางจิตได้ชั่วขณะหนึ่ง แต่เมื่อยาหมดฤทธิ์ก็จะกลับมาปวดและเครียดอีก จึงทำให้ผู้ป่วยต้องดื่มน้ำกระท่อมเป็นประจำจนเสพติด

4. สาเหตุอื่น พบว่า เป็นผู้ที่อยู่ใกล้แหล่งขายหรือแหล่งผลิต หรือเป็นผู้ขายหรือผู้ผลิต มีเพื่อนสนิทหรือพี่น้องที่ติดน้ำกระท่อม บางครั้งอาจจะเป็นบุคคลที่มีปัญหา หรือเกิดจากการเลียนแบบ ซึ่งสาเหตุเหล่านี้จะทำให้มีโอกาสติดน้ำกระท่อมมากกว่าคนทั่วไป



รูปที่ 1 แสดงการล้อมวงรุ่นพี่รุ่นน้องเพื่อ
เสพน้ำต้มใบกระท่อม



รูปที่ 2 แสดงการต้มน้ำใบกระท่อมแล้วนำ
แช่ตู้เย็นเพื่อที่จะเก็บน้ำต้มใบ
กระท่อมไว้เสพ



รูปที่ 3 แสดงการต้มน้ำใบกระท่อมในบ้านของกลุ่มเยาวชนผู้ติดน้ำกระท่อม

**การป้องกันและแก้ไขปัญหายาวชนเสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชน
กลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช จากการวิจัยพบว่า**

1. การป้องกันตนเอง พบว่า การป้องกันโดยไม่ทดลองกินน้ำกระท่อม เลือคบเพื่อน
ที่ดีโดยหลีกเลี่ยงเพื่อนที่ชอบชักจูงไปต้มน้ำกระท่อม และต้องรู้จักใช้วิจารณญาณในการ
แก้ปัญหา และต้องรู้จักการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ต้มน้ำกระท่อมอย่างจริงจังเพื่อจะทำให้
เพื่อนเกรงใจไม่กล้าชวนอีก

2. การป้องกันครอบครัว พบว่า การป้องกันโดยพ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่น และ
พ่อแม่จะต้องมีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ปรึกษาให้แก่ลูก ๆ ได้ ทำให้ลูกไม่หัน
ไปพึ่งพายาเสพติด

3. การป้องกันชุมชน พบว่า การป้องกันโดยทุกหน่วยงานเข้ามามีส่วนรับผิดชอบใน
ชุมชน เช่น การจัดการให้ความรู้ การอบรมคนในชุมชน โดยให้คนในชุมชนเห็นโทษหรือ
อันตรายจากน้ำกระท่อมอย่างทั่วถึง และควรมีการแก้ไขปัญหาโดยการจัดสรรงบประมาณใน

การป้องกันและปราบปรามสิ่งเสพติด ควรมีการจัดบุคลากรและหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามสิ่งเสพติดให้เพียงพอ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

4. การป้องกันสังคม พบว่า การป้องกันโดยมุ่งเน้นไปที่เด็กและเยาวชน หลีกหนีจากปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงเข้าไปเกี่ยวข้องกับน้ำกระท่อม ไม่ว่าจะเป็นการเอาผิดกับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสถานบันเทิงที่ผิดกฎหมาย หอพักที่ไม่ได้จดทะเบียน ร้านเกม อินเทอร์เน็ต แหล่งมั่วสุมต่างๆ ล้วนเป็นภารกิจนี้จึงเกิดขึ้นจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ โดยดำเนินการขยายพื้นที่และกิจกรรมทางบวกมากขึ้น รวมถึงการสร้างแกนนำต่าง ๆ ในจังหวัด ให้เป็นพลังขับเคลื่อนการจัดระเบียบสังคม ต้องรณรงค์ และเอาผิดอย่างจริงจัง ให้เห็นถึงผลเสียต่างๆ มากมาย เท่านั้นนี้อาจทำให้จำนวนคนติดยากระท่อมลดลง และจะหมดไปในที่สุด



รูปที่ 4 แสดงการให้ความรู้ถึงผลเสียของผู้เสพยาต้มใบกระท่อม

รูปที่ 5 แสดงการให้ความรู้ในเรื่องผลกระทบจากการเสพยาต้มใบกระท่อม



รูปที่ 6 แสดงเจ้าหน้าที่ร่วมกับชุมชนตั้งหน่วยตรวจยาเสพติด

รูปที่ 7 แสดงเจ้าหน้าที่ตั้งด่านเพื่อตรวจค้นยาเสพติด



อภิปรายผล

สาเหตุของเยาวชนเสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช จากการวิจัยพบว่า สาเหตุของเยาวชนเสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย สาเหตุจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ สาเหตุจากการถูกหลอกลวง สาเหตุจากความเจ็บป่วย และสาเหตุอื่น ซึ่งผู้วิจัยสามารถอภิปรายแต่ละข้อได้ดังนี้

1. **สาเหตุจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์** พบว่า เกิดจากความอยากรู้อยากลอง ความคึกคะนอง เห็นแก่ความสนุกสนาน ตื่นเต้น ต้องการเป็นที่ยอมรับจากคนรอบข้าง ซึ่งเยาวชนโดยได้คำนึงถึงผลที่จะตามมาสอดคล้องกับการศึกษาของเจริญ เอกพิมาย และปนัดดา ศรีธนสาร ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (เจริญ เอกพิมาย และปนัดดา ศรีธนสาร, 2555) กล่าวว่า สาเหตุที่เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แบ่งได้เป็นอยากทดลอง ความคึกคะนอง และการชักชวนของคนอื่น อาจเกิดจากการเชื่อตามคำชักชวนโฆษณาของผู้ขายสินค้าที่เป็นสิ่งเสพติดบางชนิด เช่น ยากระตุ้นประสาทต่าง ๆ ยาขยัน ยาม้า ยาบ้า เป็นต้น โดยผู้ขายโฆษณาสรรพคุณของสิ่งเสพติดนั้นว่ามีคุณภาพดีสารพัด

2. **สาเหตุจากการถูกหลอกลวง** พบว่า กลุ่มเยาวชนที่เป็นรุ่นพี่ หรือเพื่อนหลอกให้ติมน้ำกระท่อม และผู้ที่ถูกหลอกไม่ทราบว่าเป็นน้ำกระท่อมหรือน้ำผลไม้ดอง หรือน้ำเก๊กฮวย เนื่องจากมีสีที่คล้ายคลึงกันมาก หรือเกิดจากการที่ต้องการที่จะเข้าร่วมกลุ่มผู้ที่ติมน้ำกระท่อม จึงทำให้ต้องติมน้ำกระท่อมเพื่อให้เป็นที่ยอมรับจากกลุ่มดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาของเจริญ เอกพิมาย และปนัดดา ศรีธนสาร ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (เจริญ เอกพิมาย และปนัดดา ศรีธนสาร, 2555) กล่าวว่า สาเหตุที่เกิดจากการถูกหลอกลวง ปัจจุบันนี้มีผู้ขายสินค้าประเภทอาหาร ขนม หรือเครื่องดื่มบางรายใช้สิ่งเสพติดผสมลงในสินค้าที่ขาย เพื่อให้ผู้ซื้อสินค้านั้นไปรับประทานเกิดการติด อยากรมาซื้อไปรับประทานอีก ซึ่งในกรณีนี้ผู้ซื้ออาหารนั้นมารับประทานจะไม่รู้สึกว่าตนเองเกิดการติดสิ่งเสพติดขึ้นแล้ว รู้แต่เพียงว่าอยากรับประทาน อาหาร ขนม หรือเครื่องดื่มที่ซื้อจากร้านนั้น ๆ กว่าที่จะทราบก็ต่อเมื่อตนเองรู้สึกผิดปกติต่อความต้องการจะซื้ออาหารจากร้านนั้นรับประทานหรือต่อเมื่อมีอาการเสพติดรุนแรงและมีสุขภาพเสื่อมลง

3. **สาเหตุจากความเจ็บป่วย** พบว่า ผู้ป่วยโดยมีอาการปวดอย่างรุนแรง หรือเป็นผู้ป่วยที่มีจิตใจไม่เป็นปกติ ซึ่งผู้ป่วยเหล่านี้จะใช้วิธีการติมน้ำกระท่อมเพื่อลดอาการปวด หรือเพื่อคลายความเครียดจากทางจิตได้ชั่วขณะหนึ่ง แต่เมื่อยาหมดฤทธิ์ก็จะกลับมาปวดและเครียดอีก จึงทำให้ผู้ป่วยต้องติมน้ำกระท่อมเป็นประจำจนเสพติด พบว่าสอดคล้องกับการวิจัย

ของปริญญญา บัณฑิต ได้ศึกษาเรื่อง Amphetamine (or Amphetamine-like) - Related Disorders (ปริญญญา บัณฑิต, 2561) มีวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 1. เพื่อให้ทราบถึงประเภทหรือชนิดของยาเสพติดและ 2. เพื่อให้ทราบถึงฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา อาการและอาการแสดงผลข้างเคียง และแนวทางการรักษาของ Amphetamine (or Amphetamine-like) - Related Disorders พบว่า แอมเฟตามีน เป็นยาที่ออกฤทธิ์ต่อประสาทส่วนกลาง แต่เดิมใช้ในการบำบัดโรคสมาธิสั้น และโรคลมหลับ (Narcolepsy) และต่อมาได้ถูกพัฒนามาเป็นยาแผนปัจจุบัน มีการนำยาแอมเฟตามีนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์เช่น ใช้ในการกระตุ้นให้สมองตื่นตัว และสามารถทำงานได้ยาวนานขึ้น แต่อย่างไรก็ดีการใช้ยาดังกล่าวส่งผลเสียต่อสุขภาพกาย และสุขภาพจิต เกิดการติดยา นอกจากนี้ยังส่งผลเสียต่อระบบประสาท เช่น มีอาการสับสน การตอบสนองต่อสิ่งเร้าผิดปกติเกิดอาการชักกระตุก ปวดกล้ามเนื้อ

4. สาเหตุอื่น พบว่า เป็นผู้ที่อยู่ใกล้แหล่งขายหรือแหล่งผลิต หรือเป็นผู้ขายหรือผู้ผลิต มีเพื่อนสนิทหรือพี่น้องที่ติดน้ำกระท่อม บางครั้งอาจจะเป็นบุคคลที่มีปัญหา หรือเกิดจากการเลียนแบบ ซึ่งสาเหตุเหล่านี้จะทำให้มีโอกาสติดน้ำกระท่อมมากกว่าคนทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของพัชชา วงศ์สุวรรณ ศึกษารื่อง พฤติกรรมการเสพยาบ้าของเยาวชน : การศึกษารายกรณี (พัชชา วงศ์สุวรรณ, 2552) ผลการศึกษารูปได้ว่า สาเหตุจากสิ่งแวดล้อมคือ 1. การเลี้ยงดูของครอบครัว ผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความสนใจปล่อยให้เล่นอย่างซุ่มซ่าม ไม่ได้รับการเอาใจใส่จากครอบครัว 2. การเลียนแบบเพื่อน และสิ่งแวดล้อม เพื่อ ๆ ของเยาวชนมีการรวมกลุ่มกันเสพยาบ้า โดยเริ่มตั้งแต่ชักชวนให้ทดลองเสพจนกระทั่งติด ไม่สามารถเลิกเสพได้

การป้องกันและแก้ไขปัญหาเยาวชนเสพติดน้ำกระท่อม กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช จากการวิจัยพบว่า

1. การป้องกันตนเอง พบว่า การป้องกันโดยไม่ทดลองกินน้ำกระท่อม เลือคบเพื่อนที่ดีโดยหลีกเลี่ยงเพื่อนที่ชอบชักจูงไปดื่มน้ำกระท่อม และต้องรู้จักใช้วิจารณญาณในการแก้ปัญหา และต้องรู้จักการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ดื่มน้ำกระท่อมอย่างจริงจังเพื่อจะทำให้เพื่อนเกรงใจไม่กล้าชวนอีก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของพัชชา วงศ์สุวรรณ ศึกษารื่อง พฤติกรรมการเสพยาบ้าของเยาวชน : การศึกษารายกรณี (พัชชา วงศ์สุวรรณ, 2552) ผลการศึกษารูปได้ว่า การเสพยาบ้าของเยาวชนลดลงภายหลังได้รับการศึกษารายกรณี เยาวชนที่ได้รับการศึกษาทั้ง 4 คน เข้าใจตนเองมากขึ้น สามารถควบคุมตนเองได้มากขึ้น และมีการเรียนรู้วิธีที่จะหลีกเลี่ยงจากการไปเกี่ยวข้องกับเสพยาบ้าได้ และสามารถปรับตัวในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

2. การป้องกันครอบครัว พบว่า การป้องกันโดยพ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่น และพ่อแม่จะต้องมีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ปรึกษาให้แก่ลูก ๆ ได้ ทำให้ลูกไม่หัน



ไปพึ่งพายาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของเฉลิมชัย นาคคำ ศึกษาเรื่อง การแพร่ระบาดของยาเสพติดประเภทใบพืชรกระท่อมในชุมชนบ้านยาว หมู่ที่ 1 ตำบลราตาปันยัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี (เฉลิมชัย นาคคำ, 2560) ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ข้อเสนอแนะแนวทางและวิธีการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดประเภทใบกระท่อมในชุมชนบ้านยาว หมู่ที่ 1 ตำบลราตาปันยัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี คือ สร้างสถาบันครอบครัวให้อบอุ่นฝึกหรือสอนอาชีพ สร้างโอกาสทางการศึกษาก่อสร้างกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อให้คนในชุมชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษ และผลเสียที่เกิดจากการแพร่ระบาดของยาเสพติดประเภทใบพืชรกระท่อม และเร่งกวาดล้างจับกุมแหล่งจำหน่ายใบพืชรกระท่อม

3. การป้องกันชุมชน พบว่า การป้องกันโดยทุกหน่วยงานเข้ามามีส่วนรับผิดชอบในชุมชน เช่น การจัดการให้ความรู้ การอบรมคนในชุมชน โดยให้คนในชุมชนเห็นโทษหรืออันตรายจากน้ำกระท่อมอย่างทั่วถึง และควรมีการแก้ไขปัญหาโดยการจัดสรรงบประมาณในการป้องกันและปราบปรามสิ่งเสพติด ควรมีการจัดบุคลากรและหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามสิ่งเสพติดให้เพียงพอ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของกิตติวงศ์ สาสวด ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ในเขตพื้นที่เทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จากผลการวิจัยรูปแบบที่เหมาะสมในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด มีดังนี้ สร้างเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันยาเสพติด (กิตติวงศ์ สาสวด, 2559)

4. การป้องกันสังคม พบว่า การป้องกันโดยมุ่งเน้นไปที่เด็กและเยาวชน หลีกเลี่ยงจากปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงเข้าไปเกี่ยวข้องกับน้ำกระท่อม ไม่ว่าจะเป็นการเอาผิดกับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสถานบันเทิงที่ผิดกฎหมาย หอพักที่ไม่ได้จดทะเบียน ร้านเกม อินเทอร์เน็ต แหล่งมั่วสุมต่างๆ ล้วนเป็นภารกิจนี้จึงเกิดขึ้นจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ โดยดำเนินการขยายพื้นที่และกิจกรรมทางบวกมากขึ้น รวมถึงการสร้างแกนนำต่าง ๆ ในจังหวัด ให้เป็นพลังขับเคลื่อนการจัดระเบียบสังคมต้องจริงจัง และเอาผิดอย่างจริงจัง ให้เห็นถึงผลเสียต่างๆ มากมาย เท่านั้นนี้อาจทำให้จำนวนคนติดน้ำกระท่อมลดลง และจะหมดไปมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของกิตติวงศ์ สาสวด ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ในเขตพื้นที่เทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จากผลการวิจัย รูปแบบที่เหมาะสมในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด มีดังนี้ 1) สร้างเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันยาเสพติด 2) การจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ 3) จัดโครงการโรงเรียนป้องกันยาเสพติด 4) ส่งเสริมครอบครัวสีขาวและครอบครัวเข้มแข็ง 5) การปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อน

ของประชาชน และ 6) โครงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดแบบบูรณาการ (กิตติวงศ์ สาสวด, 2559)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

บิดามารดา ผู้ปกครอง ควรตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลเอาใจใส่ การเลี้ยงดู สอดส่องถึงชีวิตความเป็นอยู่ในแต่วัน ควรให้ความรักความอบอุ่น ให้กำลังใจ ใช้เหตุผลให้อิสระ บางตามสมควร และพยายามทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัวให้มากขึ้น เพื่ออนาคตของบุตรหลานจะได้ปลอดภัย และห่างไกลจากการติดน้ำกระท่อม บิดามารดา ผู้ปกครอง ควรแนะนำ การเลือกคบเพื่อนให้แก่เด็กและเยาวชนลักษณะของเพื่อนที่ดีควรเป็นอย่างไร โดยแสดงให้เห็นถึงผลดี ผลเสียของการเลือกคบเพื่อน นอกจากนี้ควรให้คำแนะนำแก่เด็กในเรื่องการวางตัว ในการเข้าสังคมกับเพื่อนใหม่และการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้กระทำผิด บิดามารดา ผู้ปกครอง ที่เป็นสถาบันทางสังคมที่มีความใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนมากที่สุด เป็นบุคคลหลักในการ ขับเคลื่อน ในการดูแลติดตามสอดส่อง พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนซึ่งควรจะต้องให้ความเอาใจใส่ดูแลเด็กที่เคยกระทำผิดใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น และควรให้การอบรมสั่งสอน กล่อมเกล่า ว่ากล่าวตักเตือน และสามารถชี้ให้เด็กและเยาวชนเห็นว่าสิ่งใดเป็นการกระทำที่ดีและไม่ดีได้ และที่สำคัญที่สุดคือบทบาทของผู้ปกครองในการเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชนในการกระทำความดีและให้อภัยต่อการกระทำผิดที่ผ่านมา บิดามารดา ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัว ควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้านและรวมถึงสมาชิกภายในชุมชนเดียวกันในการจัดการสภาพแวดล้อมในชุมชนโดยช่วยกันดูแล สอดส่องสิ่งผิดกฎหมายและแหล่งมั่วสุมในชุมชน และช่วยกันดูแลบุตรหลานของสมาชิกในชุมชนประหนึ่งเป็นบุตรหลานของตนเอง รวมถึงการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในการให้ข้อมูลกระทำผิดในพื้นที่หรือเข้าร่วมงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน สถานศึกษาควรให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน โดยการอบรมสั่งสอนในเรื่องการประพฤติปฏิบัติตัวที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน โดยมีครู-อาจารย์เป็นตัวอย่างในการกระทำความดีให้แก่เด็กและเยาวชน รวมทั้งการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนในการดูแลเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ทั้งเด็กที่เคยกระทำผิดและไม่เคยกระทำผิด ด้วยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยดึงเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมกับสมาชิกอาวุโสในชุมชน ซึ่งมีโรงเรียน/สถาบันการศึกษา หรือวัดเป็นสื่อกลางเพื่อให้เป็นเครือข่ายของภาคชุมชนในการดูแล ป้องกัน หรือตักเตือนเด็กและเยาวชนไม่ให้กระทำผิด กระทรวงศึกษาธิการควรจะต้องมีนโยบายหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชนให้ชัดเจนด้วยเช่นกันเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศได้ดำเนินการอย่างเหมาะสม ผู้นำชุมชนควรมีการส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการติดน้ำกระท่อมให้มากกว่าเดิม ผู้นำชุมชนควรมีการ



สนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการติดน้ำกระท่อม ในจังหวัด นครศรีธรรมราช ให้มากขึ้น หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมุ่งเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมเข้ามาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล เพื่อใช้ประกอบการศึกษา จนทำให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์พงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์ และคณะกรรมการที่ควบคุมสารนิพนธ์ อาจารย์ ดร. จิตติมา ดำรงวัฒนะ และอาจารย์บุญยิ่ง ประทุม ที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้แต่ง และผู้เรียบเรียงตำรา เอกสาร และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่ผู้เขียนได้อ้างอิง ตลอดจนกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นข้อมูล ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และทำให้วิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีในเอกสารฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบเป็นกตเวทิตา แก่บิดามารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่านที่มีส่วนร่วมในการอบรมสั่งสอนทั้งวิทยาการ คุณธรรม จริยธรรม จนทำให้ผู้เขียนประสบความสำเร็จ และขอส่งผลสำเร็จทั้งมวลสู่การพัฒนาการบริหารงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิตติวงศ์ สาสวด. (2559). การพัฒนารูปแบบการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ในเขตพื้นที่เทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารชุมชนวิจัย, 10(1), 116-124.
- เจริญ เฉกพิมาย และปนัดดา ศรีธนสาร. (2555). พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เฉลิมชัย นาคคำ. (2560). การแพร่ระบาดของยาเสพติดประเภทใบพืชรกระท่อมในชุมชนบ้านยาว หมู่ที่ 1 ตำบลราตาปันยัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น . มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ปริญญญา ปั่นพล. (2561). Amphetamine (or Amphetamine-like) - Related Disorders. เรียกใช้เมื่อ 5 ธันวาคม 2562 จาก https://ccpe.pharmacycouncil.org/index.php?option=article_detail&subpage=article_detail&id=375
- พัชชา วงศ์สุวรรณค์. (2552). พฤติกรรมการเสพยาบ้าของวัยรุ่น : การศึกษารายกรณี. ใน สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วีรวัฒน์ เต็งอำนาจ. (2558). ป.ป.ส.ห่วงการระบาดน้ำต้มใบกระท่อมในกลุ่มเยาวชนภาคใต้. เรียกใช้เมื่อ 5 ธันวาคม 2562 จาก <https://mgronline.com/uptodate/detail/9580000027438>
- สมนึก บุญสุภา. (2562). กระท่อม...พืชที่ทุกคนอยากรู้. เรียกใช้เมื่อ 5 ธันวาคม 2562 จาก <https://www.pharmacy.mahidol.ac.th/knowledge/files/0354.pdf>
- สาวิตรี อึ้งนางค์กรชัย และคณะ. (2547). พืชกระท่อมในสังคมไทย : วัฒนธรรม พฤติกรรม สุขภาพ วิทยาศาสตร์ กฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม.

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน
ของช่างบริการ ทัศนศึกษา บริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน
ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช*
SOLUTIONS TO SAFETY ISSUES IN THE WORKPLACE OF A SERVICE
TECHNICIAN. A CASE STUDY NAKHON PIYA KONLAKAN CO., LTD.
HAOTANON BRANCH NAI MUEANG SUB-DISTRICT MUEANG DISTRICT
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

ชรินทร์ ชุมคง

Chanin Chumkhong

เขมณัฐ อินทรสุวรรณ

Khemmanut Intarasuwan

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

พงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์

Pongprasit Onchun

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: chumkhong.c@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานของช่างบริการ ทัศนศึกษา บริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช และเพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานของช่างบริการ ทัศนศึกษา บริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ พนักงานในบริษัทนครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน จำนวน 11 คน ผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหาด้านความ

* Received 5 April 2020; Revised 19 April 2020; Accepted 7 May 2020

ปลอดภัยในสถานที่ทำงานของช่างบริการ มีดังนี้ 1) สภาพปัญหาด้านบุคคล เกิดจากความประมาท ขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ ความชำนาญ และขาดความเข้าใจในงานที่ทำงาน 2) สภาพปัญหาด้านพฤติกรรมในการทำงาน เกิดจากไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ แต่งกายไม่เหมาะสม และขาดวินัยในการทำงาน 3) สภาพปัญหาด้านเครื่องจักร เกิดจากการขาดการดูแลบำรุงรักษา ดูแลเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการใช้งาน และ 4) สภาพปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ไม่เอื้อต่อการทำงาน เช่น การวางวัสดุ และอุปกรณ์ไม่เป็นระเบียบ แสงสว่างที่ไม่เหมาะสมกับการทำงาน จากสภาพปัญหาข้างต้น พบว่า มีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานของช่างบริการ ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ 1) การอบรมให้ความรู้และสร้างความตระหนักเรื่องความปลอดภัย 2) การมอบหมายบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ 3) การวางกฎระเบียบ ขอบบังคับ หรือข้อตกลงด้านความปลอดภัย และ 4) การติดตามและการตรวจสอบปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: ปัญหาด้านความปลอดภัย, สถานที่ทำงาน, ช่างบริการ

Abstract

This thesis is a qualitative research study aimed at studying Problem condition of safety issues in the workplace of a service technician. A Case Study Nakhon Piya Konlakan Co., Ltd. Haotanon Branch Nai Mueang Sub-District Mueang District Nakhon Si Thammarat Province. And study to Solutions to safety issues in the workplace of a service technician. A Case Study Nakhon Piya Konlakan Co., Ltd. Haotanon Branch Nai Mueang Sub-District Mueang District Nakhon Si Thammarat Province. The primary data provider is the employee in Nakhon Piya Konlakan Co., Ltd. Haotanon Branch. Total 11 persons. The secondary data provider is the people involved. Total 5 persons. The Data collection tool is an in-depth interview and analysis of descriptive data. The research found that ; Problem condition of safety issues in the workplace of a service technician are as follows 1) A person's condition is caused by negligence, lack of knowledge, expertise, and lack of understanding at work. 2) Behavior problems in the workplace This is due to non-compliance with improper dress regulations and lack of discipline in the work. 3) Machine problem Condition Due to lack of maintenance, care of tools and equipment in use. And 4) Working Environment problems It is not conducive to work, such as laying of materials and equipment, does not organize the lighting that is unsuitable for work. From the above



problems. Find a suggestion of Solutions to safety issues in the workplace of a service technician. The five areas: 1) training to educate and raise awareness about safety 2) Assign roles, duties, and responsibilities 3) Placement, regulatory requirements, or security agreements 4) Monitoring and performance monitoring
Keywords: safety issues, workplace, service technician

บทนำ

สภาวะปัจจุบันพบว่าปัญหาเรื่องอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานในธุรกิจและองค์กรต่าง ๆ มีมากขึ้น ทำให้ผู้บริหารในธุรกิจและองค์กรต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานของรัฐหันมาให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัญหาทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานนั้น ส่งผลการกระทบทั้งทางร่างกายและทรัพย์สินขององค์กร รวมไปถึงการแข่งขันทางการค้า โดยจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมให้แก่องค์กรธุรกิจ ซึ่งผลกระทบทางตรงจะเกิดขึ้นเมื่อสภาพแวดล้อมในการทำงานไม่ปลอดภัยก็ย่อมนำมาซึ่งความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุขึ้นในการทำงาน ส่วนผลกระทบทางอ้อม จะเกิดขึ้นโดยเกิดจากการแข่งขันของธุรกิจในตลาดโลกใช้เรื่องอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน เป็นเครื่องมือและมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการแข่งขันของธุรกิจในตลาดโลก (สุรัชย์ ตรีศิลานันท์, 2552)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น พบว่าความสูญเสียที่เกิดขึ้นกว่านั้นสามารถควบคุมได้โดยผู้บริหารจะต้องวางระบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยภายในหน่วยงาน และอีกประการหนึ่งก็สามารถควบคุมได้โดยผู้ปฏิบัติงานจะต้องเพิ่มความระมัดระวังในการปฏิบัติงาน ซึ่งการบริหารงานเพื่อควบคุมความสูญเสียนั้นสามารถอธิบายถึงประเด็นสำคัญที่นำไปสู่ส่วนที่เกี่ยวข้องกันระหว่างคุณภาพ สิ่งแวดล้อม การรักษาความปลอดภัย ความปลอดภัย และอื่น ๆ โดยเฉพาะการระบุถึงศักยภาพความปลอดภัยทั้งหมดที่เกิดขึ้น และสิ่งที่จะเกิดอุบัติเหตุในการทำงานขึ้นในกระบวนการ ทำให้การบริหารงานเพื่อควบคุมอุบัติเหตุในการทำงานเป็นวิธีการปฏิบัติอย่างเป็นระบบของการระบุชี้ศักยภาพของการป้องกันอันตราย การประเมินความเสี่ยง การตัดสินใจในการจัดหาวิธีการควบคุมอันตราย การดำเนินการปฏิบัติการป้องกันอันตราย และระบบการติดตามที่ใช้ในการควบคุมการป้องกันอันตราย

การบริหารจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง ในการป้องกัน การส่งเสริม และดำรงรักษาไว้ซึ่งความปลอดภัย และสุขภาพอนามัย ทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้ประกอบอาชีพ เพื่อให้ผู้ประกอบอาชีพมีสุขภาพอนามัยที่ดี ปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บอันเนื่องมาจากการทำงาน และอุบัติเหตุจากการทำงานมีความพอใจในฐานะการทำงานที่มั่นคง สามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผล ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจของส่วนตัว ส่วนรวม และของประเทศชาติดีขึ้น (ธรรมรักษ์ ศรีมารุต และคณะ, 2555)

ดังนั้นการที่จะทำให้องค์กรและผู้ประกอบการจะต้องมีการจัดการความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันมาตรการกีดกันทางการค้าที่นำมาตราฐานความปลอดภัยในการทำงานมาเป็นเงื่อนไขทางการค้า มีการความแข็งแกร่งที่จะแข่งขันในเวทีการค้าโลกได้อย่างยั่งยืน และเพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของลูกจ้างในองค์กร จึงควรที่จะดำเนินงานทางด้านการบริหารงานความปลอดภัยในองค์กร ในรูปแบบของการตรวจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพเพิ่มมากขึ้น มีการก่อตั้งองค์กรในกำกับของรัฐที่สามารถผลักดันให้เกิดการปฏิรูประบบสุขภาพได้อย่างอิสระ แต่ละองค์กรจะมีบทบาทหน้าที่ในการปฏิรูประบบสุขภาพแตกต่างกัน สิ่งที่เป็นรูปธรรมอีกประการคือการประกาศวาระแห่งชาติ “เมืองไทยแข็งแรง” เพื่อสุขภาพดีของคนไทยทั้งมวล ภายในปี พ.ศ. 2560 ซึ่งการจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้นั้น จะต้องเริ่มสร้างจากระดับครอบครัวและชุมชนก่อน (สุรัชย์ ตรีศิลานันท์, 2552)

บริษัท นครปิยะกลการ จำกัด เป็นอีกหนึ่งสถานประกอบการที่มีการส่งเสริมให้มีความปลอดภัยในการทำงาน โดยบริษัท นครปิยะกลการ จำกัด จะส่งเสริมและสนับสนุนให้พนักงานได้รับความรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในการทำงาน โดยการดำเนินงานดังกล่าว บริษัท นครปิยะกลการ จำกัดได้เชิญผู้ที่มีความรู้ในด้านการดูแลความปลอดภัยในการทำงานของจังหวัดนครศรีธรรมราช มาให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าว จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการตนเองด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานของช่างบริการ กรณีศึกษา บริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งจะทำการศึกษาคณงานช่างบริการ เนื่องจากต้องการให้คนในบริษัทได้เห็นคุณค่าของการดูแลสุขภาพตนเองโดยเน้นการดูแลสุขภาพในขณะที่ปฏิบัติงาน การออกกำลังกาย และการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ เพื่อให้คนงานทุกคนมีความตระหนักและใส่ใจที่จะมีสุขภาพที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานของช่างบริการ กรณีศึกษา บริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานของช่างบริการ กรณีศึกษา บริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช



วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้ใช้ข้อมูลหลัก คือ พนักงานในบริษัทนครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 11 คน ได้แก่ ฝ่ายช่าง จำนวน 11 คน
2. ผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านความปลอดภัยในการทำงานของบริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 5 คน คือ ผู้จัดการบริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน จำนวน 1 คน ฝ่ายแรงงานและสวัสดิการสังคม จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน จำนวน 3 คน

เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ (Interview) โดยมีประเด็นคำถามที่กำหนด ตามขอบเขตเนื้อหาการศึกษา แบบสัมภาษณ์ในส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานของช่างบริการ ส่วนที่ 3 แนวทางการจัดการตนเองด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานของช่างบริการ ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

แบบสังเกตการณ์ (Observation) ได้ใช้การสังเกต แบบมีส่วนร่วมในบริบทโดยรวมของบริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยทำการสังเกตจากสภาพทั่วไป และเรียนรู้วิธีการสร้างความปลอดภัยในการทำงานเช่น การเตรียมความพร้อมก่อนที่จะปฏิบัติงาน การดูแลอุปกรณ์ในการทำงานเป็นต้น ซึ่งจะรวบรวมข้อมูลในการบันทึกตามประเด็นที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำรวจพื้นที่ใน บริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

สร้างความสัมพันธ์ และการปรับตัวให้เข้ากับช่างซ่อมบำรุง ของ บริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเก็บข้อมูลรายละเอียดแบบเจาะลึก ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลส่วนรายละเอียดแต่ละประเด็นโดยพบปะพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมาย

การหาข้อมูลเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้รวบรวมวิเคราะห์ และสรุปผลแล้ว พบว่า หากขาดรายละเอียดข้อมูลส่วนใดก็ได้ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมตลอดของการทำวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

หาข้อเท็จจริงกับข้อมูลที่ได้อมา โดยนำข้อมูลที่เป็นความจริงนั้นมาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

สภาพปัญหาด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานของช่างบริการ ทัศนศึกษา บริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช

ด้านบุคคล โดยพบว่าพนักงานการขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ ความชำนาญ และ ขาดความเข้าใจในงานที่ทำ มีเจตคติและจิตสำนึกที่ไม่ระวังในการทำงาน จนทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจมีสาเหตุจากสภาพร่างกาย การแต่งการไม่รัดกุม เครื่องประดับ สภาพทางอารมณ์และสุขภาพในขณะที่ปฏิบัติงาน การไม่ยอมใช้เครื่องป้องกันอันตราย การทำงานที่ไม่ประสานสัมพันธ์กันของเพื่อนร่วมงานในทีมเดียวกัน ความประมาท ขาดความรอบคอบ มั่งง่าย ไม่ได้วางแผนการทำงานหรือไม่ทำงานตามที่กำหนด

ด้านพฤติกรรมในการทำงาน โดยพบว่า พนักงานการแต่งกายไม่เหมาะสม เช่น ปล่อย ปลายาวปลิวไสวจนทำให้เครื่องจักรดึงผมเข้าไปหมุ่นม้วนพันกับเครื่องจักร สวมเสื้อผ้าหลวม รุ่มร่าม ห้อยแขวนเครื่องประดับแกว่งออกมาเกะเกะ หรือการสวมใส่รองเท้าแตะในขณะที่ ปฏิบัติงานจนทำให้ลื่นไถล ความประมาท เลินเล่อ มั่งง่าย ไม่ระมัดระวัง เช่น วางประแจไว้บน ฝาครอบเครื่องจักรกำลังหมุน เมื่อเกิดการสั่นประแจจะเลื่อนตกใส่เครื่องจักรกำลังหมุนและ เหวี่ยงออกมาโดนไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล เช่น แวนตาป้องกันวัตถุกระเด็นใส่ตา ขณะกลึง เจียร ตัด ไส เชื่อม ถูมือป้องกันการบาดและตีแม่แท่ง ขาดประสบการณ์การทำงาน อย่างถูกวิธี และขาดวินัยในการทำงาน เช่น ไม่หยุดเดินเครื่องขณะซ่อมแก้ไขใช้มือสัมผัส โดยตรงแทนที่จะใช้อุปกรณ์

ด้านเครื่องจักร โดยพบว่า ช่างบริการประมาทเลินเล่อ โดยไม่ได้ทำการตรวจสอบ หรือการดูแลบำรุงรักษา ขาดการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามคำแนะนำ ขาดการจัดระเบียบ เช่น ช่างนำเครื่องมือที่มีส่วนคม ชำรุด ชื้นสนิม มีปลายเย็นหรือบานมาใช้ หรือแม้กระทั่งการนำ เครื่องมือที่มีส่วนเข้าด้ามหลวม หรือด้ามแตกนำมาใช้ เครื่องมือที่มีคมแหลม เมื่อถือหรือนำ เคลื่อนย้ายไป โดยไม่มีกล่องหรือภาควางเครื่องมือ เครื่องมือที่มีคมหรือแหลม เช่น สิว เหล็ก ฆมาด ดอกสว่าน ไขควง พกกระเป๋าเสื้อหรือกระเป๋ากางเกง เมื่อจะต่อไฟฟ้าหรือต่ออุปกรณ์ ไฟฟ้า โดยมือของช่างเปียกน้ำ และเมื่อสวิตซ์ปิดอยู่และสายไฟฟ้าอยู่ในสภาพชำรุด หรือบ้าง ครั้งช่างใช้เครื่องมือกล เช่น สว่านไฟฟ้า แม่แรงอัดไม้ โดยใช้ผู้อื่นเป็นผู้ปิด-เปิดเครื่อง โดย ไม่ได้บังคับควบคุมด้วยตนเอง ช่างจะใช้อาศัยความชำนาญโดยการทำความสะดวกหรือ ปรับแต่งเครื่องมือกลหรือหยอดน้ำมัน โดยทำในขณะที่เครื่องมือกลนั้น ๆ กำลังอยู่ระหว่างการ ใช้งานในเรื่องของเศษผ้าหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำความสะดวก นั้นจะนำมาวางแบบ ระเกะระกะ จำทำให้เศษผ้าดังกล่าวหมุ่นหรือเคลื่อนที่ของเครื่องมือกล ไม่มีการจัดเก็บและวาง เครื่องมือภายหลังจากการใช้แล้ว ในขณะที่ใช้งานเครื่องมือกลนั้น ช่างจะใช้อย่างเดียวจะไม่



สังเกตสิ่งรอบข้างว่ามีความผิดปกติหรือไม่ และเมื่อมีเหตุผิดปกติจึงไม่ได้หยุดใช้ หรือไม่ได้ปิดเครื่อง

ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยพบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกบริษัท เช่น รอบ ๆ บริเวณของสถานที่ทำงานควรจะมีการปลูกต้นไม้เพื่อให้เกิดความร่มรื่น และยังรวมไปถึงการวางวัสดุ อุปกรณ์เกะกะ ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย การไม่กำหนดขอบเขตพื้นที่ต่างๆ ในการปฏิบัติงาน แสงสว่างที่เหมาะสมกับการทำงานในเครื่องจักร แสงสว่างน้อยเกินไป และพื้นที่ปฏิบัติงาน เปื้อนน้ำมัน เปียกชื้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสภาพแวดล้อมในการทำงานทั้งสิ้น



รูปที่ 2 แสดงการไม่สวมถุงมือในขณะที่ปฏิบัติงาน

รูปที่ 3 แสดงการสวมใส่เครื่องประดับที่ไม่ปลอดภัยในขณะที่ปฏิบัติงาน



รูปที่ 4 การวางเครื่องมืออย่างไม่เป็นระเบียบ

รูปที่ 5 การไม่สวมใส่ถุงมือในขณะที่ถอดเครื่องรถจักรยานยนต์

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานของช่างบริการ กรณีศึกษา บริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช

การอบรมให้ความรู้และสร้างความตระหนักเรื่องความปลอดภัย โดยใช้วิธีการ
เผยแพร่ความรู้ผ่านกลุ่มคนทำงานในบริษัทนครปิยะกลการ เช่น ใช้การฝึกอบรมการป้องกันภัย
ในสถานที่ทำงาน การฝึกซ้อมการใช้เครื่องมืออย่างถูกวิธี และการปฐมพยาบาลเมื่อช่างบริการ
ได้รับอันตรายจากการปฏิบัติงาน การแจ้งเตือนถึงอันตรายของอุบัติเหตุที่เกิดจากการทำงาน
อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เห็นความสำคัญของปัญหาและผลกระทบที่มีต่อสุขภาพ จนก่อให้เกิด
ความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยในการปฏิบัติงานโดยอัตโนมัติ

การมอบหมายบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยบริษัทนครปิยะกลการ ได้มีกา
รวางกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อตกลงด้านความปลอดภัย โดยการตรวจสอบสภาพของ
เครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องจักร ว่าอยู่ในสภาพพร้อมทำงานหรือไม่ ได้ใช้เครื่องมือ เครื่องจักร ที่
ยังไม่ได้รับคำแนะนำวิธีการใช้ ต้องสวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายทุกครั้ง เมื่อปฏิบัติงานไม่เล่น
หรือหยอกล้อกันในขณะปฏิบัติงาน ถ้าเครื่องมือ อุปกรณ์หรือเครื่องจักรชำรุดขณะปฏิบัติงาน
ต้องแจ้งหัวหน้างานผู้ควบคุม

การวางกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อตกลงด้านความปลอดภัย โดยการตรวจติดตาม
และการทบทวน เป็นขั้นตอนสุดท้ายของ การจัดการความปลอดภัย ขั้นตอนนี้เป็นการเรียนรู้
จากประสบการณ์ที่ได้แสดงหรือเปิดเผยออกมาทั้งหมด เพื่อประยุกต์ใช้เป็นบทเรียนในการ
พัฒนาระบบ ทั้งนี้การทบทวนการดำเนินการต้องทำอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยข้อมูลจากการ
ติดตามตรวจสอบและ การตรวจติดตามระบบการจัดการฯทั้งระบบ การทบทวนการดำเนินการ
ต้องมุ่งมั่นที่จะพัฒนาอย่างต่อเนื่องในส่วนที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น นโยบาย ระบบ และเทคนิค
การควบคุมเสี่ยงต่อความปลอดภัย

การติดตามและการตรวจสอบปฏิบัติงาน โดยการตรวจติดตาม และการทบทวน เป็น
ขั้นตอนสุดท้ายของ การจัดการความปลอดภัย ขั้นตอนนี้เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้
แสดงหรือเปิดเผยออกมาทั้งหมด เพื่อประยุกต์ใช้เป็นบทเรียนในการพัฒนาระบบ ทั้งนี้การ
ทบทวนการดำเนินการต้องทำอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยข้อมูลจากการติดตามตรวจสอบและ
การตรวจติดตามระบบการจัดการฯทั้งระบบ การทบทวนการดำเนินการต้องมุ่งมั่นที่จะพัฒนา
อย่างต่อเนื่องในส่วนที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น นโยบาย ระบบ และเทคนิคการควบคุมเสี่ยงต่อ
ความปลอดภัย



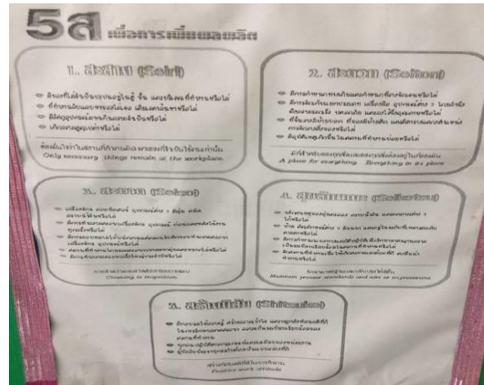
รูปที่ 6 การอบรมช่างฝ่ายบริการ บริษัท นครปิยะกลการ จำกัด ด้านความปลอดภัยในการทำงาน



รูปที่ 7 ผังแสดงเจ้าหน้าที่ด้านการป้องกันอัคคีภัย



รูปที่ 8 บอร์ดประชาสัมพันธ์ในด้านการรักษาความปลอดภัย



รูปที่ 9 นโยบาย 5 ส เพื่อการจัดเก็บอุปกรณ์ที่ระเบียบ

อภิปรายผล

สภาพปัญหาด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานของช่างบริการ กรณีศึกษา บริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้านบุคคล พบว่า พนักงานขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ ความชำนาญ และความเข้าใจในงานที่ทำ มีเจตคติและจิตสำนึกที่ไม่ระวังในการทำงาน จนทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรชัย ตริยศิลานันท์ ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้การจัดการความปลอดภัยของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมพลาสติกในจังหวัดนครราชสีมา (สุรชัย ตริยศิลานันท์, 2552) ผลการศึกษาพบว่า 1) การรับรู้ของพนักงานต่อการ

จัดการความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม โดยมีการรับรู้ด้านการป้องกันความปลอดภัย รองลงมาเป็นรับรู้ด้านการสำรวจความปลอดภัย

ด้านพฤติกรรมในการทำงาน โดยพบว่า พนักงานการแต่งกายไม่เหมาะสม เกิดความประมาท เลินเล่อ ไม่ระมัดระวัง ขาดประสบการณ์การทำงานอย่างถูกวิธี และขาดวินัยในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยมานพ กาเลียง ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม ของโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข : กรณีศึกษาโรงพยาบาลสงขลา ผลการวิจัยพบว่า อุปสรรคในเรื่องของการแต่งกายไม่เหมาะสม ขาดประสบการณ์การทำงานอย่างถูกวิธี และขาดวินัยในการทำงาน (มานพ กาเลียง, 2558)

ด้านเครื่องจักร โดยพบว่า ช่างบริการประมาทเลินเล่อ โดยไม่ได้ทำการตรวจสอบ หรือการดูแลบำรุงรักษา ขาดการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามคำแนะนำ ขาดการจัดระเบียบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉ็ดศักดิ์ สืบทรัพย์ ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการด้านความปลอดภัยในการทำงานเพื่อ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของพนักงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรมเครื่องทำความเย็นไทย ผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคการจัดการความปลอดภัยในการทำงานและเป็นแนวทางในการลดอุบัติเหตุในการทำงานของพนักงานในอุตสาหกรรมเครื่องทำความเย็นไทย โดยมีปัญหา การบริหารความปลอดภัยและการให้บริการประมาทเลินเล่อ โดยไม่ได้ทำการตรวจสอบ หรือการดูแลบำรุงรักษา (เฉ็ดศักดิ์ สืบทรัพย์, 2557)

ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยพบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกบริษัท โดยรอบ ๆ บริเวณของสถานที่ทำงานควรจะมีการปลูกต้นไม้เพื่อให้เกิดความร่มรื่น และยังรวมถึงการวางวัสดุ อุปกรณ์เกะกะ ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย การไม่กำหนดขอบเขตพื้นที่ต่างๆในการปฏิบัติงาน แสงสว่างที่เหมาะสมกับการทำงานในเครื่องจักร แสงสว่างน้อยเกินไป และพื้นที่ปฏิบัติงาน เปื้อนน้ำมัน เปียกชื้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนกร สิริธร ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานต่างด้าว: กรณีศึกษาแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาในโรงงานย่านมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร (ธนกร สิริธร, 2559) ผลการวิจัย พบว่า อิทธิพลของสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีผลต่อระดับความปลอดภัยในการทำงานในภาพรวมของโรงงานในย่านมหาชัย ซึ่งประกอบด้วย แสงสว่างภายในที่ทำงาน เสียงรบกวนจากเครื่องจักร อุณหภูมิในที่ทำงาน ฝุ่นละอองและสารเคมี ความเสี่ยงต่อการเกิดไฟไหม้ ความสามารถในการถ่ายเทอากาศ การทำความสะอาดเครื่องจักร การตรวจสภาพเครื่องจักรอย่างสม่ำเสมอ การจัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์ อันตรายจากสัตว์มีพิษหรือพาหะนำโรค ส่งผลต่อระดับความปลอดภัยในการทำงานในภาพรวมของแรงงานต่างด้าวที่ทำงานในโรงงานย่านมหาชัย



แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานของช่างบริการ กรณีศึกษา บริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สาขาหัวถนน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช

การอบรมให้ความรู้และสร้างความตระหนักเรื่องความปลอดภัย โดยใช้วิธีการเผยแพร่ความรู้ผ่านกลุ่มคนทำงานในบริษัทนครปิยะกลการ เช่น การฝึกอบรมการเพิ่มความรู้ การฝึกซ้อมการใช้เครื่องมืออย่างถูกวิธี และการปฐมพยาบาลเมื่อช่างบริการได้รับอันตรายจากการปฏิบัติงาน จนก่อให้เกิดความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยในการปฏิบัติงานโดยอัตโนมัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัชย์ ตรียศิลาพันธ์ ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้การจัดการความปลอดภัยของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมพลาสติกในจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า 1) การรับรู้ของพนักงานต่อการจัดการความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในระดับสูง โดยมีการรับรู้ด้านการป้องกันความปลอดภัยมากที่สุด รองลงมาเป็นการรับรู้ด้านการสำรวจความปลอดภัย (สุรัชย์ ตรียศิลาพันธ์, 2552)

การมอบหมายบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยใช้แต่งตั้งคณะกรรมการด้านความปลอดภัยเพื่อจะทำงานด้านการดูแลความปลอดภัยของสถานที่ทำงาน โดยการไปตรวจสอบพื้นที่ในการทำงานว่าได้มีการดูแลความปลอดภัยของช่างบริการ เช่น การใช้เครื่องมืออย่างถูกวิธี การสวมใส่เสื้อผ้าที่รัดกุมเพื่อสร้างความปลอดภัย การสวมใส่ถุงมือในขณะปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัชย์ ตรียศิลาพันธ์ ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้การจัดการความปลอดภัยของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมพลาสติกในจังหวัดนครราชสีมา การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้การจัดการความปลอดภัยของพนักงาน และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้การจัดการความปลอดภัยของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมพลาสติกในจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า 1) การรับรู้ของพนักงานต่อการจัดการความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในระดับสูง โดยมีการรับรู้ด้านการป้องกันความปลอดภัยมากที่สุด รองลงมาเป็นการรับรู้ด้านการสำรวจความปลอดภัย (สุรัชย์ ตรียศิลาพันธ์, 2552)

การวางกฎระเบียบ ขอบบังคับ หรือข้อตกลงด้านความปลอดภัย โดยบริษัทนครปิยะกลการ ได้มีการวางกฎระเบียบ ขอบบังคับ หรือข้อตกลงด้านความปลอดภัย โดยการตรวจสอบสภาพของเครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องจักร ว่าอยู่ในสภาพพร้อมทำงานหรือไม่ ได้ใช้เครื่องมือเครื่องจักร ที่ยังไม่ได้รับคำแนะนำวิธีการใช้ ต้องสวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพงศ์ ปานศิริ ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม เขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพมีการรับรู้

ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ทั้ง 3 ด้าน คือ การรับรู้โอกาสเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ การรับรู้ความรุนแรงหลังการเกิดอุบัติเหตุ และการรับรู้ประโยชน์ (ณัฐพงศ์ ปานศิริ, 2557)

การติดตามและการตรวจสอบปฏิบัติงาน โดยการตรวจติดตาม และการทบทวน เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการจัดการความปลอดภัย ขั้นตอนนี้เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้แสดงหรือเปิดเผยออกมาทั้งหมด เพื่อประยุกต์ใช้เป็นบทเรียนในการพัฒนาระบบ โดยอาศัยข้อมูลจากการติดตามตรวจสอบและ การตรวจติดตามระบบการจัดการทั้งระบบ การทบทวน การดำเนินการต้องมุ่งมั่นที่จะพัฒนาอย่างต่อเนื่องในส่วนที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น นโยบายระบบ และเทคนิคการควบคุมเสี่ยงต่อความปลอดภัยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริวัลย์ ใจกล้า ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน บริษัท เอสอีไอ อินเทอร์เน็ต คอนเนคส์ โปรดักส์ (ประเทศไทย) จำกัด ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพนักงาน APFA มีความรู้ความเข้าใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความรู้ความเข้าใจและทัศนคติต่อกิจกรรมแตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยไม่แตกต่างกัน แต่สำหรับทัศนคติต่อกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับดี ส่วนปัจจัยเสริมสร้างความปลอดภัยโดยรวมอยู่ในระดับดี และทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสริมสร้างความปลอดภัยกับพฤติกรรมความปลอดภัย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ควรมีการมีการจัดการส่งเสริมการดูแลด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานให้แก่ผู้ทำงานใน บริษัท นครปิยะกลการ จำกัด เพื่อจะทำให้เกิดความตระหนักในการดูแลด้านความปลอดภัยในการทำงานแบบจริงจัง ควรส่งเสริมให้ผู้ทำงานในบริษัท นครปิยะกลการ จำกัด ให้ดูแลด้านความปลอดภัยในการทำงาน โดยมีการจัดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการดูแลความปลอดภัยในที่ทำงานมาแนะนำให้แก่ผู้ทำงานในบริษัท นครปิยะกลการ จำกัด เพื่อให้ผู้ทำงานในบริษัท นครปิยะกลการ จำกัด สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดูแลด้านความปลอดภัยในที่ทำงานไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ควรมีการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องการจัดการด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานต่อผู้ที่ปฏิบัติงานในบริษัทกลการต่าง ๆ ในจังหวัด นครศรีธรรมราช ควรเพิ่มแสงสว่างให้เหมาะสมกับสถานที่ปฏิบัติงาน เพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงาน และเพื่อเพิ่มความปลอดภัยในสถานที่ทำงานต่อผู้ปฏิบัติงานในบริษัทกลการต่าง ๆ ข้อเสนอแนะแรงงาน ควรศึกษาความรู้ความเข้าใจในการดูแลด้านความปลอดภัยในสถานที่ทำงานด้วยตนเองของผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการซ่อมบำรุงเครื่องยนต์ เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยเสนอต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และเพื่อนำไปปรับใช้กับการพัฒนาการดูแลความปลอดภัยของช่างบริการต่อไป ควรมีการนำผลจากการวิจัยทำการส่งเสริมให้แรงงานทุกคนได้มีการดูแลด้านความปลอดภัยในทำงานต่อไป



เอกสารอ้างอิง

- เฉิดศักดิ์ สืบทรัพย์. (2557). แนวทางการจัดการด้านความปลอดภัยในการทำงานเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของพนักงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรมเครื่องทำความเย็นไทย. วารสารสมาคมนักวิจัย, 19(2), 68-80.
- ณัฐพงศ์ ปานศิริ. (2557). พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม เขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ .
- ธนกร สิริธร. (2559). พฤติกรรมการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานต่างด้าว : กรณีศึกษาแรงงานต่างด้าว สัญชาติเมียนมาในโรงงานย่านมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร. ใน การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ .
- ธรรมรักษ์ ศรีมารุต และคณะ. (2555). พฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- มานพ กาเลียง. (2558). แนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข : กรณีศึกษาโรงพยาบาลสงขลา. วารสาร มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2(2), 63-87.
- สุรชัย ตรียศิลาพันธ์. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้การจัดการความปลอดภัยของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมพลาสติกในจังหวัดนครราชสีมา. ใน นครราชสีมา วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ . มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

การเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร กรณีศึกษา
พรเทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง*
THE PIG FARMING FOR ADDING VALUE IN AGRICULTURAL SYSTEM.
A CASE STUDY: PORNTHEPFARM MOO 5, NONG-BO SUB-DISTRICT,
YANTAKHAO DISTRICT, TRANG PROVINCE THAILAND

ศรัณย์ จิตบุญ

Saran Chitbun

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

เดโช แขน้ำแก้ว

Daycho Khaenamkaew

อุดมศักดิ์ เดโชชัย

Udomsak Dechochai

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: sarun.chitbun@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิธีการเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ทาง การเกษตร เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร และเพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมในการเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร โดยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า 1. วิธีการเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่มทางการเกษตร กรณีศึกษา พรเทพฟาร์มพบว่า 1) การจัดตั้งโรงเรือนสุกรแบบเปิด เพื่อให้อากาศนั้นถ่ายเทได้สะดวก 2) การเลือกสายพันธุ์สุกรนั้นมักนิยมเลี้ยงสายพันธุ์แลนด์เรซ เพราะมีความอดทนต่อสภาพภูมิอากาศได้ดี 3) การเลี้ยงสุกรอนุบาลด้วยการฉีดวัคซีนให้แก่ลูก สุกรแรกเกิด เพื่อให้สุกรมีภูมิคุ้มกันจากโรค 4) การเลี้ยงสุกรขุนด้วยการให้สุกรกินอาหารใน ปริมาณที่มาก 5) การให้อาหารสุกรอาหารประเภทคาร์โบไฮเดรต 6) การรักษาสุกรป่วยด้วยการ คัดแยกสุกรป่วยออกจากฝูง 7) การจับ และจำหน่ายสุกรนั้นน้ำหนักต้องไม่ต่ำกว่า 80 กิโลกรัม 2. สภาพปัญหาในการเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร กรณีศึกษา

* Received 1 April 2020; Revised 15 April 2020; Accepted 2 May 2020



พรเทพฟาร์ม พบว่า 1) ปัญหาโรคระบาดในสุกร ทำให้ราคาเนื้อสุกรตกต่ำลง 2) ปัญหาของเสียจากฟาร์มสุกรทำให้เกิดกลิ่นเหม็นไปทั่วชุมชนใกล้เคียง 3) ปัญหาด้านการตลาดในปัจจุบันมีการแข่งขันสูง 3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมในการเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร กรณีศึกษา พรเทพฟาร์ม พบว่า 1) แนวทางการรักษาโรคสุกร ด้วยการแยกสุกรป่วยออกจากฝูง เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไปสู่สุกรตัวอื่น 2) แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มจากของเสียภายในฟาร์มสุกรนำมาแปรรูปเป็นปุ๋ย 3) แนวทางสร้างมาตรการใช้สารอันตรายในสุกร ด้วยการห้ามใช้สารเร่งเนื้อแดง 4) แนวทางการส่งเสริมด้านการตลาด และตัวแทนจำหน่าย ด้วยการเพิ่มช่องทางการตลาดสุกรทั้งตลาดเนื้อสุกรสด และเนื้อสุกรแปรรูป

คำสำคัญ : สุกรฟาร์ม, สร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร

Abstract

The purposes of this study were to examine how to raise farm pigs for adding value in agricultural system, to examine problems in raising pig farms and to examine how to promote in raising pig farms for adding value in agricultural system by using qualitative research methodology. The findings indicated that. 1. How to raise farm pigs for adding value in agricultural system. A Case study : Pornthep Farm. It was found that 1) Establishment of an open pig house to allow the air to ventilate easily. 2) Choosing a breed of pig is often preferable to landrace because of its good tolerance for climatic conditions. 3) Pig rearing by vaccination for newborn piglets. So that the pigs are immune from disease. 4) Raising pigs by giving them more food than other pigs. 5) Pig feeding by carbohydrate foods. 6) Treatment of sick pigs, separation of sick pigs from the herd. 7) Pig handling and distribution must not be less than 80 kilograms. 2. The problems in raising pig farms for adding value in agricultural system. A Case study : Pornthep Farm. It was found that. 1) The problem of epidemic disease in pigs causing the price to fall. 2) The problem of waste from pig farms causing bad odors throughout nearby communities. 3) The current market problem is highly competitive 3. How to promote in raising pig farms for adding value in agricultural system. A Case study : Pornthep Farm. It was found that. 1) Guidelines for treating pig disease by separating sick pigs from the herd To prevent the spread of disease to other pigs. 2) Guidelines for creating added value from waste in pig farms to be processed into fertilizer. 3) Guidelines for establishing measures for the use of

hazardous substances in pigs With the prohibition of using red meat accelerators.
4) Guidelines for marketing promotion And dealers by increasing the pig market, including the pig market And processed pork.

Keywords: pig farms, adding value in agricultural system

บทนำ

ปัจจุบันมีเกษตรกรผู้ที่มีความสนใจในด้านการเลี้ยงสุกร เนื่องจากปัจจุบันเนื้อสุกรเป็นที่ต้องการเป็นอย่างมากของตลาดทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทยในปัจจุบัน และเทศกาลต่าง ๆ หรือประเพณีส่วนใหญ่ก็จะมีสุกรเข้าไปเกี่ยวข้องเช่น เทศกาลตรุษจีนก็ต้องมีหมูย่างเพื่อนำไปเซ่นไหว้บรรพบุรุษ การรำนโนราห์โรงครูก็ต้องมีหัวหมูไปตั้ง เพื่อเซ่นไหว้ครูหมอมโนราห์จึงทำให้ในปัจจุบันเนื้อสุกรนั้นเป็นที่ต้องการของประชาชนเป็นอย่างมาก และเป็นผลให้ราคาเนื้อสุกรนั้นมีราคาที่สูงขึ้นตามความต้องการอีกด้วย ซึ่งธุรกิจการเลี้ยงสุกรจะยังคงมีความเจริญเติบโตอย่างมาก เนื่องจากปริมาณการผลิตมีเพิ่มมากขึ้น จากแรงจูงใจในด้านราคาของสุกรที่สูงขึ้นทำให้เกษตรกร มีความสนใจที่จะเลี้ยงสุกรกันอย่างแพร่หลาย หากพิจารณาการบริโภคในประเทศไทยพบว่า เนื้อสุกรเป็นเนื้อสัตว์ที่คนไทยนิยมบริโภคค่อนข้างมาก โดยส่วนใหญ่เป็นการบริโภคเนื้อสุกรสดส่วนการบริโภคผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเนื้อสุกรเช่น ลูกชิ้น กุนเชียง หมูย่าง เป็นต้น (จिरาพร เรื่องทวีศิลป์, 2557) ซึ่งประกอบกับกรมปศุสัตว์ได้ส่งเสริมให้กับเกษตรกรรายย่อยที่สนใจ จะหันมาประกอบอาชีพเกษตรแบบผสมผสาน โดยมีการเลี้ยงสัตว์เป็นตัวช่วยซึ่งเป็นอีกกิจกรรมหนึ่ง ที่เป็นทางเลือกของการเกษตรที่สามารถยึดเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ที่มั่นคงได้ (สุกิจ ติตชัย, 2554)

สุกรเป็นสัตว์ที่เกษตรกรสามารถเลี้ยงได้ทั้งภายในครัวเรือน และการเลี้ยงเป็นฟาร์มที่มีตั้งแต่ 50 ตัวขึ้นไป ซึ่งในยุคปัจจุบันจะมีการเลี้ยงสุกรที่ประกอบธุรกิจเลี้ยงสุกรเชิงพาณิชย์กับการเลี้ยงสุกรแบบผสมผสานของเกษตรกร ซึ่งสามารถพบได้ในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย และประชาชนในประเทศไทยนิยมเลี้ยง และนิยมบริโภคอย่างแพร่หลาย เนื่องจากมีการเลี้ยง อย่างแพร่หลายในปัจจุบันจึงทำให้ราคาของเนื้อสุกรนั้นไม่คงที่มีราคาที่ถูกอยู่บ่อยครั้ง อีกทั้งโรคที่เกิดการระบาดที่ทำให้สุกรนั้นเกิดโรค และหากรักษาไม่สำเร็จให้ทันท่วงทีก็อาจจะทำให้สุกรที่เลี้ยงอยู่นั้นตายลงได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ปศุสัตว์ต้องแก้ไขปัญหาเรื่องนี้บ่อยครั้งต้องคอยเฝ้าระวังการเกิดโรคของสุกรอย่างใกล้ชิดในขณะเดียวกัน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีฟาร์มสุกรอยู่ในชุมชน และสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนคือ การจ้างแรงงานจากคนในพื้นที่มาทำงานในฟาร์มสุกรแห่งนี้ อีกทั้งการมีความชำนาญในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า (จिरาพร เรื่องทวีศิลป์, 2557) สำหรับพรเทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง มีกระบวนการบริหารการทำงานดูแลสุกร ตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึงช่วงอายุที่จะส่งออก เพื่อ



จำหน่ายเนื้อสุกรสู่พ่อค้าคนกลางนั้นมีกระบวนการทำงานที่ละเอียด และมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสุกรเป็นอย่างมาก

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจเรื่อง การเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร กรณีศึกษา พรเทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง ในการเลี้ยงสุกรฟาร์มเชิงพาณิชย์ ซึ่งเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการและประเทศหลายล้านบาทต่อปี อีกทั้งในปัจจุบันมีการการเลี้ยงสุกรกันมากขึ้น ทั้งการเลี้ยงในเชิงพาณิชย์ และการเลี้ยงแบบเกษตรผสมผสาน ซึ่งเมื่อมีการเลี้ยงกันอย่างแพร่หลาย และมีเทคนิควิธีการเลี้ยงเพื่อที่จะศึกษาเรียนรู้ในการเลี้ยงสุกรให้กับผู้ที่สนใจ ตลอดจนศึกษาปัญหาอุปสรรค และแนวทางส่งเสริมอาชีพ และรายได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร กรณีศึกษา พรเทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร กรณีศึกษา พรเทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง
3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมในการเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร กรณีศึกษา พรเทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

1. กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรคือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรฟาร์มในชุมชน กรณีศึกษา พรเทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง จำนวน 4 คน เลือกแบบเจาะจงเนื่องจากเป็นพนักงานผู้มีความรู้ และความชำนาญในการเลี้ยงสุกร ได้แก่ นายพรเทพ จรรย์กรณ์, นายธีรวัฒน์ จิตบุญ, นายสุวิท จิตบุญ และนายฤทธิชัย จิตบุญ
2. กลุ่มผู้สนับสนุนคือ ผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนในการเลี้ยงสุกรฟาร์มในชุมชน กรณีศึกษา พรเทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง จำนวน 7 คน ได้แก่ นางสาวดวงตะวัน บุญพันธ์ุ (ปศุสัตว์ประจำอำเภอย่านตาขาว), นายพงษ์ศักดิ์ ต้องชู (พนักงานโรงฆ่าสัตว์), นางจุไรรัตน์ ลิ้มสกุล (เจ้าหน้าที่สาธารณสุข), นายอรุण พาวณิชปกรณ์ (พ่อค้าซื้อเนื้อสุกรรายใหญ่), นางอำภา เพชรเกิด (แม่ค้าขายเนื้อสุกรปลีก), นายมงคล แก้วอนันต์ (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5) และนายไพฑูรย์อัครบุตร (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ), นายถวิล อินธน (พ่อค้าจำหน่ายหมูย่างเมืองตรัง)

เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์ เป็นแนวคำถามที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ เพื่อต้องการเก็บบันทึกข้อมูลในการวิจัยพร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลได้มากที่สุด และตรงประเด็นมากที่สุด
2. การสังเกตไม่มีแบบมีส่วนร่วม เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตจะไม่เข้าไปมีร่วมกับกลุ่มที่ถูกศึกษา เป็นการสังเกตอยู่วงนอก
3. เครื่องบันทึกภาพนิ่ง เป็นการใช้กล้องจากโทรศัพท์มือถือเพื่อถ่ายรูปประกอบในวิจัย
4. เครื่องบันทึกเสียง เป็นการบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ เนื่องจากบางครั้งการจดบันทึกระหว่างสัมภาษณ์ไม่ทัน ก็ยังมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นเครื่องสำรองข้อมูลโดยในการบันทึกเสียง นั้นหากข้อมูลส่วนใดที่ผู้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ให้บันทึกเสียงก็จะหยุดการบันทึกเสียง ณ ช่วงเวลา นั้นทันที

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สำรวจพื้นที่ในฟาร์มสุกรเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้นจึงไปสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของการเลี้ยงสุกร
2. สร้างความสัมพันธ์ และแนะนำตัวเบื้องต้น เพื่อนำไปสู่การปรับตัวเบื้องต้นให้เข้ากับพนักงานในฟาร์มสุกร พร้อมทั้งสอบถามข้อมูลเบื้องต้น
3. ประสานงานโดยการขออนุญาตจากผู้ประกอบการ หรือเจ้าของฟาร์ม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดแบบเจาะจง โดยนัดวัน เวลา และสถานที่ จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลและรายละเอียดแต่ละประเด็นโดยพบปะพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมาย พร้อมถ่ายภาพประกอบ
4. รวบรวมวิเคราะห์ สรุปผล หากปรากฏว่าขาดรายละเอียดข้อมูลส่วนใดก็ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตรกรณีศึกษา พรเทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง มีการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

วิธีการเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตรกรณีศึกษา พรเทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาวจังหวัดตรังพบว่า วิธีการการเลี้ยงสุกรฟาร์มนั้นเริ่มตั้งแต่การเลือกรูปจัดตั้งโรงเรือนสุกรซึ่งใหญ่จะเป็นการจัดตั้งโรงเรือนแบบเปิดไม่มีฝามันกัน เพื่อให้อากาศนั้นถ่ายเทได้สะดวก อากาศร่มรื่น เพราะสุกรนั้นจะมีความเจริญเติบโตได้ดีในสภาพที่มีภูมิอากาศเย็น เมื่อมีการจัดตั้งโรงเรือนแล้วการเลือกสายพันธุ์สุกรนั้นก็เป็นที่



สำคัญ อีกอย่างหนึ่งดังนั้นสานพันธุ์ที่เลือกควรเป็นสายพันธุ์ที่อดทนต่อสภาพภูมิอากาศร้อนของทางภาคใต้ได้สูง และเป็นที่ยอมรับโรคกันมากทั่วทุกภูมิภาคของไทยได้แก่สายพันธุ์แลนดเรซการเลี้ยงสุกรนั้น ซึ่งสุกรเป็นสัตว์ที่มีภูมิต้านทานในตัวเองที่จึงต้องมีการเฝ้าระวังอีกทั้งต้องมีการให้สุกรกินอาหารที่เน้นจำพวกคาร์โบไฮเดรตเช่น กากถั่วเหลือง ปลายข้าว และข้าวโพดเป็นต้น ซึ่งเป็นส่วนผสมหลักในการผสมอาหาร เพื่อให้สุกรนั้นมีความเจริญเติบโตที่รวดเร็ว โดยการให้สุกรนั้นควรให้ทั้งหมด 3 ครั้งต่อวัน เพราะการให้อาหารสุกรที่เกิดผลดีที่สุดคือ ต้องให้สุกรทั้งช่วงเช้า ช่วงเที่ยง และช่วงเย็น ครบทั้ง 3 ช่วงเวลา จะทำให้สุกรนั้นมีความเจริญเติบโตที่ดี และทันต่อความต้องการของตลาดและเมื่อพบว่า สุกรนั้นมีอาการป่วยนั้นอันดับแรกที่จะต้องทำคือ ต้องทำการคัดแยกสุกรที่ป่วยนั้นออกจากฝูงให้เร็วที่สุด เพื่อให้เกิดการแพร่ระบาดของในฟาร์มน้อยที่สุด และเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรคไปสู่สุกรตัวอื่น ซึ่งสำหรับสุกรขุนที่พร้อมสำหรับจำหน่ายสู่ท้องตลาดนั้นควรเป็นสุกรที่มีอายุประมาณ 3 - 4 เดือน และน้ำหนักต้องไม่ต่ำกว่า 80

สภาพปัญหาในการเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตรกรณีศึกษา
เทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง พบว่าปัญหาที่สามารถพบได้บ่อยในการเลี้ยงสุกรฟาร์มนี้ได้แก่ โรคระบาด ที่เกิดในสุกรนั้นผลต่อฟาร์มสุกรอย่างมากซึ่งจะทำให้ราคาสุกรในท้องตลาดนั้นมีราคาที่ตกต่ำลงในช่วงที่สุกรนั้นเกิดโรคระบาดทำให้ผู้บริโภคมั่นใจที่จะบริโภคเนื้อสุกรที่น้อยลง อีกทั้งของเสียจากฟาร์มสุกรในแต่ละวันนั้นสุกรจะมีการขับถ่ายมากภายในฟาร์ม ดังนั้นจึงต้องมีการกำจัดมูลสุกรในทุก ๆ วัน ซึ่งเป็นปัญหาในด้านของการกำจัดมูลสุกรภายในฟาร์ม และทำให้เกิดกลิ่นเหม็นไปทั่วบริเวณ และรอบ ๆ ฟาร์มสุกร และสารตกค้างในเนื้อแดง พบว่า สารเร่งเนื้อแดง หรือสารอันตรายในเนื้อสุกรในเนื้อสุกรนั้นเป็นสารที่ช่วยเร่งทำให้เนื้อสุกรนั้นมีสีแดงที่สวยงามรับประทานมากยิ่งขึ้น แต่หากมีการรับสารตกค้างในเนื้อสุกรนั้นเข้าสู่ร่างกายมากเกินไปอาจจะทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคเป็นอย่างมาก และสิ่งที่ฟาร์มสุกรต้องเผชิญอยู่บ่อยครั้ง คือ ราคาสุกรในท้องตลาดไม่คงที่ บางครั้งราคาเนื้อสุกรตกต่ำลงแต่ราคาอาหารไม่ลดราคาลงด้วย ซึ่งอาจจะทำให้กำไรจากสุกรในบางครั้งอาจจะไม่มีกำไร ที่มากพอ และในปัจจุบันได้มีการเลี้ยงสุกรจำนวนมากทำให้มีการเข้าไปตีตลาดสุกรมีการแข่งขัน กันในด้านการตลาดกันอย่างมากขึ้นจนเป็นผลเนื้อสุกรนั้นล้นตลาดมีราคาที่ตกต่ำลงตามมา

แนวทางส่งเสริมในการเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร
กรณีศึกษาเทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง พบว่าการรักษาโรคสุกรที่มีอาการป่วยให้เร็วที่สุดต้องมีการเฝ้าดูอาการสุกรป่วยอย่างใกล้ชิด โดยการแยกสุกรออกจากฝูงนำไปรักษา เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค หรือไวรัสไปสู่สุกรตัวอื่น แล้วทำการรักษาสุกรที่ป่วยนั้นให้เร็วที่สุด โดยในการรักษาสุกรป่วยนั้นจะต้องมีการแยกสุกรออก



จากฝูงเพื่อกันการแพร่ระบาดของโรคสุกร อีกทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มจากของเสียภายในฟาร์มสุกรอย่างเช่น มูลสุกร ซึ่งเป็นของเสียที่มีมากภายในฟาร์มสุกรนั้นหากกำจัดทิ้งก็เสียเปล่า ซึ่งของเสียภายในฟาร์มสุกรนั้นสามารถนำมาแปรรูปเป็นปุ๋ย ด้วยการแปรรูปเป็นสินค้าผลิตภัณฑ์ และการมีเทคนิควิธีการเลี้ยงสุกรให้มีการเจริญเติบโตที่รวดเร็ว แต่ต้นทุนในการผลิตเท่าเดิม ด้วยการให้สุกรนั้นกินอาหารที่สามารถสร้างไขมัน และกล้ามเนื้อให้แก่สุกรได้ ด้วยผสมน้ำมันสุกรลงไปในการอาหารสุกรจะทำให้สุกรนั้นสามารถสร้างไขมัน และเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว โดยต้องมีการห้ามใช้สารเร่งเนื้อแดงของภาครัฐ ซึ่งออกมาตราการให้ฟาร์ม หรือผู้ประกอบการเลี้ยงฟาร์มสุกรนั้นใช้สารเร่งเนื้อแดง หรืออันตรายในเนื้อสุกรนั้นเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เพื่อไม่ให้มีการใช้สารเร่งเนื้อแดงตามที่รัฐบาลกำหนดไว้โดยเด็ดขาด เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความปลอดภัยจะการรับประทานเนื้อสุกรให้มากที่สุด และในปัจจุบัน นั้น เนื่องจากสุกรนั้นมีการนิยมบริโภคจำนวนมากทำให้ในปัจจุบันได้มีการเลี้ยงสุกรเพิ่มมากขึ้น ทั้งเกษตรกรรายย่อย และผู้ประกอบการ จึงทำให้ต้องมีส่งเสริมด้านการตลาดโดยภาครัฐ

อภิปรายผล

การเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร กรณีศึกษา พรเทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

การจัดตั้งโรงเรือนสุกรพบว่า การจัดตั้งโรงเรือนสุกรส่วนใหญ่จะเป็นการจัดตั้งโรงเรือนแบบเปิดไม่มีฝาผนังกัน เพื่อให้อากาศนั้นถ่ายเทได้สะดวก อากาศมีรีน เพราะสุกรนั้นจะมีความเจริญเติบโตได้ดีในสภาพที่มีภูมิอากาศเย็น ดังนั้นฟาร์มจึงต้องมีการบริหารจัดการให้บริเวณโรงเรือนที่เลี้ยงสุกรนั้นมีสภาพอากาศที่ถ่ายเทได้ดี ซึ่งจะทำให้สุกรนั้นสามารถเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว และมีคุณภาพอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ วาที่ตต์ ทรวดทรง เรื่องความเป็นไปได้ในการลงทุนธุรกิจฟาร์มสุกรแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรได้กล่าวว่า โรงเรือนเปิดเป็นโรงเรือนเปิดโล่งไม่มีกำแพงฝักั้นอุณหภูมิอากาศภายในโรงเรือนผันแปรตามอุณหภูมิอากาศภายนอกสภาพอากาศมีการถ่ายเทได้สะดวก ส่วนโรงเรือนแบบปิดเป็นที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันภายในโรงเรือนจะใช้ระบบควบคุมอุณหภูมิทำความเย็นที่เรียกว่า “ระบบฮีแวป” (วาที่ตต์ ทรวดทรง, 2557)

การเลือกสายพันธุ์สุกรพบว่า สายพันธุ์ที่ทางฟาร์มสุกรเลี้ยงนั้นจะเป็นสายพันธุ์แลนด์เรซ เพราะความอดทนต่อสภาพภูมิอากาศร้อนของทางภาคใต้ได้สูง และสุกรสายพันธุ์แลนด์เรซนี้จะสุกรที่ให้เนื้อมากมีเนื้อสีแดงที่สวยงามเป็นที่นิยมบริโภคกันมากทั่วทุกภูมิภาคของไทย จึงทำให้ปัจจุบันนี้มีการเลี้ยงสุกรสายพันธุ์แลนด์เรซนี้กันมาก เพราะในปัจจุบันสุกรสายพันธุ์นี้เป็นที่ต้องการของตลาดในประเทศไทยเป็นอย่างมากซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของกรมปศุสัตว์ เรื่อง การเลี้ยงสุกรได้กล่าวว่า การทดสอบพันธุ์ และคัดเลือกพันธุ์ จนกระทั่งได้ฝูงสุกร



พันธุ์แลนด์เรซ ที่มีศักยภาพดีเยี่ยมลักษณะพันธุ์กรรมเป้าหมายต่าง ๆ มีความผันแปรน้อยมาก มีความแข็งแรงทนทาน และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี (กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2561)

การเลี้ยงสุกรอนุบาล พบว่า สุกรอนุบาลซึ่งสุกรในวัยนี้จะเป็นสุกรที่มีภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดั่งนั้นจึงต้องมีการเฝ้าระวังหรือเลี้ยงดูเป็นพิเศษเพื่อการควบคุมโรคอย่าให้เกิดแก่สุกรในวัยนี้ อีกทั้งต้องมีการให้สุกรกินอาหารที่เน้นจำพวกคาร์โบไฮเดรต เพื่อให้สุกรนั้นมีความเจริญเติบโตที่รวดเร็ว และทันต่อความต้องการของตลาดสุกร อีกทั้งการฉีดวัคซีนให้แก่ลูกสุกรนั้นก็เพื่อที่จะให้สุกรนั้นได้มีการเกิดภูมิต้านทานจากโรคที่มากขึ้น เนื่องด้วยสุกรในวัยนี้เป็นวัยที่แรกเกิดมีภูมิต้านทานจากโรคที่ค่อนข้างน้อยจึงต้องมีการเฝ้าระวัง หรือดูแลเป็นพิเศษ เพื่อลูกสุกรในวัยนี้มีการเกิดโรคให้น้อยที่สุด จึงต้องมีการฉีดวัคซีนต้านทานโรคให้แก่สุกรในวัยนี้ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสชุน ตั้งทวีวัฒน์ เรื่อง การส่งเสริม และสนับสนุนการเลี้ยงไก่พื้นเมือง และสุกรแม่พันธุ์เพื่อการฟื้นฟูให้เป็นอาชีพหลังภาวะน้ำท่วมได้กล่าวว่า การเลี้ยงสุกรอนุบาลอายุ 6 สัปดาห์ ควรมีการฉีดวัคซีนให้แก่ลูกสุกร ก่อนทำวัคซีนประมาณ 1 สัปดาห์ ควรถ่ายพยาธิให้ลูกสุกรก่อน (สชุน ตั้งทวีวัฒน์, 2555)

การเลี้ยงสุกรขุน พบว่าสุกรขุนนั้นเป็นสุกรที่พร้อมสำหรับที่จะส่งจำหน่ายสู่ท้องตลาดหรือโรงฆ่าสัตว์ที่จะนำเอสุกรไปจำหน่าย ดังนั้นสุกรในรุ่นนี้จึงเป็นสุกรที่ต้องการอาหารมากเพื่อให้สุกรนั้นมีน้ำหนัก หรือตัวโตเพิ่มขึ้นจะทำให้ได้ราคาที่ดี ซึ่งอาหารที่สุกรขุนกินนั้นควรจะเป็นอาหารจำพวกคาร์โบไฮเดรต เช่น กากถั่วเหลือง ปลายข้าว และข้าวโพด เป็นต้นซึ่งเป็นส่วนผสมหลักในการผสมอาหารให้สุกรในรุ่นนี้ได้กินเพื่อเพิ่มความเจริญเติบโต เพราะอาหารจำพวกนี้จะมีพลังงานที่ค่อนข้างสูงทำให้สุกรขุนนั้นเจริญเติบโตได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของนวลจันทร์ พารักษา เรื่อง การศึกษาโครงการการระบบตลาดข้อตกลงสินค้าปศุสัตว์ (สุกร) ในประเทศไทยได้กล่าวว่าการเลี้ยงสุกรฟาร์มต้องพัฒนาการเลี้ยงโดยเลี้ยงพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์สุกร เพื่อผลิตลูกสุกรขุนไว้เลี้ยงเองอาจมีการผสมอาหารใช้เอง ในฟาร์ม และให้ความสำคัญกับการควบคุม และป้องกันโรค และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีถือเป็นการผลิตแบบพัฒนาเกือบครบวงจร (นวลจันทร์ พารักษา, 2551)

การให้อาหารสุกร พบว่าอาหารสุกรนั้นจะเป็นอาหารจำพวกสารอาหารจำพวกคาร์โบไฮเดรตเช่น กากถั่วเหลือง ปลายข้าว และข้าวโพด เป็นต้น ซึ่งเป็นส่วนผสมหลักในการผลิตอาหารให้สุกร เพราะอาหารจะพวกนี้จะส่วนผสมประเภทที่ให้พลังงานได้สูง สุกรสามารถเจริญเติบโตได้ดี เมื่อได้รับสารอาหารที่ร่างกายต้องการ ดังนั้นจึงต้องใช้กากถั่วเหลือง ปลายข้าว และข้าวโพดเป็นส่วนผสมหลักในการผลิตอาหารให้แก่สุกร และการให้สุกรนั้นควรให้ทั้งหมด 2-3 ครั้งต่อวัน เพราะการให้อาหารสุกรที่เกิดผลดีที่สุดคือ ต้องให้สุกรทั้งช่วงเช้า ช่วงเที่ยง และช่วงเย็น ครบทั้ง 3 ช่วงเวลา จะทำให้สุกรนั้นมีความเจริญเติบโตที่ดี และทันต่อความ

ต้องการของตลาดซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสุวรรณา พรหมทอง เรื่อง การจัดการฟาร์มสุกร ได้กล่าวว่า เมื่อราคาสุกรถูก อาจเลี้ยงถ่วงโดยการจำกัดอาหาร ที่ถูกกว่ามาแทน สุกรก็จะโตช้าลงทำให้ยี่ดระยะเวลาการส่งตลาดออกไปได้เมื่อตลาดสุกรเริ่มดีขึ้นก็อาจจะเร่งสุกรให้โตเร็วขึ้นให้สุกรกินเต็มที่พร้อมทั้งให้ปลายข้าว หรือข้าวโพดมากขึ้น สุกรจะอ้วนอย่างรวดเร็ว และส่งตลาดภายในระยะเวลาไม่นานนัก (สุวรรณา พรหมทอง, 2550)

การรักษาสุกรป่วยพบว่ากรณีที่สุกรมีอาการป่วยนั้นอันดับแรกที่จะต้องทำคือ ต้องทำการคัดแยกสุกรที่ป่วยนั้นออกจากฝูงให้เร็วที่สุด เพื่อให้เกิดการแพร่ระบาดของในฟาร์มน้อยที่สุด และเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรคไปสู่สุกรตัวอื่น ดังนั้นจึงต้องทำการรักษาสุกรให้เร็วที่สุด และการล้างคอกสุกรด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรคภายในฟาร์มสุกรซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของภาวิณี วงศ์สนสุนีย์ เรื่อง โรคสุกร ได้กล่าวว่า ให้สุกรป่วยอยู่ในคอกที่สะอาด อบอุ่น และให้อาหารที่มีคุณค่าของโปรตีนสูง ถ้าสุกรไม่กินอาหาร ควรให้อาหารกระตุ้นการกินอาหารเช่น ไวตามินบี 12 เป็นต้น และถ้าร่างกายสูญเสียน้ำมาก เนื่องจากไข้หรืออาเจียน ควรให้น้ำเกลือแก่สุกรป่วย (ภาวิณี วงศ์สนสุนีย์, 2532)

การจับ และจำหน่ายสุกร สู้ท้องตลาดพบว่าสุกรที่พร้อมจำหน่ายสู่ท้องตลาด หรือโรงฆ่าสัตว์นั้นจะเป็นสุกรขุน หรือสุกรที่พร้อมต่อการส่งจำหน่ายสู่ท้องตลาดนั้นจำหน่ายได้ทุกช่วงอายุ แต่สุกรที่มีอายุประมาณ 3 - 4 เดือน และน้ำหนักต้องไม่ต่ำกว่า 80 กิโลกรัม ซึ่งสุกรในรุ่นนี้จะเป็นที่ต้องการของตลาด และโรงฆ่าสัตว์มากที่สุด และสุกรในรุ่นนี้จะเป็นสุกรรุ่นที่มีผู้นิยมบริโภคกันมาก จึงทำให้ส่วนใหญ่ในท้องตลาดจะมีสุกรรุ่นนี้ออกจำหน่ายซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของวสันต์ พันธน์นาค, สฤกษ์พงศ์ สรรถการอักษรกิจ,สุนัย บุตศรี, นิตกร พันธุ์สุดน้อย และสุริยะ สัจวร เรื่อง อัตราการบริโภคสุกรในเขตเทศบาลมหาสารคามได้กล่าวว่า สุกรเป็นสัตว์ที่สามารถจำหน่ายได้ตลอดเวลา เนื่องมาจากสุกรเป็นสัตว์ที่มีความยืดหยุ่นตัวสูงขายได้ทุกขนาด และทุกอายุ ซึ่งราคาอาหารสัตว์เป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้ราคาขายสูงหรือต่ำ ถ้าราคาอาหารสัตว์มีราคาแพงก็จะทำให้ราคาขายสูงขึ้นด้วย (วสันต์ พันธน์นาค และคณะ, 2550)

สภาพปัญหาในการเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร กรณีศึกษาพรเทพฟาร์ม หมู่ที่5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

ปัญหาโรคระบาดพบว่าโรคระบาดที่เกิดในสุกรนั้นผลต่อฟาร์มสุกรเป็นอย่างมาก ซึ่งจะทำให้ราคาสุกรในท้องตลาดนั้นมีราคาที่ตกต่ำลงในช่วงที่สุกรนั้นเกิดโรคระบาดทำให้ผู้บริโภคมั่นใจ ที่จะบริโภคเนื้อสุกรที่น้อยลง ทำให้มีผู้บริโภคหันไปบริโภคเนื้ออื่นแทน เช่น เนื้อไก่ เนื้อปลา เป็นต้น จึงทำให้เนื้อสุกรมีราคาที่ตกต่ำลงในช่วงนั้นซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุทัศน์ ศิริ เรื่อง การเจริญเติบโตของสัตว์ได้กล่าวถึงปัญหาในการเลี้ยงสุกรเบื้องต้นคือ ประเด็นปัญหาด้านการผลิตที่พบของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรทั้งรายย่อย และกลุ่มผู้เลี้ยงแบบการค้า คือ โรคระบาดในสุกรคือ ปัญหาเกี่ยวกับโรคระบาดในสุกรโดยเฉพาะอย่างยิ่ง



โรคปากและเท้าเปื่อยเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการผลิต และการตลาดเพราะปัญหาโรคระบาดในสุกรมีผลกระทบต่อ การส่งออกสุกร หรือการแสวงหาตลาดสุกรของไทยในต่างประเทศ เช่น ปัจจุบันประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศในเอเชียด้วยกันที่นิยมบริโภคเนื้อสุกรในอัตราสูงมาก ประเทศหนึ่งไม่ยอมนำเข้าเนื้อสุกรและสุกรมีชีวิตจากประเทศไทย ยกเว้นเนื้อสุกร และผลิตภัณฑ์จากเนื้อสุกรที่ผ่านการต้มเพื่อฆ่าเชื้อแล้วเท่านั้น และแม้แต่ประเทศคู่ค้าสำคัญ ๆ เช่น สิงคโปร์และฮ่องกง เป็นต้น แม้จะยอมให้ไทยส่งสุกรมีชีวิตเข้าไปจำหน่ายได้แต่ต้องผ่านขั้นตอน ค่อนข้างยากเช่น กำหนดให้มีการนำเข้าได้เฉพาะจากฟาร์มที่ได้รับการรับรองว่า ปลอดโรค ระบาดสัตว์สาเหตุสำคัญมาจากการที่ประเทศไทยไม่มีความชัดเจนในการดำเนินนโยบาย และ แผนเชิงกลยุทธ์ที่จะให้พื้นที่ทั่วประเทศปลอดจากโรคปาก และเท้าเปื่อยในสัตว์กีบโดยเร็ว (สุทัศน์ ศิริ, 2525)

ปัญหาของเสียจากฟาร์มสุกรพบว่าของเสียจากฟาร์มสุกรนั้นมีผลกระทบต่อฟาร์มสุกรส่วนใหญ่คือ ในแต่ละวันนั้นสุกรจะมีการขับถ่าย มากภายในฟาร์ม ดังนั้นจึงต้องมีการ กำจัดมูลสุกรในทุก ๆ วัน ซึ่งเป็นปัญหาในด้านของการกำจัดมูลสุกรภายในฟาร์ม และทำให้เกิดกลิ่นเหม็นไปทั่วบริเวณและรอบ ๆ ฟาร์มสุกรอีกด้วยซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของกรม ควบคุมมลพิษ เรื่อง การจัดการของเสียในฟาร์มกระต๊วงสาธารณะสุข และสิ่งแวดล้อมได้ กล่าวถึงปัญหาจากของเสียในฟาร์มสุกรคือ ปัญหามลพิษทางน้ำ ซึ่งสิ่งที่เป็นของเสียในฟาร์มสุกรมีปัจจัยสำคัญดังนี้ 1) มูลสุกร คือ การเลี้ยงสุกรทำให้เกิดมูลสุกรเป็นจำนวนมากหากไม่มีการจัดการที่ดีโดยเฉพาะด้านความสะอาดจะเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น โดยเฉพาะบนพื้น คอกที่มีการหมักหมมของมูลสุกร และใต้พื้นคอกที่มีการตกค้างของมูลสุกร ปัสสาวะ และน้ำ จากการล้างคอกอาจทำให้เกิดเชื้อโรคตามมา 2) น้ำเสียคือ น้ำจากฟาร์มสุกรส่วนใหญ่เกิดจาก การล้างทำความสะอาดคอก และโรงเรือน ซึ่งในการทำความสะอาดคอก ควรเก็บกวาดมูลสุกร ออกจากพื้นคอกก่อน เพื่อลดปริมาณความสกปรกของน้ำเสีย 3) ของเสียอื่นคือ การเลี้ยงสุกร ยังทำให้เกิดของเสียอื่น ๆ อีกหลายชนิดซึ่งต้องมีการกำจัดที่ถูกต้อง เช่น ขวดยา ขวดน้ำเสีย เข็มฉีดยา รก และซากสุกรที่ตายต้องมีการฝังกลบให้เรียบร้อย สำหรับถุงใส่อาหารสัตว์สามารถ นำกลับมาใช้ใหม่ได้ หรือใช้เป็นถุงบรรจุมูลสุกรขายเป็นปุ๋ย เป็นต้น (กรมควบคุมมลพิษ, 2561)

ปัญหาสารตกค้างในเนื้อแดงพบว่าสารเร่งเนื้อแดง หรือสารอันตรายในเนื้อสุกรใน เนื้อสุกรนั้นเป็นสารที่ช่วยเร่งทำให้เนื้อสุกรนั้นมีสีแดงที่สวยงามน่ารับประทานมากยิ่งขึ้น แต่หากมีการรับสารตกค้างในเนื้อสุกรนั้นเข้าสู่ร่างกายมากเกินไปอาจทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ที่บริโภค เนื้อสุกรที่มีสารเร่งเนื้อแดงตกค้างอยู่เข้าไปได้ ซึ่งอาจทำให้เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคเป็น อย่างมาก เมื่อตกค้างค้างจะเนื้อสุกรนั้นเข้าไปสะสมอยู่ในร่างกายเป็นเวลานานซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของสุทัศน์ ศิริ เรื่อง การเจริญเติบโตของสัตว์ ได้กล่าวถึงปัญหาสารตกค้างในสุกร คือ ปัญหาสารตกค้างในสุกรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สารเร่งเนื้อแดงกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ (ซึ่ง



ผลการวิจัยยืนยันว่าเป็นสารก่อมะเร็ง) ที่ผู้เลี้ยงนิยมใช้กันมากในปัจจุบันเพื่อเร่งเนื้อแดงในสุกรนั้น เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ความต้องการบริโภคเนื้อสุกรลดลง และผู้บริโภคเนื้อสัตว์ต้องหันไปบริโภคเนื้อสัตว์ชนิดอื่นแทนเช่น ไก่ และปลา เป็นต้น ทำให้ราคาสุกรตกต่ำตามมา (สุทัศน์ ศรี, 2525)

ปัญหาด้านการตลาด พบว่า ราคาสุกรในท้องตลาดไม่คงที่ บางครั้งราคาเนื้อสุกรตกต่ำลงแต่ราคาอาหารไม่ลดราคาลงด้วย ซึ่งอาจจะทำให้กำไรจากสุกรในบางครั้งอาจจะไม่มีกำไรที่มากพอ และในปัจจุบันได้มีการเลี้ยงสุกรจำนวนมากทำให้มีการเข้าไปตีตลาดสุกรมีการแข่งขันในด้านการตลาดกันอย่างมากขึ้นจนเป็นผลเนื้อสุกรนั้นล้นตลาดมีราคาที่ตกต่ำลงตามมาซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของปราโมทย์ ตาพวัฒน์ เรื่องผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจต่อการนำเข้าเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์จากสหรัฐอเมริกาได้กล่าวถึงในปัจจุบันหมูไทยมีมากจนล้นตลาดเกษตรกรต้องแบกรับภาระขาดทุนต่อเนื่องจนหลายคนต้องเลิกเลี้ยงหมูแล้ววันนี้หมูก็ไม่มีที่จะขาย เพราะมีมากเกินไปจนล้นตลาดจำต้องยอมขายให้พ่อค้าในราคาถูกลงๆ เกษตรกรทั้งหมดขอยืนยันคัดค้านการนำเข้าหมูสหรัฐอย่างถึงที่สุด คนร้อยเอ็ดกินหมูร้อยเอ็ด คนโคราชกินหมูโคราช คนไทยก็ต้องกินหมูไทย แล้วทำไมท่านนายกต้องเอาหมูสหรัฐมาให้คนไทยกิน ท่านนายกต้องปกป้องรักษาอาชีพเกษตรกรของเขา ท่านนายกก็ต้องปกป้องเกษตรกรคนไทยของท่านเอง ทุกวันนี้หมูก็มีมากเกินไปที่คนไทยจะกินได้ (ปราโมทย์ ตาพวัฒน์, 2560)

แนวทางส่งเสริมในการเลี้ยงสุกรฟาร์มเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร
กรณีศึกษา พรเทพฟาร์ม หมู่ที่ 5 ตำบลหนองบ่อ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

แนวทางการรักษาโรคสุกร พบว่าการรักษาสุกรที่มีอาการป่วยให้เร็วที่สุด ต้องมีการเฝ้าดูอาการสุกรป่วยอย่างใกล้ชิด โดยการแยกสุกรออกจากฝูงนำไปรักษา เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค หรือไวรัสไปสู่สุกรตัวอื่น แล้วทำการรักษาสุกรที่ป่วยนั้นให้เร็วที่สุดด้วยการฉีดยา หรือการรักษาโดยการให้ยาเพื่อรักษา และด้านทานโรคสุกรรวมทั้งทั้งการรับมือสุกรป่วยด้วยการเตรียมพร้อมในเรื่องของยา และวัคซีนที่จะใช้เพื่อรักษาสุกรมีอาการป่วยให้สุกรนั้นกลับสู่สภาพปกติโดยเร็ว โดยในการรักษาสุกรป่วยนั้นจะต้องมีการแยกสุกรออกจากฝูงเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคสุกรซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของภาวิณี วงศ์สนสุนีย์ เรื่อง โรคสุกรได้กล่าวถึงแนวทางการดูแลรักษา และการช่วยสุกรป่วยเราสามารถจะช่วยให้สุกรป่วยคืนจากโรคได้ดังนี้ 1) ให้สุกรป่วยอยู่ในคอกที่สะอาด อบอุ่น และแห้ง 2) ให้อาหารที่มีคุณค่าของโปรตีนสูง ถ้าสุกรไม่กินอาหารควรให้ยากระตุ้นการกินอาหาร เช่น ไวตามินบี 12 เป็นต้น และถ้าร่างกายสูญเสียน้ำมาก เนื่องจากไข้ไหล หรืออาเจียนควรให้น้ำเกลือแก่สุกรป่วย 3) ใช้ยารักษาที่ตรงกับโรคและปริมาณถูกต้องตามที่แนะนำ มิฉะนั้นจะเสียเงินเปล่าและยังทำให้เกิดปัญหาเชื้อโรคคือยา 4) สุกรที่ป่วยเนื่องจากได้รับเชื้อไวรัส ส่วนใหญ่ไม่มียาฆ่าเชื้อ ทั้งนี้เพราะเนื้อมีขนาดเล็กและอาศัยอยู่ในเซลล์ของร่างกายสุกร ดังนั้นสุกรป่วยด้วยเชื้อไวรัสจะฟื้นจากโรคได้ โดยอาศัย



ระบบต่อต้านของร่างกาย และควรให้ยาปฏิชีวนะ หรือยาซัลโฟนาไมด์ หรือยาสังเคราะห์ เพื่อป้องกันโรคแทรกซ้อน (ภาวิณี วงศ์สนุนีย์, 2532)

แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มจากของเสียพบว่า การสร้างมูลค่าเพิ่มจากของเสียภายในฟาร์มสุกรอย่างเช่น มูลสุกร ซึ่งเป็นของเสียที่มีมากภายในฟาร์มสุกรนั้นหากกำจัดทิ้งก็เสียเปล่า ซึ่งของเสียภายในฟาร์มสุกรนั้นสามารถนำมาแปรรูปเป็นปุ๋ย ด้วยการแปรรูปเป็นสินค้าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรกล่าวคือ การนำของเสียภายในฟาร์มสุกรนั้นมาแปรรูปเป็นปุ๋ยเพื่อนำไปใช้บำรุงต้นไม้ พืชผลการเกษตรให้มีการเจริญเติบโตที่งดงามมากยิ่งขึ้นด้วยปุ๋ยที่ผลิตจากของเสียภายในฟาร์มสุกรซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสุกัญญา จัตตุพรพงษ์ เรื่อง สร้างมูลค่าเพิ่มให้มูลสุกร (สุกัญญา จัตตุพรพงษ์, 2559) ได้กล่าวถึงแนวทางส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากของเสียในฟาร์มสุกรนั้นการแก้ปัญหากลิ่นมูลสุกรที่เป็นมลภาวะรบกวนชุมชนในบริเวณใกล้เคียงฟาร์มสุกรส่วนใหญ่ และให้นำน้ำมูลสุกร และน้ำล้างคอกไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับผู้ปลูกพืช ซึ่งมูลสุกรนั้นสามารถนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มได้ดังนี้ 1) ฟาร์มส่วนใหญ่ นำมูลสุกร และน้ำล้างคอกเข้าสู่ระบบผลิตก๊าซชีวภาพเพื่อใช้ในฟาร์ม ส่วนกากที่เหลือนำมาตากแห้งแล้วจำหน่ายเป็นปุ๋ยทางดินได้เป็นอย่างดี สำหรับน้ำที่เหลือจากการบำบัดในระบบก๊าซชีวภาพก็มีกลิ่นน้อยลงมาก และสามารถนำไปใช้รดแทนน้ำ หรือเจือจาง แล้วฉีดพ่นทางใบให้พืชได้ทุกชนิดทำให้แทบจะไม่ต้องใช้ปุ๋ยอื่นเลยในบางพืช หรือบางพืชอาจ ต้องการปุ๋ยอื่นเพิ่มเติมอีกเพียงเล็กน้อยเท่านั้น 2) การผลิตน้ำสกัดมูลสัตว์ดังกล่าวข้างต้นเป็นเพียงวิธีการพื้นฐานในการผลิตเท่านั้น หากต้องผลิตเชิงการค้าจะต้องมีการประยุกต์วิธีการอีกตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่น ต้องการให้น้ำสกัดมูลสัตว์มีปริมาณธาตุอาหารพืช และฮอร์โมนพืชสูงขึ้น เพื่อความสะดวกในการขนส่งลดการสิ้นเปลืองบรรจุภัณฑ์ 3) การนำมูลสุกรมาผลิตให้เป็นปุ๋ยหรือเพียงธาตุอาหารเสริมสำหรับพืช เพื่อให้ใช้ในปริมาณที่ต้องการ ซึ่งปุ๋ยที่ทำจากมูลสุกรนั้นมีความเฉพาะเจาะจงสำหรับพืชแต่ละชนิดหรือใช้ได้กับพืชทุกชนิด แต่ใช้ในปริมาณ และความถี่ในการให้แตกต่างกัน หรือใช้กับพืชเฉพาะช่วงใดช่วงหนึ่งเช่น ช่วงเร่งต้น เร่งใบ เร่งเพิ่มความหวานเร่งเพิ่มขนาดของผลหรือหัว เป็นต้น

แนวทางสร้างมาตรการลดการใช้สารอันตรายในสุกรพบว่า แนวทางสร้างมาตรการลดการใช้สารเร่งเนื้อแดงของภาครัฐ ซึ่งออกมาตรการให้ฟาร์ม หรือผู้ประกอบการเลี้ยงฟาร์มสุกรนั้นใช้สารเร่งเนื้อแดง หรืออันตรายในเนื้อสุกร เพื่อให้มีการลดการใช้สารเร่งเนื้อแดงให้น้อยลงให้อยู่ในปริมาณที่รัฐบาลกำหนดไว้ เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความปลอดภัยจะการรับประทานเนื้อสุกรให้มากที่สุด โดยทางภาครัฐได้เข้ามาควบคุมการใช้สารอันตรายในสุกรด้วยการออกมาตรการให้ผู้ประกอบการที่เลี้ยงสุกรนั้นใช้สารเร่งเนื้อแดงในปริมาณที่กำหนด โดยภาครัฐจะเข้ามาควบคุมการใช้สารอันตรายในสุกรให้อยู่ในปริมาณที่กำหนดไว้ โดยจะมีเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เจ้าหน้าที่กรมสาธารณสุขเข้ามาตรวจสอบดูแลอยู่เป็นประจำซึ่งสอดคล้อง

กับผลการศึกษาของภัทรพล สำเร็จดี เรื่อง สารเร่งเนื้อแดงได้กล่าวถึงแนวทางการลดการใช้สารเร่งเนื้อแดง หรือสารอันตรายในสุกร (ภัทรพล สำเร็จดี, 2547) ดังนี้ 1) ฟาร์มสุกรทั่วประเทศมีการนำสารเร่งเนื้อแดงหรือสารเคมีในกลุ่มเบตาอะโกนิสต์ ซึ่งเป็นสารอันตรายในสุกรมาใช้ในการเลี้ยงสุกรโดยผสมในอาหารน้ำดื่มหรืออื่นๆซึ่งสารนี้จะเปลี่ยนแปลงชั้นไขมันให้เป็นกล้ามเนื้อทำให้มีชั้นไขมันลดลงอย่างไรก็ตามสารเร่งเนื้อแดงมีอันตรายต่อผู้บริโภคเนื่องจากเป็นสารก่อให้เกิดโรคมะเร็งชนิดหนึ่งรวมทั้งก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคอีกมากมายดังนั้นจึงมีการตระหนักถึงอันตรายจากการบริโภคเนื้อสุกรที่ได้รับสารเร่งเนื้อแดงรวมทั้งการณรงค์จากภาครัฐในการป้องกันแก้ไขปัญหาการใช้สารเร่งเนื้อแดงในการเลี้ยงสัตว์ 2) การบริโภคเนื้อสุกรหรือส่วนของสุกรที่มีสารเร่งเนื้อแดงตกค้างนั้นส่งผลเสียต่อสุขภาพของผู้บริโภคเนื่องจากสารเร่งเนื้อแดงจะมีผลต่อการทำงานของระบบประสาทที่ควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อหัวใจกล้ามเนื้อเรียบของหลอดเลือดตลอดจนกระเพาะปัสสาวะ เป็นต้น

แนวทางส่งเสริมด้านการตลาด และตัวแทนจำหน่าย พบว่า ในปัจจุบันนี้เนื่องจากสุกรนั้นมีการนิยมบริโภคจำนวนมากทำให้ในปัจจุบันได้มีการเลี้ยงสุกรเพิ่มมากขึ้น ทั้งเกษตรกรรายย่อย และผู้ประกอบการ จึงทำให้ต้องมีส่งเสริมด้านการตลาด โดยภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาให้คำแนะนำ และขยายตลาดสุกรเปิดช่องทางให้เกษตรกรทั้งรายใหญ่รายย่อยนั้นได้ส่งสุกรออกสู่ท้องตลาดกันอย่างทั่วถึงซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของจิราพร เรื่องทิวศิลป์ เรื่อง ธุรกิจสุกรได้กล่าวถึงการพิจารณาด้านการบริโภคในประเทศ พบว่าเนื้อสุกรเป็นเนื้อสัตว์ที่คนไทยนิยมบริโภคค่อนข้างมาก โดยส่วนใหญ่เป็นการบริโภคเนื้อสุกรสด ส่วนการบริโภคผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเนื้อสุกร อาทิเช่น หมูย่าง กุนเชียง ไส้กรอกแฮม เบคอน แม้จะยังมีปริมาณไม่มากนักแต่ ก็มีแนวโน้ม เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากสอดคล้องกับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการ บริโภคในปี 2556 ที่ผ่านมามีความต้องการบริโภคสุกรรวม กว่า 1 ล้านตัน (คิดเป็น 95% ของปริมาณการผลิตทั้งหมด) เพิ่มขึ้น 4.8% เมื่อ เทียบกับปีก่อนหน้า ตามการเพิ่มขึ้น ของจำนวนประชากรและนักท่องเที่ยว ซึ่งหากเทียบกับจำนวนประชากรไทยที่มีประมาณ 65 ล้านคน ทำให้ประมาณได้ว่าคนไทยมีอัตราการบริโภคเนื้อสุกรในปี 2556 เฉลี่ยอยู่ที่ 13-14 กิโลกรัมต่อปี (จิราพร เรื่องทิวศิลป์, 2557)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การคัดกรองรถเข้าออกภายในฟาร์มสุกรอย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันการนำเชื้อโรคเข้าสู่ฟาร์มสุกร การหมั่นทำความสะอาดคอกสุกร อย่าให้เกิดการหมักหมมของเสียภายในฟาร์มสุกร การส่งเสริมเพื่อลดการใช้สารเร่งเนื้อแดง หรือสารอันตรายในเนื้อสุกร การส่งเสริมด้านการตลาด และการประกันราคาเนื้อสุกรให้แก่ผู้เลี้ยงสุกร การเสริมด้านการกำหนดใช้สารเร่ง



เนื้อแดง หรือสารอันตรายในเนื้อสุกรให้อยู่ในปริมาณที่ผู้บริโภคปลอดภัยจากการบริโภคเนื้อสุกรมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2561). การจัดการมูลสุกร และน้ำเสียจากฟาร์มสุกร. เรียกใช้เมื่อ 25 พฤษภาคม 2562 จาก http://www.pcd.go.th/info_serv/water_swine.html
- กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2561). การเลี้ยงสุกร. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- จิราพร เรื่องทวีศิลป์. (2557). ธุรกิจสุกร. กรุงเทพมหานคร: ธนาคารแลนด์ แอนด์เฮาส์ จำกัด (มหาชน).
- นวลจันทร์ พารักษา. (2551). การศึกษาโครงการการระบบตลาดข้อตกลงสินค้าปศุสัตว์ (สุกร) ในประเทศไทย. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- ปราโมทย์ ตาหวัณน์. (2560). ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจต่อการนำเข้าเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์จากสหรัฐอเมริกา. นนทบุรี: วิชาการเศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ภัทรพล สำเร็จดี. (2547). สารเร่งเนื้อแดง. พิจิตร: กลุ่มพัฒนาคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ สำนักงานสัตว์ จังหวัดพิจิตร.
- ภาวิณี วงศ์สนสุนีย์. (2532). โรคสุกร. นครปฐม: ศูนย์วิจัย และฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- วสันต์ พันธน์นาค และคณะ. (2550). อัตราการบริโภคสุกรในเขตเทศบาลมหาสารคาม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วาทีตต์ ทรวอดทรง. (2557). ความเป็นไปได้ในการลงทุนธุรกิจฟาร์มสุกรแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร. ใน วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สขุณ ตั้งทวีวัฒน์. (2555). การส่งเสริม และสนับสนุนการเลี้ยงไก่พื้นเมือง และสุกรแม่พันธุ์เพื่อการฟื้นฟูให้เป็นอาชีพหลังภาวะน้ำท่วม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุกัญญา จัตตุพรงษ์. (2559). สร้างมูลค่าเพิ่มให้มูลสุกร. วารสารเกษตรอรุณมัย, 2(11), 23-35.
- สุกิจ ติตตชัย. (2554). คู่มือการเลี้ยงสุกรแบบธรรมชาติ. เรียกใช้เมื่อ 25 พฤษภาคม 2562 จาก www.e-manage.mja.ac.th/openFile.aspx?id=Mjc4OTM=
- สุทัศน์ ศิริ. (2525). การเจริญเติบโตของสัตว์. เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- สุวรรณา พรหมทอง. (2550). การจัดการฟาร์มสุกร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

แนวทางการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน
กรณีศึกษา กลุ่มจักสานไม้ไผ่ หมู่ที่ 5 ชุมชนบ้านท่าช้าง ตำบลช้างซ้าย
อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช*

THE GUIDELINES FOR THE CONSERVATION WISDOM OF BAMBOO'S
WICKER PRODUCTION IN THE COMMUNITY. A CASE STUDY OF
WICKER GROUP OF NO. 5, THA CHANG VILLAGE, CHANG SAI SUB-
DISTRICT, PHRAPHROM DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT
PROVINCE THAILAND

มริสา พุทโกสิทธิ์

Marisa Phutkosit

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

อุดมศักดิ์ เดโชชัย

Udomsak Dechochai

เดโช แขน้ำแก้ว

Daycho Khaenamkaew

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: marisa.phu@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิธีการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มจักสานไม้ไผ่ หมู่ที่ 5 ชุมชนบ้านท่าช้าง ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า 1. วิธีการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน พบว่ามีวิธีการ ดังนี้ 1) การอนุรักษ์การใช้จักสานไม้ไผ่แบบยั่งยืน พบว่า นำไม้ไผ่ที่มีอยู่มาใช้ในการจักสานไม้ไผ่อย่างประหยัด และพอดี 2) การอนุรักษ์การเก็บกักจักสานไม้ไผ่ พบว่า เก็บกักเครื่องจักสานที่มีแนวโน้มจะขาดแคลนเอาไว้ใช้ในอนาคต 3) การรักษาซ่อมแซมจักสานไม้ไผ่ พบว่า จัดทำเครื่องจักสานให้มีความแข็งแรง

* Received 17 April 2020; Revised 13 May 2020; Accepted 1 June 2020



ทนทาน 4) การอนุรักษ์พื้นฟูจักสานไม้ไผ่ พบว่า ดูแลรักษาเครื่องจักสานไม้ไผ่ให้สามารถใช้งานได้นานมากยิ่งขึ้น 2. สภาพปัญหาการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน พบว่ามีสภาพปัญหา ดังนี้ 1) ปัญหาด้านการผลิต พบว่า ปัญหาวัตถุดิบไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิกในกลุ่ม 2) ปัญหาด้านเงินทุน พบว่า ไม่มีเงินทุนในการจัดซื้อ จัดหาวัสดุ และอุปกรณ์ 3) ปัญหาด้านสมาชิก พบว่า สมาชิกบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือกับทางกลุ่มไม่มาทำงานในกลุ่ม 3. แนวทางส่งเสริมการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน พบว่า มีแนวทาง ดังนี้ 1) แนวทางการส่งเสริมด้านการตลาด พบว่า มีการโฆษณาสินค้าผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต 2) แนวทางการส่งเสริมความรู้ พบว่า เปิดโอกาสให้ผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม 3) แนวทางการส่งเสริมด้านการจัดตั้งกลุ่ม พบว่า ส่งเสริมให้ชาวบ้านมีงานทำลดการว่างงาน

คำสำคัญ: การอนุรักษ์องค์ความรู้เครื่องจักสานไม้ไผ่

Abstract

This research aimed to study process of the conservation wisdom of bamboo's wicker production in the community. Study about the problem of the conservation wisdom of bamboo's wicker production in the community as a guideline to promote the conservation wisdom of bamboo's wicker production. A Case Study of Bamboo wicker Group of No.5, Tha Chang village, Chang Sai Sub-district, PhraPhrom District, Nakhon Si Thammarat Province Thailand. By using qualitative research Methodology. The findings show as following 1. How to conserve the wisdom of bamboo's wicker production in the community found that the method is as follows. 1).The conservation of sustainable use of bamboo wicker found that the existing bamboo is used for bamboo weaving economically and fit. 2).The conservation of bamboo's wicker found that the communities are storing wicker which tends to be scarce for future use.3).The treatment and repair of bamboo wicker found that the wicker was made to be strong and durable. 2. The problem of conservation wisdom in the bamboo's wicker production in the community was found as follows. 1) The production problems found that the raw materials used in production are not sufficient for the group members.2).The funding problems found that there are no procurement funds for supplies and equipment.3).The problems on members found that some members did not cooperate with the group and some members did not come to work. 3. The guidelines for promoting the conservation wisdom of bamboo's wicker production in the community found that the guidelines were as follows. 1) The

marketing promotion guidelines found that there are online social advertising. 2)The guidelines for promoting knowledge found that There is an opportunity for interested people to study and learn about the product.3). The guidelines for promoting group formation found that people in the community are encouraged to work and reduce unemployment.

Keyword: The conservation wisdom, wicker

บทนำ

การอนุรักษ์เครื่องจักสานไม้ไผ่กับการพัฒนาชุมชน เพราะชุมชนเป็นแหล่งข้อมูลด้านความรู้ ภูมิปัญญา และรูปแบบการดำเนินการ ควรเน้นการพัฒนาคนด้วยการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ส่งเสริม ให้ชุมชนได้เรียนรู้ร่วมกันจากการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งสามารถดูแลตนเองได้ เสริมสร้างความรู้ ทักษะใหม่ ๆ ต้องมีการพัฒนาแบบบูรณาการ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างนั้นมีความสัมพันธ์กัน (ประเวศ วะสี, 2542) เครื่องจักสานเป็นศิลปหัตถกรรมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน และได้พัฒนาทั้งวัตถุดิบ การสร้างรูปทรง ลวดลาย ให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย อุปกรณ์เครื่องมือในการผลิตมีการพัฒนา มาโดยตลอด เครื่องจักสานจึงมีอยู่ในทุกภาคของประเทศในปัจจุบัน ผลิตภัณฑ์จักสานที่ทำกันอยู่เป็นจำนวนมากตามชุมชนท้องถิ่น คือ ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ เพราะไม้ไผ่เป็นวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น ตั้งแต่ในอดีต จะทำสำหรับใช้สอยในครัวเรือนเป็นเครื่องมือในการจับสัตว์ ปัจจุบันทำเป็นอาชีพเสริม บางกลุ่มทำเป็นอาชีพหลัก และมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตโดยจัดตั้งเป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และชุมชนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ดียิ่งขึ้น (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2539) เป็นการนำวิถีสวรรณา มาออกแบบพัฒนาห่อหุ้มผลิตภัณฑ์ประเภทอาหาร หรือใช้สอยภายในบ้านเป็นสิ่งที่มนุษย์คิดค้น และประยุกต์ใช้ควบคู่กับการดำเนินชีวิตนานนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันเครื่องจักสานได้พัฒนาการไปมาก มีการประดิษฐ์คิดค้นทำให้ได้รูปแบบผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เครื่องจักสานเป็นสิ่งที่อยู่ควบคู่มากับสังคมกรรมรับใช้ชีวิตมนุษย์เป็นมรดกตกทอดมาจนทุกวันนี้ และเชื่อว่าจะไม่สูญหายไปจากโลกนี้แน่นอน จากอดีตมาถึงปัจจุบันจะเห็นว่ารูปแบบการผลิต และลวดลายของเครื่องจักสานที่ทำขึ้นโดยชนชาติต่าง ๆ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (นเร ขอจิตต์เมตต์, 2559) โดยเฉพาะอย่างยิ่งลวดลายในการสานจะมีจำกัดยูไม่มากลายนัก และความจำกัดของลวดลายนี้ทำให้รูปทรงของ เครื่องจักสานมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันไปด้วย นอกจากนี้วัสดุที่ใช้ในการทำเครื่องจักสานยังพบว่าในกลุ่มประเทศที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันก็มีการใช้วัสดุชนิดเดียวกัน เช่น การทำเครื่องจักสานด้วยไม้ไผ่ พบว่ามีทำกันในกลุ่มประเทศแถบเอเชีย เช่น จีน ญี่ปุ่น ไทย และฟิลิปปินส์ เป็นต้น ซึ่งเครื่องจักสานไม้ไผ่ และ



สินค้า OTOP ในชุมชนบ้านท่าช้าง หมู่ที่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัด นครศรีธรรมราช โดยนายสิทธิชัย มณีโชติ เป็นผู้ผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ ได้รับการสนับสนุน จากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพระพรหม และได้จัดตั้งกลุ่มเมื่อปี 2546 โดยรวมกลุ่มกันทั้ง ด้านทุน เครื่องมือในการผลิต มีการบริหารจัดการในรูปคณะกรรมการ โดยมีนางเบญจมาศ หนู แก้ว เป็นประธานกลุ่ม (กฤษฎา หอมคง, 2554)

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาเรื่อง แนวทางการอนุรักษ์องค์ความรู้ใน การผลิต เครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มจักสานไม้ไผ่ หมู่ที่ 5 ชุมชนบ้านท่าช้าง ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการ อนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน เพื่อศึกษาปัญหาในการอนุรักษ์องค์ ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน และเพื่อศึกษาการส่งเสริมอาชีพกลุ่มเครื่องจัก สานไม้ไผ่ จึงมีความสนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์องค์ความรู้ ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ใน ชุมชนได้เป็นสินค้า OTOP และเพื่อให้สินค้าเป็นที่ต้องการของตลาด และผู้บริโภค

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มจักสานไม้ไผ่ หมู่ที่ 5 ชุมชนบ้านท่าช้าง ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ใน ชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มจักสานไม้ไผ่ หมู่ที่ 5 ชุมชนบ้านท่าช้าง ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ใน ชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มจักสานไม้ไผ่ หมู่ที่ 5 ชุมชนบ้านท่าช้าง ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

กลุ่มคณะกรรมการเครื่องจักสาน จำนวน 10 คน คือ กลุ่มผู้ที่อนุรักษ์องค์ความรู้ ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน ได้แก่ นางสาวเบญจมาศ หนูแก้ว นายสิทธิชัย มณีโชติ นางเจ็อน อักษรกุล นางสาวสุดใจ หนูแก้ว นางสาวกลอนใจ สังทรัพย์ นางถั่ว สัจโภชน์ นางอุไร ไทยเกิด นางแนบ รำพึง

กลุ่มผู้สนับสนุน จำนวน 6 คน คือ ผู้ที่ให้การสนับสนุนแนวทางการอนุรักษ์องค์ ความรู้ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน ได้แก่ นายชูศักดิ์ เภรีฤกษ์ นางสาววรรณิ ศิลป์สามัคคี นาง วรรณิ สุดใจ นางสาวพิน สิงโพล นางสาวศิลป์ลา มณีโชติ นายวิโรจน์ ชูช่วย

เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ เป็นแนวคำถามที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ เพื่อต้องการเก็บบันทึกข้อมูลในการวิจัยพร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลได้มากที่สุด และตรงประเด็นมากที่สุด

การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นการสังเกต ที่ผู้สังเกตเข้าไปทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มที่ถูกศึกษา เป็นการสังเกตในขณะที่ผู้วิจัยกำลังสัมภาษณ์

เครื่องบันทึกภาพนิ่ง เป็นการใช้กล้องจากโทรศัพท์มือถือเพื่อถ่ายรูปประกอบในการวิจัย

เครื่องบันทึกเสียง เป็นการบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ เนื่องจากบางครั้งการจดบันทึกระหว่างสัมภาษณ์ไม่ทัน ก็ยังมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นเครื่องสำรองข้อมูลโดยในการบันทึกเสียงนั้น หากข้อมูลส่วนใดที่ผู้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ให้บันทึกเสียงก็จะหยุดการบันทึกเสียง ณ ช่วงเวลานั้นทันที

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำรวจพื้นที่ในชุมชนเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้นจึงไปสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของการจัดทำเครื่องจักสานไม้ไผ่

สร้างความสัมพันธ์ และแนะนำตัวเบื้องต้น เพื่อนำไปสู่การปรับตัวเบื้องต้นให้เข้ากับสมาชิกในกลุ่มจักสานไม้ไผ่ พร้อมทั้งสอบถามข้อมูลเบื้องต้น

ประสานงานโดยการขออนุญาตจากหัวหน้ากลุ่มจักสานไม้ไผ่ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดแบบเจาะจง โดยนัดวัน เวลา และสถานที่ จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล และรายละเอียด แต่ละประเด็นโดยพบปะพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมาย พร้อมถ่ายภาพประกอบ

รวบรวมวิเคราะห์ สรุปผล หากปรากฏว่าขาดรายละเอียดข้อมูลส่วนใดก็ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

หาข้อเท็จจริงกับข้อมูลที่ได้มา โดยนำข้อมูลที่เป็นความจริงนั้นมาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

วิธีการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มจักสานไม้ไผ่ หมู่ที่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. การอนุรักษ์การใช้จักสานไม้ไผ่แบบยั่งยืน พบว่า นำไม้ไผ่ที่มีอยู่มาใช้ในการจักสานไม้ไผ่ อย่างพอดี และมีการวางแผนการจัดทำผลิตภัณฑ์จากจักสานไม้ไผ่ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างประหยัด โดยการรู้จักใช้ไม้ไผ่อย่างถูกต้อง และเหมาะสม



2. การอนุรักษ์การเก็บกักจักษสานไม้ไผ่ พบว่า สมาชิกในกลุ่มมีการรวบรวม และเก็บกักทรัพยากรที่มีแนวโน้มจะขาดแคลนได้เพื่อเอาไว้ใช้ในอนาคต ซึ่งการเก็บกักทรัพยากรนั้นมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันออกไป เช่น การเก็บกักไม้ไผ่เพื่อใช้ในอนาคต เนื่องด้วยทรัพยากรบางชนิดมีมากเกินไปในบางเวลาหนึ่งจึงจำเป็นต้องเก็บเอาไว้ใช้ในยามจำเป็น

3. การรักษาซ่อมแซมจักษสานไม้ไผ่ พบว่า เป็นการให้สมาชิกในกลุ่มพัฒนาฝีมือของตนเอง โดยการนำเอาความสามารถที่มีอยู่ในเรื่องของการจักสานไม้ไผ่มาใช้ในการทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม และนำความรู้ที่มีอยู่เดิมมาผสมกับความรู้ใหม่ เพื่อที่จะพัฒนาให้ผลิตภัณฑ์มีความทนทานต่อการใช้งานมากยิ่งขึ้น

4. การอนุรักษ์ฟื้นฟูจักษสานไม้ไผ่ พบว่า เมื่อเราใช้ไม้ไผ่แล้วเราก็ควรดูแลรักษาไม้ไผ่ที่เรานำมาใช้ให้สามารถนำมาใช้งานได้ อีก และส่งเสริมให้คนในชุมชนต่าง ๆ หันมาสนใจการปลูกไม้ไผ่ เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ภายในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

สภาพปัญหาการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชนกรณีศึกษา กลุ่มจักสานไม้ไผ่ ชุมชนบ้านท่าช้าง หมู่ที่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

1. ปัญหาด้านการผลิต พบว่า ทางกลุ่มประสบกับปัญหาวัตถุดิบไม่เพียงพอต่อความต้องการ ของสมาชิกในกลุ่ม เนื่องจากในปัจจุบันทรัพยากรไม้ไผ่หายากขึ้นทุกวัน และมีความขาดแคลนในเรื่องของวัตถุดิบ จึงทำให้ต้องมีการจัดหาวัตถุดิบจากหมู่บ้านอื่น ๆ

2. ปัญหาด้านเงินทุน พบว่า ทางกลุ่มมีปัญหาทางด้านเงินทุน เพราะในการจัดตั้งกลุ่มได้นั้น ต้องมีเงินทุนเป็นปัจจัยหลักในการจัดซื้อ จัดหาวัสดุ และอุปกรณ์ในการผลิต

3. ปัญหาด้านสมาชิก พบว่า สมาชิกบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือกับทางกลุ่มไม่มาทำงานในกลุ่ม ไม่มีความพร้อมในการทำงาน เพราะคิดว่ารายได้ไม่พอใช้ในแต่ละวัน และสมาชิกบางคนเข้ามาทำงานได้แค่วันสองวันก็ไม่มาอีกเลย

แนวทางส่งเสริมการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชนกรณีศึกษา กลุ่มจักสานไม้ไผ่ ชุมชนบ้านท่าช้าง หมู่ที่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

1. แนวทางการส่งเสริมด้านการตลาด พบว่า ทางกลุ่มมีการโฆษณาสินค้าผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ มีการพัฒนาสินค้าของกลุ่มให้เป็นที่รู้จัก และเป็นที่ต้องการของตลาด มากขึ้น

2. แนวทางการส่งเสริมความรู้ พบว่า ทางกลุ่มเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีสนใจเข้ามาศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ทางด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับกลุ่มเครื่องจักสานไม้ไผ่ได้ตลอดเวลา โดยที่ทางกลุ่มเปิดโอกาสให้กับทุกหน่วยงาน และพร้อมให้ความรู้ทุกอย่างเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

3. แนวทางการส่งเสริมด้านการจัดตั้งกลุ่ม พบว่า ทางกลุ่มมีการส่งเสริมให้ชาวบ้านมี

งานทำ ลดการว่างงานของคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีความรู้ความสามารถด้านการประกอบอาชีพ และทางกลุ่มยังมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มโดยคำนึงถึงทรัพยากรภายในชุมชน



ภาพที่ 1 แสดงการโปรโมททางเฟสบุ๊ค
ของนายสิทธิชัย มณีโชติ



ภาพที่ 2 แสดงการให้ความรู้แก่ผู้ที่มา
ศึกษาดูงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เครื่องจัก
สานไม้ไผ่



ภาพที่ 3 แสดงการจัดแสดงสินค้าของ
กลุ่มตามงานเทศกาลต่าง ๆ

อภิปรายผล

วิธีการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มจักสานไม้ไผ่ หมู่ที่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. การอนุรักษ์การใช้จักสานไม้ไผ่แบบยั่งยืน พบว่า นำไม้ไผ่ที่มีอยู่มาใช้ในการจักสานไม้ไผ่ อย่างพอดี และมีการวางแผนการจัดทำผลิตภัณฑ์จากจักสานไม้ไผ่ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างประหยัด โดยการใช้จักสานไม้ไผ่อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเกษม



จันทร์แก้ว เรื่อง หลักการอนุรักษ์ (เกษม จันทร์แก้ว, 2540) พบว่า การใช้แบบยั่งยืนที่จะใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมกับชนิดทรัพยากรปริมาณการเก็บเกี่ยว เพื่อการใช้ช่วงเวลาที่จะนำมาใช้และจำกัดของเสีย หรือมลพิษออกไปการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติแต่สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมา เมื่อมีการใช้แล้วย่อมเกิดความเสื่อมโทรม เพราะใช้เทคโนโลยี ไม่เหมาะสมเก็บเกี่ยวมากเกินไปจนความสามารถในการปรับตัวของระบบนิเวศเกิดขึ้นเก็บเกี่ยวบ่อยเกินไป

2. การอนุรักษ์การเก็บกักจักษานไม้ไผ่ พบว่า สมาชิกในกลุ่มมีการรวบรวม และเก็บกักทรัพยากรที่มีแนวโน้มจะขาดแคลนได้เพื่อเอาไว้ใช้ในอนาคต ซึ่งการเก็บกักทรัพยากรนั้นมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันออกไป เช่น การเก็บกักไม้ไผ่เพื่อใช้ในอนาคต เนื่องด้วยทรัพยากรบางชนิดมีมากเกินไปในบางเวลาหนึ่งจึงจำเป็นต้องเก็บเอาไว้ใช้ในยามจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเสรี พงศ์พิศ เรื่อง ลักษณะ การอนุรักษ์ (เสรี พงศ์พิศ, 2539) พบว่า การใช้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด โดยใช้ให้น้อย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการใช้ให้ยาวนาน และก่อให้เกิดผลเสียต่อบริเวณที่น้อยที่สุด รวมทั้งต้องมีการกระจายการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างทั่วถึง

3. การรักษาซ่อมแซมจักษานไม้ไผ่ พบว่า เป็นการให้สมาชิกในกลุ่มพัฒนาฝีมือของตนเอง โดยการนำเอาความสามารถที่มีอยู่ในเรื่องของการจักษานไม้ไผ่มาใช้ในการทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม และนำความรู้ที่มีอยู่เดิมมาผสมกับความรู้ใหม่ เพื่อที่จะพัฒนาให้ผลิตภัณฑ์มีความทนทานต่อการใช้งาน มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุวิมล อิชฎากร เรื่อง ลักษณะการอนุรักษ์ (สุวิมล อิชฎากร, 2553) พบว่า การบำรุงรักษา ดูแลการสงวนให้คงอยู่ รวมถึงการท่วงแหวนสิ่งที่ตั้งตามการคงอยู่มิให้สูญหายไป การมองเห็นคุณค่า ของความรู้ และสิ่งที่ได้คิดสร้างสรรค์ไว้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ต่อเศรษฐกิจและสังคม เช่น ประเพณีต่าง ๆ ทัศนกรรม รวมถึง การส่งเสริม และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้ยั่งยืนต่อไป

4. การอนุรักษ์ฟื้นฟูจักษานไม้ไผ่ พบว่า เมื่อเราใช้ไม้ไผ่แล้วเราก็ควรดูแลรักษาไม้ไผ่ที่เรานำมาใช้ให้สามารถนำมาใช้งานได้อีก และส่งเสริมให้คนในชุมชนต่าง ๆ หันมาสนใจการปลูกไม้ไผ่ เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ภายในชุมชนให้มีมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเสรี พงศ์พิศ เรื่อง ลักษณะการอนุรักษ์ (เสรี พงศ์พิศ, 2539) พบว่า การใช้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด โดยใช้ให้น้อย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการใช้ให้ยาวนาน และก่อให้เกิดผลเสียต่อบริเวณที่น้อยที่สุด รวมทั้งต้องมีการกระจายการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างทั่วถึง

สภาพปัญหาการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มจักสานไม้ไผ่ ชุมชนบ้านท่าช้าง หมู่ที่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอบางบาล จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ปัญหาด้านการผลิต พบว่า ทางกลุ่มประสบกับปัญหาวัตถุดิบไม่เพียงพอต่อความต้องการ ของสมาชิกในกลุ่ม เนื่องจากในปัจจุบันทรัพยากรไม้ไผ่หายากขึ้นทุกวัน และมีความขาดแคลนในเรื่องของวัตถุดิบ จึงทำให้ต้องมีการจัดหาวัตถุดิบจากหมู่บ้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของดวงดาว กลิ่นสี เรื่อง ปัญหาด้านการผลิต (ดวงดาว กลิ่นสี, 2551) พบว่า ไม่สม่ำเสมอ กลุ่มผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่สามารถรับการสั่งซื้อผลผลิต ครั้งละมาก ๆ ได้ กระบวนการผลิตวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตไม่มีคุณภาพ ไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้

2. ปัญหาด้านเงินทุน พบว่า ทางกลุ่มมีปัญหาทางด้านเงินทุน เพราะในการจัดตั้งกลุ่มได้นั้น ต้องมีเงินทุนเป็นปัจจัยหลักในการจัดซื้อ จัดหาวัสดุ และอุปกรณ์ในการผลิต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอุดม ศรีสวัสดิ์ เรื่อง ปัญหาด้านเงินลงทุน (อุดม ศรีสวัสดิ์, 2554) พบว่า การขาดแคลนเงินทุน การผลิตสินค้า และบริการในท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็ก ทำให้ครัวเรือน หรือรวบรวมกลุ่มผลิตมีเงินทุนน้อยเข้าไม่ถึงแหล่งสนับสนุน เนื่องจากมีหลักค้าประกันขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการผลิต การบริหารจัดการการผลิตสินค้า และบริการในท้องถิ่น

3. ปัญหาด้านสมาชิก พบว่า สมาชิกบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือกับทางกลุ่มไม่มาทำงานในกลุ่ม ไม่มีความพร้อมในการทำงาน เพราะคิดว่ารายได้ไม่พอใช้ในแต่ละวัน และสมาชิกบางคนเข้ามาทำงานได้แค่วันสองวันก็ไม่มาอีกเลย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเรื่อง ศักดิ์ บุญวาทัญญู เรื่อง ปัญหาด้านสมาชิก (เรื่องศักดิ์ บุญวาทัญญู, 2535) พบว่า สมาชิกขาดสิ่งยึดเหนี่ยว ซึ่งเป็นความไม่เข้าใจองค์ประกอบ ความหมาย ปัญหา ความต้องการ ตลอดจนประโยชน์ที่สมาชิกพึงจะได้รับส่วนใหญ่เป็นการขึ้นของเจ้าหน้าที่ประชาชนไม่เข้าใจความรู้ ซึ่งจึงถือเป็นการขาดสิ่งยึดเหนี่ยวกลุ่มที่เกิดขึ้นกลายเป็นกลุ่มจับตั้งไม่ใช่กลุ่มที่จัดตั้ง

แนวทางส่งเสริมการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มจักสานไม้ไผ่ ชุมชนบ้านท่าช้าง หมู่ที่ 5 ตำบลช้างซ้าย อำเภอบางบาล จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. แนวทางการส่งเสริมด้านการตลาด พบว่า ทางกลุ่มมีการโฆษณาสินค้าผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ มีการพัฒนาสินค้าของกลุ่มให้เป็นที่รู้จัก และเป็นที่ต้องการของตลาด มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเสรี วงษ์มณฑา เรื่อง การบริหารด้านการตลาด (เสรี วงษ์มณฑา, 2558) พบว่า ต้องได้รับการดำเนินอย่างเป็นกลยุทธ์มากขึ้น ด้วยการสร้างแนวคิดที่แข็งแกร่งเกี่ยวกับตราสินค้าที่จะ ทำให้กลยุทธ์องค์กรสามารถกลายเป็นจริงได้ในที่สุด การตลาดต้องให้ความสำคัญกับวิธีการติดต่อสื่อสาร กับลูกค้าที่แตกต่างกันอย่าง



ต่อเนื่อง เพื่อให้ประสบการณ์โดยรวมที่ลูกค้าได้รับเป็นไปอย่างสอดคล้อง กับแนวความคิดที่แข็งแกร่งของตราสินค้า

2. แนวทางการส่งเสริมความรู้ พบว่า ทางกลุ่มเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้ามาศึกษา หาความรู้ และประสบการณ์ทางด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับกลุ่มเครื่องจักสานไม้ไผ่ได้ตลอดเวลา โดยที่ทางกลุ่มเปิดโอกาสให้กับทุกหน่วยงาน และพร้อมให้ความรู้ทุกอย่างเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุมาริน วงศ์มณี เรื่อง แนวทางการบริหารการส่งเสริมความรู้ (สุมาริน วงศ์มณี, 2539) พบว่า ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในอาชีพการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมือนกัน หรือใกล้เคียงกันอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพ และส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่นที่มีอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง และมีการบริหารจัดการที่ดี

3. แนวทางการส่งเสริมด้านการจัดตั้งกลุ่ม พบว่า ทางกลุ่มมีการส่งเสริมให้ชาวบ้านมีงานทำ ลดการว่างงานของคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีความรู้ความสามารถด้านการประกอบอาชีพ และทางกลุ่มยังมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มโดยคำนึงถึงทรัพยากรภายในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเจียมจิตร บัวบรรณ์ เรื่อง การจัดตั้งกลุ่ม (เจียมจิตร บัวบรรณ์, 2538) พบว่า ทำให้เกิดความเข้าใจวิธีการบริหาร ดำเนินการให้แก่ผู้นำ และสมาชิกที่จะเข้าร่วมพร้อมมีการเปิดรับสมัครสมาชิกมีการร่างระเบียบข้อตกลงโดยสมาชิกสามารถออกความคิดเห็น เพื่อร่างระเบียบรับฟังความคิดเห็นเปิดโอกาสอย่างเต็มที่ พร้อมจัดทำเอกสารต่าง ๆ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ควรให้ความช่วยเหลือด้านกระบวนการผลิตของกลุ่มวิสาหกิจให้ประสิทธิภาพสามารถเพิ่มอัตราการผลิตสินค้า และบริการได้ตามความต้องการของ ควรจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน หรือกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ให้มากขึ้น ควรให้ความช่วยเหลือในด้านการบริหารจัดการวัตถุดิบในการผลิตสินค้า และบริการของกลุ่มวิสาหกิจของกลุ่มให้เพียงพอตลอดทั้งปี ควรให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาสินค้า และบริการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีคุณภาพ และความหลากหลายมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะ 1) ส่งเสริมให้ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ หรือวิทยากรที่มีความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ จากที่ต่าง ๆ มาให้ความรู้แก่คนในชุมชน หรือให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่ม 2) ส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนสำหรับการถ่ายทอด และเผยแพร่ความรู้ให้แก่ผู้สนใจ และเพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน 3) ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าทำให้มีความต้องการเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการขยายช่องทางการตลาดสินค้าให้ขยายวงกว้างมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มจักสานไม้ไผ่ หมู่ที่ 5 ชุมชนบ้านท่าช้าง ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราชนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร. จิตติมา ดำรงวิณะ โดยเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร. เดโช แชน้ำแก้ว และอาจารย์อุดมศักดิ์ เดโชชัย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ แนวคิด ตลอดจนข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด จนสารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาจึงขอกราบ ขอบพระเป็นอย่างสูงนอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้แต่ง และผู้เรียบเรียงตำรา เอกสาร และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่ผู้เขียนได้อ้างอิง ตลอดจนกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นข้อมูล ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และทำให้วิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีในเอกสารฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบเป็นกตเวทิตา แก่บิดา มารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณ ทุก ๆ ท่านที่มีส่วนร่วมในการอบรมสั่งสอนทั้งวิทยาการ คุณธรรม จริยธรรม จนทำให้ผู้เขียนประสบความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณ หอมคง. (2554). ประโยชน์จากไม้ไผ่. เรียกใช้เมื่อ 16 กรกฎาคม 2562 จาก http://notentoe44.blogspot.com/2011/12/blog-post_05.html
- เกษม จันทร์แก้ว. (2540). วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: โครงการรสหวิทยาการ บัณฑิตศึกษา.
- เจียมจิตร บัวบรรณ. (2538). ประโยชน์การจัดตั้งกลุ่ม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ดวงดาว กลิ่นสี. (2551). ผลิตภัณฑ์ชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สหกรณ์การเกษตรแห่งชาติจำกัด.
- นเร ขอจิตต์เมตต์. (2559). รวมทฤษฎีหัตถกรรม. กรุงเทพมหานคร: บุญเลิศการพิมพ์.
- ประเวศ วะสี. (2542). ภูมิปัญญาชาวบ้านการพัฒนาชนบท เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง.
- เรืองศักดิ์ บุญทัญญู. (2535). การสร้างกลุ่ม และการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. (2539). ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: บริษัทต้นอ้อ แกรมมี.
- สุมาริน วงศ์มณี. (2539). การจัดการความรู้. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์.



- สุวิมล อธิภากร. (2553). การอนุรักษ์. เรียกใช้เมื่อ 27 กรกฎาคม 2562 จาก <http://graduate.pkruac.th/academic/variant/9-2-2556.pdf>
- เสรี พงศ์พิศ. (2539). การส่งเสริมวิสาหกิจ. เรียกใช้เมื่อ 24 กรกฎาคม 2562 จาก <http://libry.thaihealth.or.th/ULIB/dublin.php?ID=>
- เสรี วงษ์มณฑา. (2558). ครบเครื่องเรื่องการสื่อสารตลาด. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร.
- อุดม ศรีสวัสดิ์สวัสดิ์. (2554). การผลิตสินค้า. เรียกใช้เมื่อ 27 กรกฎาคม 2562 จาก [tt:biogang.net//blog/blogdetail.php?uid=46750&id=2564](http://biogang.net//blog/blogdetail.php?uid=46750&id=2564)

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน



1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารสังคมพัฒนาศาสตร์

วารสารสังคมพัฒนาศาสตร์ เป็นวารสารวิชาการของวัดสนธิ์ (นาสน) ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าและนำเสนอองค์ความรู้ทางด้านวิชาการ โดยการเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย และสถาบันภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ โดยเน้นสาขาวิชาเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ ศาสนศึกษา ธุรกิจทั่วไป การจัดการและการบัญชี สังคมศาสตร์ทั่วไป การศึกษา รวมถึงสหวิทยาการ ด้านสังคมศาสตร์และและศาสตร์แห่งการพัฒนา โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลหรือองค์กร ทั้งภายในและภายนอกวัด เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย ประเภทบทความวิจัย และ บทความวิชาการ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสังคมพัฒนาศาสตร์จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกรวารสารปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เดือนมิถุนายน ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - เดือนธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร สังคมพัฒนาศาสตร์

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับองค์ความรู้ สาขาวิชาเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม ศิลปะทั่วไปและมนุษยศาสตร์ ศาสนศึกษา ธุรกิจทั่วไป การจัดการและการบัญชี สังคมศาสตร์ทั่วไป การศึกษา รวมถึงสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และและศาสตร์แห่งการพัฒนา



2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3. การจัดเตรียมบทความต้นฉบับ

ผู้เขียนจะต้องจัดเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสาร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาวไม่เกิน 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ TH Sarabun PSK ตั้งค่าน้ำกระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนา เช่น ตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วน และเข้าใจได้โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวน 300 - 350 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3 - 5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจาก หัวข้อใหญ่ 3 - 5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับเนื้อหาสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ

2) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย และระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) **ผลการวิจัย (Results)** เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับ อย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

5) **อภิปรายผล (Discussion)** เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) **องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge)** ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) **สรุป (Conclusion)/ข้อเสนอแนะ (Recommendation)** ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการศึกษาต่อไป

8) **กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (Acknowledgement)** (เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีชื่อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

9) **เอกสารอ้างอิง (References)** ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. รูปแบบการอ้างอิงเอกสารทางวิชาการ

การอ้างอิงในบทความ เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์



4.1 การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม - ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บเปิด - ปิด แล้วระบุชื่อ - นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่าง เช่น ธรรมนูญตำบล หมายถึง กติการ่วม ข้อตกลงร่วมของคนในชุมชนที่เกิดจาก สำนึกของคนในตำบลที่มาอยู่ร่วมกันและสามารถกำหนดเป้าหมายอนาคตของตนเอง ตามวิถีชีวิตแห่งจิตสำนึกร่วม โดยการบูรณาการทุนชุมชนสู่การปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการตนเองของตำบล การทำธรรมนูญ จึงมีองค์ประกอบส่วนระดับและกระบวนการหลายขั้นตอน มีเรียกว่า ธรรมนูญ ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือระเบียบชุมชน เป็นต้น มีหัวใจสำคัญของธรรมนูญนั้นอยู่ที่การจัดรูปแบบของอำนาจใหม่ให้เกิดปฏิบัติการเกิดการยอมรับร่วมกันในเงื่อนไข กฎเกณฑ์ และมาตรการการควบคุมต่าง ๆ (สำนักสนับสนุนสภาพองค์กรชุมชน, 2559) นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ทำให้วิถีชีวิตของประชากรไทยและสภาพความเป็นอยู่ของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมาก ส่งผลให้ประเทศชาติมีความรุ่งเรืองขึ้นตามลำดับ ทำให้ประชากรไทยมีความสุขกายและมีความพอใจกับวิถีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สังคมไทยในปัจจุบันโดยทั่วไปไม่มีความเสื่อมในด้านศีลธรรมและคุณธรรมมากยิ่งขึ้น ประชากรมีค่านิยมที่พึงเพื่อพุ่มเฟือยตามกระแสบริโภคนิยมและวัตถุนิยม (พระพรหมคุณาภรณ์.(ป.อ.ปยุตโต), 2556)

ในกรณีที่ต้องการอ้างคำกล่าว หรือต้องการยกผลการวิจัยของนักวิจัยมายืนยัน มีรูปแบบการอ้างอิงดังนี้ คือ หลังชื่อผู้เขียน ครั้งแรก ยังไม่ต้องใส่ปี พ.ศ. แต่ให้ใส่หลังจากเนื้อความจบแล้วแทน ตัวอย่างเช่น

ดังผลการวิจัย อนุรักษ์กานต์ โสภงโสธ พบว่า การเจริญเติบโตในนักเรียนอายุ 6 - 12 ปี จำนวน 1,492,089 คน จาก 76 จังหวัด นักเรียนมีภาวะอ้วน จำนวน 187,000 คน เตี้ย จำนวน 254,620 คน และผอม จำนวน 99,112 คน ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขภาพ นักเรียนที่เตี้ยและผอม จะมีสติปัญญาต่ำ เรียนรู้ช้า ภูมิต้านทานโรคต่ำ ติดเชื้อได้ง่าย นักเรียนที่มีภาวะอ้วน เสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรังต่าง ๆ เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หัวใจและหลอดเลือด เป็นต้น (อนุรักษ์กานต์ โสภงโสธ, 2559)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า การกล่าวถึงชื่อครั้งแรกจะยังไม่ระบุ ปี พ.ศ. ตามหลังแต่จะมารบุ (ชื่อ-นามสกุล, ปี พ.ศ.) หลังจากเนื้อความจบแล้ว

การกรอกข้อมูลอ้างอิงระบบนาม - ปีจะต้องดำเนินการกรอกในฟังก์ชันการอ้างอิงของโปรแกรม Microsoft Word 2013 ขึ้นไป เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

4.1.1 อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ /เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่าง เช่น เนื้อหาสาระเกี่ยวกับอนัตตลักษณะสูตร พระพุทธเจ้าได้ตรัสกับปัญจวัคคีย์ ทั้ง 5 โดยมีใจความสำคัญของพระสูตรว่า "ภิกษุทั้งหลาย รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตาภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอัตตาแล้วไซ้รูป เวทนา สัญญา สังขารวิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลพึงได้ในรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณว่า "รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณของเราจึงเป็นอย่างนี้" อย่าน่าได้เป็นอย่างนั้น ภิกษุทั้งหลาย ก็เพราะรูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณเป็นนัตตา ฉะนั้น จึงเป็นไปเพื่ออาพาธ และบุคคลย่อมไม่ได้ในรูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณว่า "รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ของเราจึงเป็นอย่างนี้" อย่าน่าได้เป็นอย่างนั้น" (วิ.ม.(ไทย) 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), (2550)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระครูวินัยธร สุริยา สุริโย (คงคาไหว) และวิเชษฐ์ สิ้นประสิทธิ์กุล, 2564)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระครูวินัยธร สุริยา สุริโย (คงคาไหว) และคณะ, 2564)

5) พระราชบัญญัติหรือกฎหมาย ให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติ ตามด้วย เครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, 2562)

6) ออนไลน์ ให้ระบุชื่อผู้เขียน หรือชื่อหน่วยงานหรือองค์กร หรือระบุ ชื่อเว็บไซต์ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระครูพรหมเขต คณารักษ์, 2564), หรือ (กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2564), หรือ (ไทยรัฐออนไลน์, 2564)

7) กรณีที่ชื่อผู้เขียน และปี พ.ศ. ที่ตีพิมพ์เหมือนกัน ชื่อผู้เขียนที่เป็น ภาษาไทยให้ใช้ ก ข ค ต่อท้ายปี พ.ศ. เช่น (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, 2564ก), (พระครูวินัยธร สุริยา สุริโย, 2564ข), (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, 2564ค)

8) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มี ผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด หรือให้ชั้นกวิชาการที่เป็นที่รู้จักของวงการวิชาการทั่วไปมากที่สุด ซึ่งในกรณีนี้เรียกว่า “การอ้างอิงซ้อน” การอ้างอิงซ้อน



สามารถอ้างอิงซ้อนได้ไม่เกิน 3 รายการ เช่น การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม คนที่ได้รับ การศึกษาจะทำให้มีความเจริญงอกงามในทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และความเจริญงอกงามนั้นต้องเป็นไปในทางที่ดีเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม (Dewey, J. 1965); (พุทธทาสภิกขุ, 2549); (ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์, 2555) เป็นต้น

4.1.2 อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

- 1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Dewey, J., 1965)
- 2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Vogler, R. & Huber, B., 2008)
- 3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Keller, K. L. et al., 2008)
- 4) กรณีที่ชื่อผู้เขียน และปี พ.ศ. ที่ตีพิมพ์เหมือนกัน ชื่อผู้เขียนที่เป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ A B C ต่อท้ายปี พ.ศ. เช่น (Khongkhawai, S., 2021A), (Khongkhawai, S., 2021B), (Khongkhawai, S., 2021C),
- 5) กรณีการอ้างอิงซ้อน ให้ใช้หลักการเดียวกันกับภาษาไทย

4.2 การอ้างอิงเอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม (หัวข้อเอกสารอ้างอิง)

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา. //สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สุภางค์ จันทวานิช. (2554). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins. Publishers.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่อ้างอิง).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

โสภณ รัตนากร. (2527). หมายเหตุคดีตามฎีกาที่ 2405/2516 ใน แนวฎีกาวิธีพิจารณาคriminalแพ่ง 2516-2527 พร้อมหมายเหตุท้ายฎีกา ข้อวินิจฉัยและข้อสังเกต. (หน้า 21-22). กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการกลุ่มเนติธรรม.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และวิเชษฐ สิ้นประสิทธิ์กุล. (2564). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กับการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(6), 464-477.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607- 610.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ/ใน ชื่อสารานุกรม/ (หน้า). สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

**ตัวอย่าง :**

ประเสริฐ ฦ นคร. (2562). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ฦ นคร ใน บทความจากสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (หน้า 92 - 115). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

(6) หนังสือพิมพ์**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

เสกสรร กิติวิสิณ. (17 ตุลาคม 2555). หลังสู้ฟ้า - หน้าสู้ดิน. มติชน, 6.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

วชิรารวรรณ นิลเกตุ. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเตื่อ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บรรเจิด สอพิมาย. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอมิมาย จังหวัดนครราชสีมา. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ธีรุตม์ สุขสกุลวัฒน์. (2563). การวิเคราะห์โมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบผสมหุระดับด้วยโมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบทางเลือกที่คำนึงถึงการเดา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัฐพงศ์ บุญญานวัตร. (2552). การวิจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตคูสิต กรุงเทพมหานคร. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ (จันทร์โร). (28 มีนาคม 2564). ความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
คณะสงฆ์ 2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว),
ผู้สัมภาษณ์).

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2564). รายงานจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริม
การเกษตร. เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2564 จาก [https://smce.doe.go.
th/smce1/report/select_report_smce.php?report_id](https://smce.doe.go.th/smce1/report/select_report_smce.php?report_id)
Global Entrepreneurship Research Association (GERA). (2020). GEM Thailand Report
2019-20. Retrieved December 21, 2020, from [https://www.
gemconsortium.org/report/gem-thailand-report-2019-20](https://www.gemconsortium.org/report/gem-thailand-report-2019-20)

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).// ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2484. (2548). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 58 ตอนที่ 1391
(14 ตุลาคม 2548).



ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฎก 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2554). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภณ รัตนากร. (2527). หมายเหตุคดีตามฎีกาที่ 2405/2516 ใน แนวฎีกาวิธีพิจารณาความแพ่ง 2516-2527 พร้อมหมายเหตุท้ายฎีกา ข้อวินิจฉัยและข้อสังเกต. (หน้า21-22). กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการกลุ่มเนติธรรม.
- พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว) และวิเชษฐ์ สิ้นประสิทธิ์กุล. (2564). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กับการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(6), 464-477.
- ประเสริฐ ญ นคร. (2562). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ญ นคร ในบทความจากสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (หน้า 92-115). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- เสกสรร กิติวิสิณ. (17 ตุลาคม 2555). หลังสู้ฟ้า - หน้าสู้ดิน. มติชน, 6.
- วชิราวรรณ นิลเกตุ. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเตื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บรรเจิด สอพิมาย. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ธีรุตม์ สุขสกุลวัฒน์. (2563). การวิเคราะห์โมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบผสมพระระดับ ด้วยโมเดลทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบทางเลือกที่คำนึงถึงการเดา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐพงศ์ บุญญานวัตร. (2552). การวิจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

- พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ (จันทร์โร). (28 มีนาคม 2564). ความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ 2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว), ผู้สัมภาษณ์).
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2564). รายงานจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริม การเกษตร. เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2564 จาก https://smce.doae.go.th/smce1/report/select_report_smce.php?report_id
- พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2484. (2548). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 58 ตอนที่ 1391 (14 ตุลาคม 2548).
- Browder, D. M. et al. (2001). Reviewing resources on self-determination: A map for teachers. Remedial and Special Education, 22(4), 233-244.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins. Publishers
- Global Entrepreneurship Research Association (GERA). (2020). GEM Thailand Report 2019-20. Retrieved December 21, 2020, from <https://www.gemconsortium.org/report/gem-thailand-report-2019-20>
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607- 610.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ ของวารสารสังคมพัฒนาศาสตร์ได้ที่ <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JSSD> เมื่อส่งเข้าระบบ สำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : suriya.sur@mcu.ac.th

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสาร สังคมพัฒนาศาสตร์

บทความต้นฉบับที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร ให้นำส่งในรูปแบบของไฟล์ เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2013 หรือมากกว่า ความยาวของบทความ ต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความ เบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลาย และความเหมาะสม



7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารสังคมพัฒนศาสตร์หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ เมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับลิงค์วารสารฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารสังคมพัฒนศาสตร์



ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

บทความวิจัย (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 - 350 คำ)

(16.pt).....ระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัยที่พบตาม
วัตถุประสงค์ สั้น ๆ ได้ใจความ.....

.....
.....
.....
.....

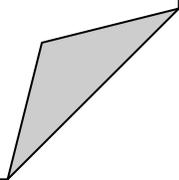
คำสำคัญ: 3 - 5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16.pt) แปลเนื้อความให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

.....
.....
.....
.....

Keywords: 3 - 5 words





บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมา โดยกว้าง ๆ พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

.....
.....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างอิงงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ) พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

.....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างหรือสภาพปัญหาของพื้นที่ที่ต้องการศึกษา (พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล)

.....

4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1. (16 pt)

2. (16 pt)

3. (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

.....

.....

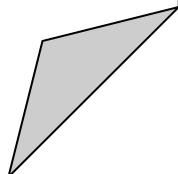
.....

.....

.....

.....

.....





ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt).....นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์.....

.....

.....

.....

.....

.....



ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....



องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

...(16 pt)....ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย...สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล...พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ...เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

...(16 pt)....สรุปผลการวิจัยทั้งหมด...สั้น ๆ...กะทัดรัดได้ใจความ...พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย...และการนำผลการวิจัยไปใช้...รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

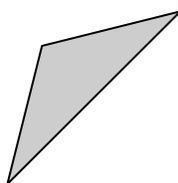
.....

.....

.....

.....

.....





กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยหรือกรณีชื่อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

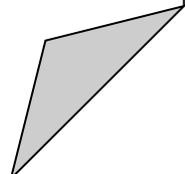
...(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

.....
.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt).....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....





ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

บทความวิชาการ (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 - 350 คำ)

(16 pt)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

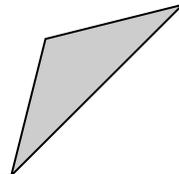
คำสำคัญ: 3 - 5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16 pt)

.....
.....
.....
.....

Keywords: 3 - 5 words





สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

